

AZ IFJÚSÁG, MINT A VÁLTOZÁS MOZGATÓRUGÓJA:

HOGYAN VONJUK BE A FIATALOKAT A DISZKRIMINÁCIÓ ELLENI KÜZDELEMBE

Módszertani megközelítés
civil szervezetek
és közintézmények számára

NEVELŐK HÁZA EGYESÜLET

ICEI

TEACHER
TEAM

fratelli dell'uomo

S. João da Madeira
Câmara Municipal

AZ IFJÚSÁG, MINT A VÁLTOZÁS MOZGATÓRUGÓJA:

HOGYAN VONJUK BE A FIATALOKAT AZ
ANTIDISZKRIMINÁCIÓS KEZDEMÉNYEZÉSEKBE

Módszertani megközelítés civil szervezetek és
közintézmények számára

Szerzők

Nevelők Háza Egyesület:

Vincze Csilla Anna, ifj. Csonka Pál, Szalóki Réka

Istituto Cooperazione Economica Internazionale:

Sara Bonavitacola, Simone Pettorrosso, Giulia Annibaletti, Matilde Spoldi

Fratelli dell'Uomo:

Maricica Gherghinis, Martina Salvi, Speranza Vigliani

Fundacja Teatrikon:

Darek Figura, Karolina Guz, Agata Wiatr

Câmara Municipal de Sao João da Madeira:

Irene Guimaraes, Nelson Costa

YARD – Ifjúsági akciókkal a diszkrimináció ellen

Az Európai Unió
Erasmus+ programjának
társfinanszírozásával

2019. október

Jogi nyilatkozat

Az Európai Bizottság támogatása ezen kiadvány elkészítéséhez nem jelenti a tartalom jóváhagyását, amely kizárólag a szerzők álláspontját tükrözi, valamint a Bizottság nem tehető felelősé ezen információk bármilyen felhasználásáért.

Tartalom

ELŐSZÓ	3
BEVEZETÉS	4
MIÉRT KÉSZÜLT A KÉZIKÖNYV?	4
KIKNEK SZÓL A KÉZIKÖNYV?	5
SZEMLÉLET ÉS FELÉPÍTÉS	5
HOGYAN KELL HASZNÁLNI A KÉZIKÖNYVET?	6
1. fejezet – A YARD projekt bemutatása, általános áttekintés	7
1.1 A YARD projekt háttere és a téma indoklása	7
1.2 Rövid áttekintés európai szinten	8
1.2.1 Az olaszországi helyzet	10
1.2.2 A magyarországi helyzet	11
1.2.3 A portugál helyzet	13
1.2.4 A lengyelországi helyzet	15
1.3 Ifjúságvezérelt akciók – példák és jó gyakorlatok	19
1.3.1 Ifjúság, sztereotípiák és az állampolgárság oktatása: a felülről lefelé mutató megközelítés kihívásai	19
1.3.2 Aktív állampolgárság és részvétel	20
2. fejezet - Módszerek és eszközök nonprofit szervezetek számára ifjúság által irányított, megkülönböztetés elleni fellépések támogatására	22
2.1 Általános módszertan	22
2.2 A fiatalok elérése és bevonása	24
2.3 Nem formális oktatás és képzés módszertana	26
2.4 Kompetenciák és a készségek fejlesztése	29
3. fejezet - A partnerek által kidolgozott YARD jó gyakorlatok	39
3.1 Turizmus akadályok nélkül: Pécs, az akadálytalan város - NHE	39
3.2 MESÉLŐK- ICEI	44
3.3 Étel a színpadon - FDU	55
3.4 Több szektorra kiterjedő megközelítés - SJM	67
3.5 Az élő szekrény - TEATRIKON	75
KONKLÚZIÓ	89

ELŐSZÓ

A YARD – Ifjúsági akciókkal a diszkrimináció ellen (Projektszám: 2017-2-HU01-KA205-036084) projekt az Európai Unió Erasmus+ Programjának társfinanszírozásával valósult meg (Kulcsintézkedés: Együttműködés az innováció és a bevált gyakorlatok cseréje érdekében, Akció típusa: Stratégiai partnerségek fiatalok számára). A projekt 2017 novemberétől 2019 októberéig tartott, a projekt koordinátora:

- NHE - Nevelők Háza Egyesület (Pécs, Magyarország),

partnerségben a következő szervezetekkel:

- ICEI – Istituto Cooperazione Economica Internazionale (Milano, Olaszország)
- FDU - Fratelli dell'Uomo (Milano és Padova, Olaszország)
- TEATRIKON - Fundacja Teatrikon (Lublin, Lengyelország)
- SJM - Câmara Municipal de S. João da Madeira (S. João da Madeira, Portugália)

A projekt európai szinten új gyakorlatokat és megközelítéseket támogat, fiatalok megkülönböztetés-ellenes tevékenységeinek előmozdítása érdekében, ideértve a hátrányos helyzetű fiatalokat - például a pályakezdő munkanélkülieket, a migránsokat, az alacsony iskolai végzettségű fiatalokat, a társadalmi vagy földrajzi hátrányban élőket stb. A YARD program célja, hogy hozzájáruljon a **diszkrimináció elleni küzdelemhez, a kultúrák közötti párbeszédéhez, valamint a fiatalok sokszínűség iránti fogékonyságának előmozdításához** azáltal, hogy megosztja, kicseréli és átadja az **innovatív, nem formális módszereket** annak érdekében, hogy a fiatalok a befogadó közösségek aktív szereplőivé váljanak.

A projekt konkrét tevékenységei voltak:

- Négy transznacionális projekt-találkozó a tapasztalatok, gyakorlatok, megközelítések stb. cseréjére, valamint az egyes projektszakaszok közös menedzselésére;
- Két „szellemi termék” megalkotása, amelyek összefoglalják a projektben elvégzett munkát és ismeretátadást:
 - 1) **Kézikönyv: AZ IFJÚSÁG, MINT A VÁLTOZÁS MOZGATÓRUGÓJA** – Hogyan vonjuk be a fiatalokat az antidiszkriminációs kezdeményezésekbe - módszertani útmutató civil szervezetek és közintézmények számára;
 - 2) **Képzési Eszköztár: FIATALOKKAL A DISZKRIMINÁCIÓ ELLENI KÜZDELEMBEN** - közösségfejlesztési jó gyakorlatok gyűjteménye;
- népszerűsítési akciók és események minden városban, nemzeti multiplifikációs rendezvények;
- Zárókonferencia - nemzetközi multiplifikációs esemény.

További információkat itt talál a **YARD – Ifjúsági akciókkal a diszkrimináció ellen** projektről:

yardproject.wordpress.com

BEVEZETÉS

MIÉRT KÉSZÜLT A KÉZIKÖNYV?

YARD – Ifjúsági akciókkal a diszkrimináció ellen projekt új gyakorlatokat és megközelítéseket fogalmaz meg európai szinten a fiatalok aktív részvételének elősegítése és támogatása érdekében az aktív cselekvésben, valamint a diszkrimináció elleni küzdelemben, erősítve társadalmi beilleszkedésüket, és növelve tudatosságukat abban, hogy pozitív változást érjenek el a társadalomban, amelyben élnek.

Ez a **kézikönyv** a projektpartnerek közös munkájának eredménye a növekvő rasszizmus, gyűlöletbeszéd, a sokszínűség elutasítása és az agresszív magatartás visszaszorítása érdekében, tudatosítva, hogy ezek a jelenségek diszkriminációhoz vezetnek. Szomorú tény, hogy a **gyűlölet-bűncselekmények, rasszista és szélsőséges megnyilvánulások, valamint egyes európai országok kormányzati szintű autokratikus normái egyre szélesebb körben terjednek¹**.

Ez a kézikönyv a partnerszervezetek együttműködése során jött létre és tartalmazza a partnerek által a projektben elvégzett munka eredményeit, tapasztalatait, megszerzett ismereteket és készségeket.

A projektpartnerséget 5 szervezet alkotja: 4 nem-kormányzati szervezet és 1 önkormányzat, amelyek 4 európai országból származnak és öt különböző városban működnek, így módon bizonyítva a harmadik szektor és a közzféra közötti pozitív együttműködést.

A projekttevékenységeket az **öt város** mindegyikében **13-25 éves** korú fiatalokkal közösen végezték, főleg olyanokkal, akik a lehetőségek hiánya, vagy korlátozott jelenléte miatt **nehezebben férnek hozzá** képzési programokhoz és ez a kirekesztődésükhöz vezethet.

A projektben több száz fiatal vett részt, s annak valamennyi tevékenysége - ideértve az egyes partnerek által a projekt megvalósítása során megszerzett szakértelmet, eszközkészletek és ismeretek cseréjét, valamint a disszeminációs és multiplikációs eseményeket - lehetővé tette a partner szervezetek számára,

¹ A legfrissebb (2005) Eurobarometer felmérés a diszkriminációról kimutatta, az etnikai származás alapú diszkrimináció a legelterjedtebb és a válaszadók nagy része úgy véli, 2012 óta ez az arány növekszik, 62%-uk pedig úgy vélte, a hátrányos megkülönböztetés miatt intézkedésekre van szükség az ennek kitett csoportok védelmében.

Forrás: https://data.europa.eu/euodp/en/data/dataset/S2077_83_4_437_ENG

hogy elmélyítsék tudásukat, új tanulási formákkal ismerjenek meg és új képességekre tegyenek szert a fiatalok aktív részvételének elősegítése érdekében, a diszkriminációellenes tevékenységük során.

KIKNEK SZÓL A KÉZIKÖNYV?

A kézikönyv különösen a fiatalokkal (ideértve a kevesebb lehetőséggel rendelkező fiatalokat is) foglalkozó non-profit szervezetek számára hasznos (civil szervezetek és közintézmények). A kézikönyv e szervezetek munkatársainak nyújthat segítséget, mellyel tudásukat és eszköztárukat bővíthetik a fiatalok aktív részvételének előmozdítása érdekében, diszkriminációellenes intézkedések kidolgozásával.

SZEMLELET ÉS FELÉPÍTÉS

A kézikönyv tanulási eszközöket biztosít a nonprofit szervezetek számára, hogy ezzel is segíthessék a környezetükben megvalósuló hasonló kezdeményezéseket. A szerzők a dokumentumot módszertani kézikönyvként definiálják, amelynek célja:

- ✓ **Egy általános európai helyzetkép felvázolása**, amely kitér a nemzeti és helyi szinten szükséges diszkriminációellenes intézkedések előmozdítását célzó stratégiai oktatási javaslatok fontosságára: példákkal bemutatva a bevált jó gyakorlatokat, a meglévő politikákat, programokat és szolgáltatásokat, valamint a (potenciálisan sikeres) megvalósult eseményeket.
- ✓ Ismertet **néhány alapelvet**, melyek a rasszizmust megakadályozó - ifjúság által vezérelt - tevékenységek kidolgozásához és végrehajtásához használhatnak.
- ✓ Alkalmazási és fejlesztési javaslatokat nyújt **a YARD módszer** más kontextusban történő megvalósítására, vagy **adaptálására**.

A Kézikönyv a következő fejezetekből áll:

Bevezetés

Első fejezet – az európai és nemzeti szinten folyamatban lévő stratégiák és politikák leírása

Második fejezet – a YARD módszertanának bemutatása, s a konkrét kihívások megközelítésének szempontjai:

- a) *Hogyan érjünk el és vonjunk be fiatalokat?*
- b) *A non-formális oktatás miért hatásos ebben a célcsoportban?*
- c) *Az ifjúsági célcsoport, valamint az ifjúságsegítők mely fő kompetenciáit kívánja erősíteni a projekt?*
- d) *Kik a szövetségeseink? A hálózat létrehozásának fontossága.*

Harmadik fejezet – a YARD jó gyakorlatainak leírása, amelyeket az egyes partnerek helyben adaptáltak, fejlesztettek ki és hajtottak végre, hangsúlyozva erősségeiket és gyengeségeiket, valamint a fiatalok azon készségeit, amelyek a jó gyakorlatok alkalmazásával erősödhetnek.

Konklúzió

HOGYAN KELL HASZNÁLNI A KÉZIKÖNYVET?

Úgy gondoljuk, hogy ez a kézikönyv a YARD projekt átfogó keretrendszerét mutatja be: az útmutató könnyen és szabadon hozzáférhető, így bárki könnyedén megismerheti a kezdeményezést és a módszereket. A módszertani kézikönyv mellett a projekt során kifejlesztett gyakorlati eszköztár szintén hozzáférhető.

Jó gyakorlatok gyűjteménye szerepel a projekt második szellemi termékében, a Képzési Eszköztárban, melynek címe: **„FIATALOKKAL A DISZKRIMINÁCIÓ ELLENI KÜZDELEMBEN - közösségfejlesztési jó gyakorlatok gyűjteménye”**. Ez a gyűjtemény jó gyakorlatok, eszközök, tevékenységek és anyagok összessége, bárki számára hozzáférhető, aki operatívabb képet szeretne kapni a projektről. Részletesen bemutatja azokat a tevékenységeket, amelyek alkalmazhatók különböző célcsoportoknál és kontextusokban.

1. FEJEZET – A YARD projekt bemutatása, általános áttekintés

1.1 A YARD projekt háttere és a téma indoklása

Az Eurostat adatai szerint 2015-ben 4,7 millió ember vándorolt az EU-28 valamely tagállamába, becslések szerint 2,4 millió fő harmadik országbeli állampolgár; a nem EU állampolgársággal rendelkező személyek száma az EU-tagállamaiban 2016. január 1-jén 20,7 millió volt. Másrészt az UNHCR kiemeli, hogy 2016-ban több mint 360 000 ember érkezett Európába. Így Európának példátlanul mértékű migrációs nyomással kell szembenéznie, olyan (átmeneti) úticélokkal, mint Magyarország, vagy Olaszország. Egyes országokban, például Portugáliában, a hagyományos bevándorlás növekedése a volt gyarmatokról szembeötlő, és megint más országokban, például Lengyelországban, a helyzet viszonylag új, korábban kevésbé tapasztalt mértéket ölt. Ezzel párhuzamosan a gyűlölet-bűncselekmények, a rasszista és szélsőséges cselekedetek, valamint az európai országok kormányzati szintű autokratikus normái egyre erősödnek.

A legutóbbi, diszkriminációról szóló Eurobarometer felmérés (2015) rámutat arra, hogy az etnikai hovatartozás alapján történő megkülönböztetést tekintik a diszkrimináció legelterjedtebb formájának, és hogy 2012 óta nőtt azon válaszadók aránya, akik szerint a diszkrimináció egyre szélesebb körben terjed; emellett a válaszadók 62% -a szerint új intézkedéseket kell bevezetni a megkülönböztetés veszélyének kitett csoportok védelme érdekében.

A helyzet különösen a fiatal korosztályt érinti, akik között egyre növekszik a különbözőség-ellenes hozzáállás és az agresszív magatartás, míg a nyilvános diskurzusokban a populista hangok egyre erősödnek. A projektpartnerek városaiban több kezdeményezés indult a fiatalok radikalizálódásának megállítására és a diszkrimináció leküzdésére érdekében, és céljuk, hogy segítsék őket, hogy egy befogadó közösség aktív előmozdítóivá válhassanak.

A partnerszervezetek felismerték, hogy a fiatalokkal dolgozó szakembereknek és szervezeteknek továbbra is szükségük van új és hatékony módszerekre az előítéletek leküzdéséhez és a sokszínűség értékességének bemutatásához. Olyan módszerekre, amelyek nem-formális megközelítéseket alkalmaznak a kulcsfontosságú és transzverzális kompetenciák átadására, beleértve a társadalmi, állampolgári és interkulturális készségeket, valamint az aktív részvételt a társadalmi változásokban.

Ez összhangban áll az európai szintű stratégiákkal, például:

- Az Ifjúsági Munkaterv a 2016–2018-as időszakra: a célok között a terv megemlíti az EU-ban növekvő számmal megjelenő fiatal migránsok jelenléte miatti kihívásokra való reagálás fontosságát, valamint a társadalmi befogadás erősítésének és az ifjúság társadalmi életben való aktívabb részvételének előmozdítását;
- Az „Inklúzió és Sokszínűség Stratégia az Ifjúságpolitika területén”: amely kiemeli, hogy meg kell erősíteni az ismereteket, készségeket és a viselkedésformákat a társadalmi különbözőségek teljes elfogadása és támogatása érdekében; valamint, hogy a fiatalokat és az ifjúsági munkásokat fel kell vértetni a szükséges kompetenciákkal, melyekkel támogatni tudják a különbözőség elfogadását;
- Az „Ifjúságpolitika terén kialakított európai együttműködés megújult keretprogramja” (2010–2018) a nyolc cselekvési területe közé sorolja a részvételt és a társadalmi integrációt és hangsúlyozza a megkülönböztetés elleni küzdelem és az ifjúság aktív állampolgárságának fontosságát.

Ennek fényében és a fent említett prioritásokkal összhangban **a YARD projekt általános célja, hogy hozzájáruljon a diszkrimináció elleni küzdelemhez, valamint a kultúrák közötti párbeszéd és a sokszínűség értékének erősítéséhez a fiatalok körében**, erősítve az aktív állampolgári részvételt, tudatosítva bennük a társadalmi változás elérésében betöltött szerepüket. A partnerek ezt a konkrét célkitűzést innovatív, nem-formális módszerek megosztása, cseréje és átadása révén érik el a diszkrimináció leküzdése és az előítéletek lebontása által, erősítve, hogy **a fiatalok a befogadó közösségek aktív szereplői, előmozdítói** legyenek.

A projekt hozzáadott értéke transznacionális szinten a különféle országok, szervezetek módszerei és gyakorlatai közötti cserében és megismerésben rejlik a közös kihívások kezelése érdekében, kihasználva azokat a tapasztalatokat, amik más kontextusban már eredményesnek bizonyultak.

1.2 Rövid áttekintés európai szinten

Napjainkra Európa multikulturális közösséggé vált, ez különösen igaz, ha a fiatal nemzedékekre tekintünk. Az EU-ban 2004-ben a második generációs fiatal bevándorlók (15–29 éves fiatalok, akik valamely EU-tagállamban születtek, és legalább egy szülő EU-n kívüli országból származik) száma körülbelül 2,5 millió fő. A nemzetközi áramlásokon túl az EU-n belüli migráció az ifjúsági demográfia fontos dimenziója. Az EU polgárai növekvő utazási és tartózkodási lehetőségeinek köszönhetően az EU tagállamain keresztül a fiatal európaiak egyre mobilabbá válnak, gyakran valamely más európai országban dolgoznak vagy tanulnak. A 2015-ös adatok szerint a Lettországból, Litvániából és Magyarországról származó fiatalok egyharmada élt már egy másik országban; Bulgária és Észtország nem sokkal lemaradva, 25% -kal, illetve 20% -kal követi ezt a statisztikát.

Ennek ellenére a közvélemény és a kontinens politikája gyakran nem tükrözi ezt az empirikus ténytet. A bevándorlókkal szembeni előítéletek és diszkrimináció Európában széles körben elterjedt jelenség. Az Eurobarométer legutóbbi diszkriminációról szóló felmérése (2015. május) szerint az etnikai származás alapján történő hátrányos megkülönböztetés az EU-ban az intolerancia leggyakoribb formája. 2012 óta

nőtt azon válaszadók aránya, amelyek szerint a diszkrimináció széles körben elterjedt; emellett a válaszadók 62% -a szerint új intézkedéseket kell bevezetni a megkülönböztetés veszélyének kitett csoportok védelmének fokozása érdekében. Nyilvánvaló, hogy ennek a jelenségnek a növekedése a fiatal generációkat érinti leginkább.

Amint azt az EU Ifjúsági Fehér Könyve (2001) kimondja, az emberi jogok és a fiatalok közötti egyenlőség előmozdítása alapvető, ha nyitott, toleráns és egyenlő társadalomban akarunk elérni. **A holnap felnőttei, azaz a jelen fiataljai alakítják a jövőt.** Ők határozzák majd meg, hogy az Európai Unió egész területén terjedő rasszizmus és idegengyűlölet erősödik vagy homályba vész..

Az elmúlt években az EU különféle terveket és stratégiákat tett közzé, amelyek ezt a kérdést vizsgálják:

Az Ifjúság 2016–2018-ra vonatkozó Munkaterve megemlíti az EU-ban egyre növekvő számú fiatal migráns és menekült megjelenéséhez kapcsolódó lehetőségeket és kihívásokat, valamint a társadalmi befogadás és az ifjúság aktívabb részvételét a társadalmi életben.

Az Ifjúságpolitika terén a Befogadásra és Sokszínűségekre vonatkozó Stratégia hangsúlyozza a társadalmi különbségek teljes elfogadásához szükséges tudás, készségek, kompetenciák, viselkedésminták elsajátításának fontosságát azért, hogy a fiatalok és ifjúsági munkások képesek legyenek a különbözőséget sikeresen kezelni, támogatni.

Az Európai Bizottság nemrégiben tette közzé „**A fiatalok helyzete az Európai Unióban**” című zárójelentését az **Ifjúságpolitika terén folytatott Európai Együttműködés Megújult Keretéről**, más néven az EU Ifjúsági Stratégiájáról, amely a 2010 és 2018 közötti időszakra terjed ki. A jelentés legérdekesebb megjegyzései között szerepel az a tény, hogy az etnikai megkülönböztetés mellőzését nemcsak emberi jogi kérdésének tekinti, hanem az európai fejlődés és növekedés fontos elemének is.

A diszkrimináció növeli annak kockázatát, hogy az első és a második generációs fiatal bevándorlók kiközösítésnek és társadalmi kirekesztésnek legyenek kitéve, ami gazdasági szempontból az emberi tőke kihasználatlanságát jelenti. Következésképpen az EU nagyobb lendülettel kezdte el támogatni a fiatalok radikalizálódásának és diszkriminációjának leküzdésére irányuló projekteket és kezdeményezéseket. Az adatok azt mutatják, hogy az elmúlt évtizedben jelentősen megnőtt azoknak a településeknek, állami intézményeknek és iskoláknak a száma, amelyek érdeklődtek a hátrányos megkülönböztetés terén zajló projektek kidolgozása iránt. Jelenleg fontos azon hatékony módszerek kifejlesztése és terjesztése, amelyek képesek az előítéletek leküzdésére és a sokszínűség értékének bemutatására.

Ezt 2019-ben észrevételezték, amikor az **Európai Unió új 2019–2027-es Ifjúsági Stratégiáját** közzé tették. E dokumentum első kulcsfontosságú pontja valóban hangsúlyozza, hogy a fiatalok különleges szerepet töltenek be a társadalomban és sajátos kihívásokkal szembesülnek, ezért fontos, hogy a bevált gyakorlatok megosztásával, valamint a non-formális és informális tanulás által megszerzett készségek és képességek elismerésével összekapcsolják őket az EU-ban.

A dokumentum azt is kijelenti, hogy az európai ifjúságpolitikát szorosan igazítani kell az emberi jogok nemzetközi rendszeréhez, és „különös figyelmet kell fordítani azon fiatalokra, akik hátrányos megkülönböztetés veszélyének vannak kitéve olyan lehetséges szempontok alapján, mint etnikai származásuk [...], biztosítva ezzel, hogy a fiatalok képesek legyenek felismerni és beszámolni, ha

gyűlöletbeszédet és a diszkriminációt tapasztalnak”. Ezeket a sorokat olvasva egyértelmű, hogy az **EU a diszkrimináció elleni küzdelemben a jövő egyik legnagyobb kihívását látja.**

1.2.1 Az olaszországi helyzet

Nem kétséges, hogy az olasz kormány fontos szerepet játszik az Európai Unióban elterjedt új populizmushullám támogatásában. Azt állítva, hogy a „nép” mellett szólnak, a populisták szükségtelen akadályként értelmezik az emberi jogokat az észlelt fenyegetésektől és bajoktól való „megvédés” folyamatában, ezáltal is elősegítve a diszkriminációt. Az olasz iskolák, amelyekben a tisztelet és az integráció két fontos alapelv, nem tűnnek biztonságosnak megbélyegzés szempontjából. „Megvédjük a bevándorlókat, de először a fiatal olaszokra kell gondolnunk.” - Marco Bussetti olasz oktatási miniszter nemrégiben tett nyilatkozata, amely óriási aggodalmat váltott ki a közvélemény körében. Függetlenül attól, hogy ezeket a szavakat félreértelmezték, ahogy a miniszter néhány nappal később kijelentette, vissza kell térnünk az előző kormányzati megközelítésekhez, hogy meghatározzuk az iskolákra vonatkozó speciális megkülönböztetés-ellenes politikákat.

2017-ben az Egyetemi Oktatási és Kutatási Minisztérium (MIUR) közzétette az „Oktatás a tiszteletért” Nemzeti Terv című szakpolitikai anyagot, amely célja az előítéletek és a hátrányos megkülönböztetés bármilyen formájának kiküszöbölése a hallgatókkal, a tanárokkal és a családokkal együttműködő iskolákban. A tanulmány középpontjában a nemi és az etnikai hovatartozás, a nyelv, a társadalmi helyzet, a véleménynyilvánítás és a vallás szabadsága áll.

A Nemzeti Terv elsőként az olasz alkotmány 3. cikkére emlékeztet, amely kimondja, hogy „minden diák társadalmilag egyenlő a törvény előtt, nem megkülönböztetve a nemzet, fajt, nyelvet, vallást, politikai véleményt, személyes és társadalmi körülményeket”.

Ezután a cikk összegyűjti és felülvizsgálja a diszkrimináció elleni fontos politikákat és intézkedéseket:

- A nemek közötti egyenlőség oktatásának az iskolákban történő előmozdítására, a nemi erőszak és a diszkrimináció minden formájának megelőzésére vonatkozó nemzeti iránymutatások (1. cikk, 16. szakasz, L. 107/2015. L.).
- Útmutató az internetes zaklatások megelőzéséhez és megakadályozásához az iskolákban (L. 71/2017). A MIUR létrehozta a „Nincs gyűlöletbeszéd” elnevezésű segédanyagot, amelyet az összes olasz középiskolában el kell terjeszteni, és partnerségi megállapodást írt alá a Cattolica Sacro Cuore Egyetemen, hogy létrehozzanak egy protokollt a diákok digitális állampolgárságra való felkészítésére.
- A „Béke, testvériség és a kultúrák közötti párbeszéd” napjának ünnepe az olasz iskolákban, amelyet az olasz parlament 2005-ben indított.
- Újrindítja az Osservatorio Nazionale-t (Nemzeti Megfigyelőközpont), amely kb. 100 szövetségből és szakértőből áll, és amelynek célja a diszkriminációs programok végrehajtásának figyelemmel kísérése az iskolákban és együttműködés a MIUR-val új képzési tevékenységekben.

Ezen kívül az „Oktatás a tiszteletben tartásért” Nemzeti Terv két innovatív javaslatot tartalmaz:

- A Noisiamopari hálózat intézménye. Ez a weboldal, amely öt kategóriát határoz meg (nemi, valamint etnikai hovatartozás, vallás, homofóbia, megfélemlítés és STEM) egy virtuális tér, ahol az iskolák megszathatják projektjeiket és bevált gyakorlataikat. A portál rendszeresen publikál pályázati kiírásokat iskolák számára a diszkrimináció-ellenes projektek támogatására.
- „#Rispettaledifferenze” (A különbségek tiszteletben tartása): tudatosságnövelő kampány, amely különféle kommunikációs csatornákat használ és diákokat von be az akciókba.

Összességében az „Oktatás a tiszteletben tartásért” Nemzeti Terv 8,9 millió eurót különített el a 2014–2020-as időszakra: 900 000 Eurót a tanulók diszkriminációellenes projektjeire, 5 millió Eurót 200 iskolának állandó hálózat létrehozására a megkülönböztetés ellen, 3 millió Eurót pedig a oktatók speciális képzése.

Annak ellenére, hogy ez a nemzeti kampány pozitív példákat mutat, és megtestesíti a YARD által azonosított igényeket, az „Oktatás a tiszteletben tartásért” Nemzeti Terv nem indult el, soha egyetlen kormány sem támogatta különösebben, és még az oktatási intézmények között sem ismert.

1.2.2 A magyarországi helyzet

Egész Európára jellemző a 15–29 év közötti fiatalok csökkenő száma és a fiatalok életkörülményeinek romlása. A népességben belül a jelenlegi 20%-os arányuk az előrejelzések szerint 15%-ra fog csökkenni 2050-re. Az Európai Bizottság „Az Ifjúság - Befektetés és érvényesülés elősegítése” címmel egy összeurópai stratégiát dolgozott ki a problémák kezelésére. A stratégiával összhangban hazai megoldásokat is kell keresni.

Magyarországon a fiatalok által megfogalmazott legégetőbb probléma a munkanélküliség, a tartósan külföldön tanulók, illetve dolgozók aránya, valamint a növekvő kivándorlási hajlandóság. A munkahelyek elvesztése mellett a munkanélküliség egyik fő oka a fiatalok munkaerőpiacra való felkészítésének hiánya, ami annak tudható be, hogy a magyar oktatási rendszer túlnyomórészt nincs közvetlen kapcsolatban a munkaerőpiaccal és nem képes kielégíteni annak igényeit.

A jelenlegi rendszer nem nyújt lehetőséget kulcskompetenciák fejlesztésére és gyakorlat tudás megszerzésére, amelyek a munkáltatók legalapvetőbb elvárásai. Az életkörülmények objektív romlása mellett az évek óta tartó globális gazdasági válság a fiatalok jövőképét is befolyásolta. A fiatalok legnagyobb problémája még (a második helyen a munkanélküliség mellett) a reménytelen, bizonytalan jövő és az élet hiábavalóságának és bizonytalanságának a képe.

Magyarország körülbelül 10 millió lakosú ország. Tizenöt évvel a demokratikus pluralizmusba való politikai áttérés után Magyarország az EU tagja lett. A demokratikus törvények és intézmények létrehozását az egyenlő bánásmód elve kísérte, így a diszkrimináció kérdése is napvilágra került, mely az átfogó anti-diszkriminációs törvény megszületéséhez vezetett (2003. évi CXXV törvény az Egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról²). A törvény létrehozta az Egyenlő Bánásmód Hatóságot - egy olyan szervet, amely a diszkrimináció minden ágazatban és minden okból való

² <https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/sites/youthwiki/files/gdllhungary.pdf>

leküzdéséért felel. A Hatóság tevékenysége és civil szervezetek által folytatott stratégiai peres eljárások még inkább fókuszba helyezték a diszkrimináció által leginkább kitett csoportok helyzetét.

A magyar jogalkotási rendszer meghatározza a diszkrimináció-ellenes elvek széles körét. A fő pillér a magyar alkotmány (ún. Alaptörvény), amely az XV. Cikkben megkülönböztetés nélkül garantálja az alapvető jogokat. Az egyenlő bánásmód elve általában az ágazati jogszabályokban is érvényes. Egyéb törvények mellett a Munka Törvénykönyve az egyenlő bánásmód követelményét is szabályozza. A polgári törvénykönyv a személyiség jogainak védelme alatt szabályozza a személyek negatív megkülönböztetését.

Az ifjúsági törvény hiánya miatt Magyarországon nincs definiálva az „ifjúság” fogalma, az a különböző szakpolitikai területeken eltérő. A magyar ifjúságpolitika stratégiai kerete három fő dokumentumból áll³:

1. A Nemzeti Ifjúsági Stratégia 2009–2024: fő célja az esélyegyenlőség biztosítása a társadalmi kirekesztés és a marginalizálás megelőzése révén.
2. A 2012. évi Új Nemzedék Jövőjéért Program, amely kormányrendeletként lépett hatályba. A program négy intervenciós területet határozott meg: 1. Állampolgárság; 2. Lakhatás és családalapítás; 3. Karrier és önellátás; 4. Szabadidő - sport, szórakozás és kultúra fogyasztása.
3. Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2011–2020: Az esélyegyenlőtlenség három fő területét foglalja magában: 1. gyermekszegénység, 2. roma kérdések, 3. hátrányos helyzetű régiók bevonása. A gyermekszegénység elleni stratégia legfontosabb lépése a Biztos Kezdet Gyermekházak létrehozása volt, amelyek célja: 1. a szülői kompetenciák fejlesztése és 2. komplex fejlesztési intézkedések a hátrányos helyzetű gyermekek számára korai gyermekkorban.

Magyarországon az Egyenlő Bánásmód Hatóság (2004-ben alakult) felel az egyenlő bánásmód végrehajtásának felügyeletéért. Az esélyegyenlőség megteremtésével kapcsolatos feladatokat a Család-, Esélyteremtési- és Önkéntes Házak végzik (röviden CSEÖH) nemzeti szinten. Ezeknek a házaknak a fő feladata a diszkrimináció okainak feltárása, csökkentése és a hátrányos megkülönböztetést elszenvedő célcsoportok segítése, legyen az a fogyatékoság, a nemi hovatartozás, az életkor vagy a tartós szegénység okozta hátrány.

Speciális programok a kiszolgáltatott fiatalok számára:

1. **‘Útravaló’ Ösztöndíj Program** 2005-ben indult; célja, hogy lehetőségeket teremtsen a hátrányos helyzetű hallgatók számára
2. **Arany János Tehetségprogram** hátrányos helyzetű tanulók támogatására a középfokú oktatásba való belépéshez.
3. **Nemzeti Tehetségprogram:** nem kifejezetten az ifjúság vagy a kiszolgáltatott fiatalok csoportok integrációjára irányul, mégis sikeresen érinti a hátrányos helyzetű diákokat. Célja, hogy a tehetségeknek támogatást nyújtson Magyarországon, valamint magyar kisebbséggel rendelkező külföldi régiókban.

A társadalmi integrációt célzó, államilag támogatott ifjúsági munkát elsősorban az Új Nemzedék Hálózat irodáiban végzik.

³ https://hintalovon.hu/sites/default/files/report_for_advocacy.pdf

Ifjúsági képviseleti testületek

1. **Európai Ifjúsági Parlament:** célja a 16–22 éves fiatalok társadalmi részvételének erősítése, tájékoztatásuk az Európai Unión belüli lehetőségeikről
2. **Nemzeti Ifjúsági Tanács:** fórum, amelynek célja a fiatalok és szervezeteik, valamint a hazai és nemzetközi szereplők, a döntéshozók és a szervezetek közötti párbeszéd megteremtése.

Nemzeti cselekvési terv gyermekek számára

A Parlament nemzeti stratégiát fogadott el „Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia néven (2007–2032): ez az állásfoglalás meghatározza a gyermekszegénység és a társadalmi kirekesztés csökkentésének feladatait, magában foglalja a gyermek jogait, és kijelenti, hogy a gyermekek védelmére elfogadott törvények esetében a gyermekek érdekeit kell mindenekfelett valónak tekinteni. A stratégia a gyermekek számára nyújtott szolgáltatások fejlesztését - ideértve a gyermekgondozási rendszer fejlesztését is - tűzi ki célul, mint a szegénység egy adott generáción belüli csökkentésének legfőbb eszközét. Horizontális célokat tűz ki a fogyatékossgal élő gyermekek és családjaik helyzetének javítása, valamint az etnikai és regionális hátrányok csökkentése érdekében.

1.2.3 A portugál helyzet

A “Bevándorlási és Határügyekkel foglalkozó (SEF) 2018. évi határ- és menekültügyi bevándorlási Jelentés bemutatja a Portugáliában élő külföldiek számának növekedését. A 2018-ban 480 300 külföldi állampolgár élt hivatalosan Portugáliában és ez 13,9% -os növekedést jelent 2017-hez képest. Ez a harmadik egymást követő év volt, amely növekedést mutatott a külföldiek számában, és 2002 óta 16 éve nem volt olyan magas a növekedés, mint 2018-ban. Ötből egy Portugáliában élő külföldi Brazíliából származik, ők a legnagyobb külföldi illetőségű közösség. A nemzetiségek, amelyek 2018-ban a legjobban növekedtek: bengáli (Bangladesből + 165,1%), brazil (+ 143,7%), nepáli (+ 141,2%), indiai (+ 127,3%) és venezuelai (+ 83,2%).

A bevándorlók számának növekedésével nőtt a társadalmi megkülönböztetés mértéke is. Az egyenlőségért és a faji megkülönböztetés ellen küzdő portugál bizottság (CICDR) közzétette 2018. évi jelentését.⁴ A jelentés statisztikai és adminisztratív adatokat gyűjt a faji és etnikai diszkriminációval kapcsolatban, bemutatva a témában az elmúlt év főbb tendenciáit és fejleményeit.

Főbb trendek 2018-ban

2018 folyamán a CICDR 346 diszkriminációs panaszt kapott, amelyeket vagy áldozatok, vagy egy harmadik fél vagy más szervezet nyújtott be. Ez 93,3% -os növekedést jelent az előző évi adatokhoz képest; Ennek 80,9% volt vagy faji, vagy etnikai megkülönböztetésű tartalma; A panaszok 64,2% -a volt személyes helyzetre vonatkozó probléma, ugyanakkor a nemi különbözőségekre vonatkozó panaszok nem voltak számottevőek.

⁴ <https://rm.coe.int/fifth-report-on-portugal/16808de7da>

A CICDR által nyilvántartásba vett panaszok közül 16,2% vezetett közigazgatási eljáráshoz. A CICDR-hez 2018-ban beérkezett panaszok 28,6% -át később más hatóságokhoz küldték, mivel ezen a területen más hatáskörrel rendelkeznek, például az ügyészségnek, a Munkakörülményekkel foglalkozó Hatóságának, **Linha Alerta - Internet Segura** (Biztonságos internetes riasztási vonal), a médiaszabályozó hatóságnak, vagy a Portugál Sport- és Ifjúsági Intézetnek.

A jelentés összefoglalja a CICDR jelentősebb tevékenységeit. Ez magában foglalja Pl. az „Együtt mindenkiért” programot, amely a rendőrök számára nyújt képzést a Portugáliába bevándorlókkal kapcsolatos jogi mechanizmusokról és keretekről. Egy másik program képzést nyújtott a börtönök tisztviselőinek és a társadalmi reintegrációs alkalmazottaknak a faji és etnikai megkülönböztetés kérdésében. Ezenkívül a CICDR népszerűsítette a **“Nemzeti Írásverseny - 77 Szó a faji megkülönböztetés ellen”, valamint a “Kézilabda csapat - a faji megkülönböztetés ellen” kezdeményezéseket.** 2018 folyamán a CICDR ajánlást fogalmazott meg a faji és származásbeli különbségek médiaábrázolásainak fokozottabb gondosságára vonatkozóan a sztereotípiák, a gyűlöletbeszéd, a faji megkülönböztetés, az idegengyűlölet és a médiában tapasztalható intolerancia egyéb eseteinek felszámolása céljából.

Miközben a társadalomban tapasztalható diszkrimináció növekszik, az Európai Társadalmi Felmérés eredményei szerint **a portugálok körülbelül 60% -a gondolja úgy, hogy Portugáliának több embert kellene befogadnia más faji vagy etnikai csoportból.** Ugyanez a tanulmány rámutat arra, hogy a portugál emberek úgy vélik, hogy a munkaerőpiacra belépő bevándorlók gazdasági hatása pozitív, tízes skálán közel hatos. Ugyanez igaz a kulturális ügyekre: a portugálok zöme úgy véli, hogy ezek az emberek gazdagítják az ország kultúráját. **A menekülteket illetően a válaszadók többsége egyetért abban, hogy a kormánynak befogadónak kell lennie a menekült státusra vonatkozó kérelmek elbírálásakor.**

Politikai vonatkozásként megemlítendő, hogy a portugál parlament 2019. októberi választásakor először választottak meg képviselőként három afrikai származású emberi-jogi és rasszizmus elleni aktivistát. A nemzeti parlamenti üléshez tervezett intézkedéseik között szerepelnek olyanok, amelyek lehetővé tennék a kisebbségek társadalmi megerősítését, a faji szegregáció elleni küzdelmet és annak megakadályozását, a nemi alapon történő hátrányos megkülönböztetés felszámolását, valamint a szabályos törvényes feltételek megteremtését ahhoz, hogy a Portugáliát választó bevándorlók megvalósíthassák az általuk eltervezett életutat.

Végül, az oktatásról: a diszkrimináció-ellenes oktatás horizontálisan jelenik meg az iskolai tantervekben, főként az állampolgárság oktatása területén. Minden iskola bizonyos autonómiával rendelkezik a témával kapcsolatos tevékenységek elvégzéséhez, ahogyan a kibővített oktatási közösségek bevonásához is. Például a São João da Madeira Városi Tanács **Portugália napjára (2019. június 10.)** rendezvényt szervezett, amely kifejezetten a városban élő külföldieknek szólt. Az eseményen a polgármester beszédet mondott kifejezve, hogy a közösség tárt mindig karokkal fogadja őket. A résztvevőknek lehetősége nyílt irányított városi túrákon részt venni és hagyományos zenével kísért ebédre is csatlakozhattak.

1999. augusztus 28-án közzétettek egy diszkrimináció-ellenes törvényt. Ez tiltja a faji, a bőrszín szerinti, az állampolgárság, vagy az etnikai származás alapján történő megkülönböztetést. A portugál alkotmány értelmében a nemi, faji, nyelvi, származási terület alapú, vallási, politikai és ideológiai

meggyőződés, iskolázottsági szint, gazdasági-társadalmi helyzet, vagy szexuális irányultság alapján történő további megkülönböztetés szintén tilos.

1.2.4 A lengyelországi helyzet

Az utóbbi években nyílt párbeszéd zajlik a diszkrimináció-ellenes tevékenységek erősödéséről Lengyelországban. Ennek egyik oka az EU szabályozásának és sztenderdjeinek való megfelelési törekvés. Az Európai Unió közös értékeken alapszik: a méltóság, az egyenlőség és az emberi jogok, ideértve a kisebbségek jogainak tiszteletben tartása. Jelenleg Európában vita folyik az integráció jövőbeli irányairól. Az EU számos irányelvet fogadott el a fogyatékos, szexuális irányultság vagy származás alapján történő hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelem kapcsán, ám ezen elvek végrehajtásáért a tagállamok felelősek.

Dr. Sylwia Spurek, az egyenlő bánásmód ombudsmanjának helyettese a **„Hogyan (nem) működik a lengyel diszkrimináció-ellenes törvény?”**⁶ Konferencia során úgy ítélte meg, hogy az EU irányelvek garantálják a személyek széles körű védelmét a faji, nemzetiségi és etnikai származás tekintetében, de nem igazolták kielégítően a nemek, a hit, a vallás, a fogyatékos, az életkor vagy a szexuális irányultság védelmét. Lengyelországban 2008 óta folyamatban van egy horizontális irányelv kidolgozása, amely kitölti ezt a hiányosságot. A Dr. Spurek által idézett jelenlegi uniós rendeleteket a lengyel jogrendszerhez igazította az Európai Unió egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló törvény az egyenlő bánásmódról 2010-ben, de az ombudsman hivatalának fenntartásai vannak az EU diszkrimináció-ellenes rendszerével és annak lengyel rendszerbe történő bevezetésével kapcsolatban.

A diszkrimináció-ellenes törvények szétszórtan vannak jelen a lengyel jogrendszerben. A polgárok törvény előtti egyenlősége, a hatóságok előtti egyenlő bánásmódhoz való joga és a bármilyen okból történő megkülönböztetés tilalma az 1997. évi lengyel alkotmány 32. cikkében szerepel. Az Európai Unió egyes egyenlő bánásmódra vonatkozó jogi rendelkezéseinek végrehajtásával korlátozott mértékben foglalkozik a Munka Törvénykönyve, a Polgári Törvénykönyv és a Büntető Törvénykönyv.

Az egyik olyan szervezet, amely kritikusan vizsgálja Lengyelországban a diszkrimináció-ellenes jelenlegi helyzetet, a **Lengyel Megkülönböztetés-ellenes Társaság (PSAL)**. Az általuk megfogalmazott ajánlások többek között a következőkre vonatkoznak:

- a végrehajtási jogszabály módosítása (a diszkrimináció jellemzőinek katalogizálása kerüljön bevezetésre megjelölve a kártérítési igények lehetőségeit)
- a Munka Törvénykönyvének módosítása,
- az Egyenlő Bánásmód ombudsman hatáskörének kiegészítése: támogatás nyújtása az egyenlő bánásmód elvének magánszervezetek általi megsértése esetén,
- hatékony és kötelező képzés bevezetése a bírák és a jogi szakemberek számára

⁶ https://ec.europa.eu/poland/news/181213_antydyskryminacja_pl

- közösségi kampányok lefolytatása a diszkrimináció jelenségéről és jogaik érvényesítésének lehetőségéről.⁹

Számos lengyel, nem kormányzati szervezet végez tevékenységeket a diszkrimináció-ellenes oktatással és a kisebbségek oktatásával kapcsolatban. Ezek elsősorban koordinálatlan tevékenységek, szervezetek közötti megállapodás nélkül zajlanak, és nem kapcsolódnak a tevékenységek közös címzettjéhez, a korábbi tapasztalatokhoz, az oktatási programokhoz vagy a közös finanszírozáshoz. **A Diszkrimináció-ellenes Oktatási Koalíció** vagy **a Diszkrimináció-ellenes Oktatási társaság (TEA)**¹⁰ által szervezett koalíció a legnagyobb platform, amelybe a legtöbb nem kormányzati szervezet és informális csoport tartozik. A koalíció hatvan szervezetet és csoportot köt össze, amelyek diszkrimináció-ellenes oktatással kapcsolatos tevékenységeket folytatnak az antiszemitizmus, a romák gyűlölete, a Down-szindrómával élők iránti ellenszenv, a szexizmus és a homofóbia területén. Jelenleg azonban a koalíciónak nincs olyan szervezete, amely összpontosítana a muszlimok, örmények, oroszok és németek iránti gyűlölet csökkentésére. A koalíció fő célja a diszkrimináció-ellenes oktatás bevezetése a lengyel formális oktatási rendszerbe.

Választott tevékenységek az általános toleranciaképzés területén Lengyelországban:

Állampolgársági Oktatási Központ - Tolerancia Iskola

A projekt célja, hogy adatbázisokat hozzon létre a tanárok számára és megkönnyítse a diszkrimináció-ellenes, az esélyegyenlőség és az interkulturális oktatás szakértőivel való kapcsolattartást. A projekt részeként ötven tanár vett részt e-learning kurzuson és személyes jelenléte igénylő képzésen. Ezenkívül a tanárok kaptak kész óra-forgatókönyveket. A programot a Rose Luxemburg Alapítvány finanszírozta (bővebben: <http://www.ceo.org.pl/pl/szkolatolerencji>).

Stowarzyszenie Kulturalno-Edukacyjno-Naukowe "KEN" – Mit tehetünk a toleranciáért?

A projekt célja, hogy elősegítse a kultúrák közötti párbeszédet a multikulturális örökség és a tolerancia évszázados hagyományainak megismerésével Lengyelországban. Az Egyesület oktatói arra tanítják a diákokat, hogy hogyan legyenek nyitottak és elfogadóak a vallási, nemzeti, etnikai és szexuális kisebbségek képviselőivel szemben. A projektet Varsó Önkormányzatának támogatásával finanszírozták (bővebben: <http://ken.edu.pl/projekty>).

Autonómia Alapítvány és a KONSOLA Női Egyesület - Senki sem születik előítéletekkel

A „Senki nem születik előítéletekkel” egy diszkrimináció-ellenes oktatási program, amelyet a KONSOLA Női Egyesület indított 2005-ben, és 2008 óta folytat az Autonómia Alapítvány. A program során rendszeresen kiadványokat publikálnak, amelyek diszkrimináció-ellenes tevékenységekkel foglalkozó oktatóknak szólnak. A projekt részeként workshopokat tartanak és tananyagokat készítenek tanárok számára. A projektet az Európai Unió, a Demokráciára Nevelés Alapítvány (a Külügyminisztérium

⁹ <https://ec.europa.eu/poland/sites/poland/files/docs/news/prezentacjaRaportu.pdf>

¹⁰ Paweł Kwiecień "Edukacja antydyskryminacyjna w Polsce –przeгляд działań", <http://siectolerancji.pl/sites/default/files/upload/Edukacja%20antydyskryminacyjna%20w%20Polsce.pdf>

programja keretében) finanszírozza, az Európai Gazdasági Térség Pénzügyi Mechanizmusa és a Norvég Pénzügyi Mechanizmus alapjaiból, valamint a Lengyel Köztársaság a Nem kormányzati Szervezetek Alapjából. 2014 novemberéig négy kiadásra került sor. (bővebben: <http://www.autonomia.org.pl/index.php?id=teksty2&ajdi=303>).

Állampolgársági Oktatási Központ - „Az én Lengyelországom” kurzus

Az Állampolgársági Oktatási Központ elkészítette „Az én Lengyelországom” tananyag vázlatát a modern hazafiságról. A tananyag a nemzetiség, a nemzeti kisebbségek, a sovinizmus, a rasszizmus, az antiszemitizmus, valamint a hazafiság és a nacionalizmus megkülönböztetésének kérdéseivel foglalkozik. Az anyagot általános és középiskolás diákok számára készítették el. (bővebben: <http://www.ceo.org.pl/pl/koss/news/moja-polska-scenariusze-lekcji>).

Jelentős hatással volt a diszkrimináció-ellenes politikák kialakítására Lengyelországban, amikor 2019 januárjában a 27 éves Stefan W. késsel megtámadta a gdański önkormányzat elnökét, Pawel Adamowiczot. Az eseményre a színpadon került sor egy karácsonyi jótékonysági zenekari koncerten. Adamowiczot kórházba vitték, ahol a műtétet követően meghalt. Az esemény után a lengyel hatóság úgy döntött, hogy kampányt indít **a gyűlöletbeszéd fokozódása ellen**.

Lublin hozzájárulása a diszkrimináció-ellenes intézkedésekhez

Lublinban nyílt pályázatot hirdettek civil szervezetek számára a következő témákban: integrációs programok végrehajtása az interkulturalitás területén, akciók a tolerancia és mások tiszteletbentartása érdekében, valamint akciók a gyűlöletbeszéd megelőzésére a közbeszédben és az interneten. 24 pályázat közül a Bizottság a következő szervezeteket és projektjeiket választotta ki és 140 000 zlotyt osztottak szét közöttük:

- HerStory Alapítvány „Oktatási kampány az egyenlőségért és a demokráciáért”
- A Földért Egyesület - „A gyűlöletbeszéd és a diszkrimináció megelőzése a lublini iskolákban”
- Homo Faber Egyesület és Semper a Frente Alapítvány - Tanulságok az intoleranciáról
- A Lublini Jogi Tanácsadói Kamara Alapítványa „Ismerem a törvényt” - „Az emberi szabadság és jogok, valamint a polgári szabadságjogok terjesztése és védelme, valamint a demokrácia fejlődését támogató tevékenységek”
- T.E.A.M. Teatrikon - „Ifjúság a diszkrimináció ellen”

Korábban Lublin egyik legjelentősebb diszkrimináció-ellenes tevékenysége az Európai Tanács és az Európai Bizottság (Európai Integrációs Alap) által társfinanszírozott „C4i - Kommunikáció az integrációért” projekt volt. Ennek célja az külföldiekről meglévő adatok alapján készített, megbízható információk alapján az előítéletek, a szóbeszéd terjedése és a sztereotípiák ellensúlyozása volt. Ha a pletykák a vírus gyorsaságával terjednek, akkor az “ellen-pletykák” ugyanezt tehetik. Ahhoz azonban,

hogy ez megtörténjen, a polgárok aktív részvételére van szükség, akik úgynevezett pletykaellenes ügynökként járnak el. A projektet 11 európai város partnerségével hajtották végre, mely közösség közösen működtet egy olyan innovatív hálózatot, amely a sokféleség elfogadását és a társadalmi kohéziót helyi középontba. A projektben résztvevő városok hálózatát az Európa Tanács interkulturális városaiból toborozták: Amador és Loures Portugáliából, Barcelona, Sabadell és Bilbao Spanyolországból, Patras Görögországból, Limerick Írországból, Erlangen és Nürnberg Németországból, Botkyrka Svédországból és Lublin Lengyelországból.

A „Kommunikáció az integrációért” projekt részeként a résztvevő városok felépítették a saját helyi hálózatukat, kiképezték a pletykaellenes “ügynököket”, előkészítették a sokszínűség elfogadását szolgáló társadalmi kampányt, és bevonták Lublin lakóit a kulturális és társadalmi eseményekbe. Így létrehozták a sokszínűséget előmozdító tevékenységek európai katalógusát, amelyet más városok is használhatnak. A „Kommunikáció az integrációért” projektet a Lublini Polgármesteri Hivatalban hajtották végre 2014. júniustól 2015. június végéig.¹¹

Figyelemre méltó még a „Welcome to Lublin” projekt, amely a Lublinban élő vagy tanuló külföldieknek szólt. Végrehajtása során a Homo Faber Egyesület lehetőséget adott mind a külföldieknek, mind azoknak a segítőknek, akikkel a leggyakrabban kapcsolatba lépnek, hogy felmérjék igényeiket. Létrehoztak egy információs pontot és egy internetes portált, melyeken keresztül minél több napi szintű problémát próbáltak megoldani. A külföldről érkező hallgatókat különféle eszközökkel (például kirándulások, találkozók és műhelymunkák) segítették, hogy megismerjék a várost és az itteni életet. Több olyan intézménnyel és céggel jött létre együttműködés, amelyek kapcsolatba kerülnek külföldiekkel, azzal a céllal, hogy segítsék kultúrájuk, hagyományaik és nyelvük megismertetését. A projekt 2009 és 2011 között valósult meg és a későbbi években a finanszírozási forrásoktól függően, megváltozott formában folytatódott. A szervezők szavai közvetítik legjobban a projekt üzenetét: „Üdvözöljük a városba érkező külföldieket és nemzetközi hallgatókat! Üdvözöljük, és meghívjuk Önt, hogy fedezze fel a várost, csatlakozzon annak társadalmi és kulturális életéhez, vegyen részt tevékenységeiben a város terein! Üdvözöljük Lublin lakosait új szerepükben is, melyben a házigazdák nyitottak új szomszédaik előtt, készek az egyenlőség elvein alapuló kultúrák közötti párbeszéd kialakítására.”¹²

¹¹ <http://stopplotkom.lublin.eu/idea/komunikacja-dla-integracji/>

¹² https://hf.org.pl/ao/1929-witamy_w_lublinie_2.html

1.3 Ifjúságvezérelt akciók – példák és jó gyakorlatok

1.3.1 Ifjúság, sztereotípiák és az állampolgárság oktatása: a felülről lefelé mutató megközelítés kihívásai

A fiatalokkal kapcsolatos sztereotípiák a legváltozatosabb összefüggésekben érzékelhetőek: – ezek leegyszerűsített elképzelések arról, hogy a társadalom ezen alcsoportja hogyan viselkedik, beszél, vagy gondolkodik. Az érdeklődés hiánya, az alultájékozottság, a vonakodás a közösségbe való bevonódástól, lustaság, vakmerőség; ez csak néhány példa arra, hogyan ábrázolják gyakran az ifjúságot a társadalom egészében elfoglalt szerepük alapján.

Fontos tényező, hogy sokan úgygondolják, hogy a fiatalok nem szívesen vonódnak be a helyi közösségekbe, vagy legalábbis nem képesek erre a felnőttközösség támogatása, irányítása és felügyelete nélkül. Ez olyan nevelési megközelítéshez és különös tekintettel olyan állampolgársági neveléshez vezet, amely felülről lefelé írható le, gyakran csak a diákok tájékoztatására szorítkozik és az állampolgárságról és a társadalomról szóló ismeretek elméleti szintű megosztására szorítkozik. Ez a felülről lefelé mutató megközelítés nem csak hogy nem teszi lehetővé a hallgatók számára, hogy kritikai szemléletükön dolgozzanak, amely az aktív polgárság központi eleme, hanem megerősíti az ifjúsággal és a társadalomban betöltött szerepükkel kapcsolatos sztereotíp nézeteket is.

Az állampolgári nevelés megközelítése és a végrehajtás közötti szakadék kockázata releváns elem, amelyet figyelembe kell venni az ifjúság társadalmi szerepének megvitatásakor, és egyértelműen egy szélesebb és változatosabb képet kell figyelembe venni, amit erősen befolyásol a társadalmi, gazdasági és politikai háttér. Egy érdekes projekt a témában, amelynek célja ennek a megvalósítási hiányosságnak az elkerülése és az alulról felfelé mutató megközelítés előmozdítása, a „**Luces para la ciudadanía global**”¹³, amelyet a partnerszervezetek egy része hajtott végre számos európai városban, köztük a milánói ICEI-ben, a pécsi NHE-ben és Sao Joao de Madeira tartományban. A projekt célja az oktatási közösség érzékenyítése, a gazdagok és a szegények közötti egyensúlyhiányon való javítás, négy fő tengelyre összpontosítva, amelyek: a gyermekek jogai, a környezet, a diszkrimináció és a migráció, valamint a fiatalok támogatása a kritikus gondolkodás építésében. A projekt változatos tevékenységeinek célja az volt, hogy a hallgatók és a fiatalok nem csak, hogy jobban megértsék a fent említett témákat globális szinten, hanem főként arra ösztönzze őket, hogy építsék fel saját véleményüket ezekről a kérdésekről, mivel ezzel képesek biztosítani a társadalomban való részvételüket és a közösségre gyakorolt hatásukat.¹⁴

¹³ <http://fundiber.org/lucesparalaciudadaniaglobal/>

¹⁴ Chow, J. (2012). Establishing a General Framework Civic Competency for European Youth. International Journal of Progressive Education, Volume 8 Number 3, 140-152

1.3.2 Aktív állampolgárság és részvétel

Az állampolgári nevelés és az ifjúság jövőképeinek ezen felülről lefelé mutató megközelítéséből adódó kockázatok és kihívások elemzése fontos a gyakorlat meghatározásakor, amely felboríthatja az ifjúságvezérelt cselekvésként meghatározott kereteket.

Az Európai Bizottság Ifjúságról szóló Fehér Könyve¹⁶ érdekes kiindulópont annak mérlegeléséhez, hogy miként lehet megfogalmazni és megvizsgálni az ifjúság által vezérelt tevékenységeket és általánosságban az ifjúság aktív állampolgárságát. A tanulmány középpontjában az európai ifjúsággal és az európai projektben való részvételükkel kapcsolatos tevékenységeik fő eredményeinek bemutatása áll, és célja a legfontosabb munkaterületek kiemelése és iránymutatások kidolgozása a tagállamok számára. A dokumentum értékes inputokat kínál a legfontosabb kihívásokra való összpontosításhoz, amelyek hatással lehetnek a fiatalokra és befolyásolhatják a fiatalok aktív részvételét különböző szinteken, ráadásul öt pillért határoz meg, amelyek relevánsak az ifjúság által vezetett tevékenységek keretén belül.

Az egyik érdekes kezdeményezés a Szociális Nap, amelyet Toszkánában, Lombardiában és Veneto egyes területein népszerűsít a Fratelli dell'Uomo, más partnerekkel együttműködve. A Szociális Nap egy olyan gyakorlat, amely során népszerűsítik a fenntartható fejlődésre való törekvést és érzékenyítést nemzetközi együttműködések által az aktív állampolgárság gyakorlása révén.

Az esemény három egymásba fonódó szakaszból áll: képzés, akciók és projektek. Ifjúsági munkások, oktatók és tanárok támogatásával a fiatalokat arra ösztönzik, hogy többet tudjanak meg olyan témákról, mint például az emberi jogok, a részvétel, az egyenlőtlenség és a nemzetközi együttműködés, elsősorban egymástól történő és informális tanulási formában.

¹⁶ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=LEGISSUM%3Ac11055>

A projekt konkrét célkitűzéseit a következőképpen lehet összefoglalni:

- A fiatalok és az oktatók továbbképzése az aktív állampolgárság témáival való foglalkozáshoz
- A fenntartható fejlődéssel kapcsolatos témák ismereteinek elmélyítése
- A fiatalabb generációk és a társadalom felvilágosítása a helyi és globális folyamatok összefüggéseiről

Az ifjúság társadalomban betöltött szerepének mérlegelésekor figyelembe kell venni, hogy az aktív állampolgárság szorosan kapcsolódik ahhoz, hogy a fiatalokat ösztönözni kell a demokratikus rendszerben való részvételre, így az ifjúság által vezérelt cselekvések a fiatalok sikeres részvételének követendő példaként ábrázolhatók a társadalomban.¹⁷

¹⁷ Cicognani, E. A. (2018). Modelling and testing the processes of construction of youth active EU citizenship in school: Recommendations from the CATCHEyeU intervention.

2. FEJEZET – Módszerek és eszközök nonprofit szervezetek számára az ifjúság által irányított, megkülönböztetés elleni fellépések támogatására

2.1 Általános módszertan

A YARD projekt a fiatalok bevonását és aktív állampolgári részvételüket öt különböző, nem-formális módszertani megközelítés alkalmazásával kívánta elérni. Mindegyik megközelítés tartalmazott olyan innovatív elemeket, amik a partnerszervezetek eszköztárát gazdagítani tudták, fenntarthatóbb és hatékonyabb módszereket képviselve.

Az általános módszertan elemei a következők:

- **Művészeti, kreatív és sajátélményű megközelítések a sokszínűség elősegítése érdekében – NHE**

Ez a megközelítés tanulási eszközként használja a művészeteket, a kreativitást és a sajátélményű tanulást, ezek segítségével emeli ki azokat az értékeket és lehetőségeket, melyeket társadalmunk a sokszínűség által kaphat. A kreatív önkifejezésen alapuló gyakorlatok elősegíthetik a kultúrák közötti diskurzust, azáltal, hogy előtérbe helyezik azokat az értékeket, amelyeket a fiatalok hoznak magukkal a különböző kulturális és szociális környezetükből. Ilyen például a különböző művészetterápiás, multimédiás és más érzékenyítő műhelyek és csoportok, ahol a résztvevők a művészet nyelvén fejezhetik ki önmagukat.

- **Generációk közötti párbeszéd elősegítése a felelős turizmus keretében – ICEI**

Ezzel a módszerrel fiatalok csoportjainak – akik lehetnek akár helyiek, akár bevándorlók, vagy második generációs bevándorlók – tanítják meg, hogyan szervezzenek és vezessenek helyi túrákat a helyi lakosság és közösségek számára, melyek fókuszában a bevándorló közösségek öröksége és élete áll. Így a fiatalok aktív résztvevőként tudják elősegíteni saját lakókörnyezetük fellendítését, e három lépés mentén:

- Vizsgálat alá veszik a helyi örökségeket, beazonosítják a fontos helyszíneket, a kézzel fogható és a nem kézzelfogható nemzetközi értékeket.
- Turista útvonalakat terveznek, tartalmat bővítenek, saját magukról is képet alkotnak
- Azok a szervezetek, akik a nem-formális turizmus ezen ágazatával foglalkoznak, több fiatalt, családot, helyi csoportot tudnak bevonni.

- **Többszektorú megközelítés - São João da Madeira város önkormányzata**

Az önkormányzat többszektorú megközelítéssel vonja be és teszi részvevővé a fiatalokat a társadalom összetartó erejének erősítését célzó akciókban. Az „állampolgári nevelés” koncepció látogatásokat/találkozókat/cseréket szorgalmaz helyi döntéshozók és iskolák stábjával, civil szervezetekkel, beleértve a tanárok és a szülők közösségeit. Központi szerepet kapnak az önkormányzati lakásokban élő fiatalok, így a sportközpontú tevékenységek, edzések valamint az ezekhez kapcsolódó vállalkozói támogatások. Mint helyi hatóság, az önkormányzat rendelkezik egy átfogó hálózattal a helyi szervezeteket illetően, beleértve a fiatalokkal foglalkozó szervezeteket is, így fontos tapasztalatok egyből beépíthetőek a különböző módszertani cserével foglalkozó pályázatok tematikájába.

A helyi problémákról való gondolkodás, kreatív módon – Teatikon Alapítvány

A Teatikon módszertana olyan fiatalok által kidolgozott témán alapul, amelyben megpróbálják beazonosítani a különböző problémákat a saját helyi közösségükben, és kreatív gondolkodás segítségével próbálnak meg szembenézni velük, hogy ezáltal megoldásokat találjanak. Fiatalok támogatásával történik a problémák gyökerének felkutatása és olyan tevékenységek tervezése, amelyek lelkesítőek számukra. Az említett akciók bemutatásra kerülnek más fiatalok számára is, az iskolákban, a helyi közösségekben, így szélesebb körben tudják fokozni a témával kapcsolatos tudatosságot. A végső cél, hogy hatást tudjanak gyakorolni a helyi közösségekre, ezáltal pozitív változásokat érjenek el.

Ezen művészeti jellegű tevékenységek segítségével a fiatalok ki tudják fejteni önmagukat, illetve az alkalmazott kommunikációs eszközökkel másokat is képesek integrálni a programba.

- **Egy befogadó közösség kultúrája és ételei – FDU**

Ez a módszer a kultúra és az étel közti kapcsolaton alapul, mivel az étel egy olyan „eszköznek” tudható be, amin keresztül megismerhetők a különböző kultúrák és országok. Az étel megosztása, a közös főzés, történetek mesélése és az étkezési szokások megismerése jó módja tud lenni egymás megismerésének, a különbözőségek tiszteletének. Ez a módszer előrevetít multi-etnikus főzőtalálkozókat, ahol a fiataloknak lehetősége nyílik megismerni a különböző kultúrákat, konyhákat, illetve az emberek elkészítik otthonuk ízeit egymásnak. Minden egyes ilyen találkozó alkalmával a középpontban lévő országról alkotott kép körvonalazódni tud, meghallgatják egymás történeteit, migrációs tapasztalatait, együtt főznek ételeket, melyeket aztán együtt is fogyasztanak el.

A fentiekben ismertetett öt módszertani megközelítés mindegyikében jelen lévő innováció mellett a projekt új aspektusokat és elemeket tartalmaz módszertani és gyakorlati szinten, köszönhetően annak, hogy a módszereket megkísérelték megvalósítani az eredetitől eltérő célcsoportokkal, az eredetitől eltérő környezetben. Ez azt jelenti, hogy ezeket a módszereket európai szinten kipróbálták és további lehetőségeket tártak fel, amelyek módosíthatók és adaptálhatók egy újabb célcsoport igényeinek megfelelően.

Néhány innovatív eredmény is kipróbálásra került a projektben, a partnerek vállalkoztak arra, hogy az új módszereket, a saját környezetükre adaptálják, azzal a céllal, hogy folytassák a harcot a diszkrimináció ellen és előremozdítsák az aktív állampolgárságot. A gyakorlatok, a készségek, az eszközök így minden ország által, minden partnerszervezet által fejlesztésre kerültek.

2.2 A fiatalok elérése és bevonása

Gyakran mondják, hogy fontos a fiatalok aktív részvétele. Ezért számos tevékenységet hajtunk végre a fiatalok aktív bevonása érdekében és minden szakaszban igyekszünk elősegíteni a fiatalok részvételét a projektek létrehozásában és végrehajtásában. De a „részvétel” szó olyan sok kontextusban megismétlődött... Mit jelent a fiatalok részvétele? Miben kell valójában a fiataloknak részt venniük? Mik a részvétel szabályai és elméletei?

A fiatalokkal való együttműködés lényegét a következő szavak fejezik ki: „A fiatalokkal való munka akkor kezdődik, amikor fiatalok vallanak életükről, világukról és érdeklődésükről. De ezzel nem ér véget - a fiatalokkal való munka arra ösztönzi a őket, hogy kritikusán gondolkodjanak életükről és értékeikről, új tapasztalatokat és kihívásokat kínálva képességeik és törekvéseik növelésére.” Az ifjúsági munkás legfontosabb feladata a jó kapcsolat kialakítása a fiatalokkal, lehetőségek teremtése képességeik és tudásuk felkarolására, az önmagukba vetett hit megerősítésére és egyenlő partnerré válásukra. Ez jó eséllyel hozzájárul ahhoz, hogy valaki a jövőben aktív állampolgárrá váljon, tudatában jogainak és kötelezettségeinek.

A fiatalok részvétele az ifjúság és a felnőttek közötti partnerség kialakításáról szól, az élet minden szintjén annak lehetővé tétele érdekében, hogy a fiatalok jelentős pozíciókat és szerepeket töltsenek be a társadalomban, hogy a társadalom egésze – így ők maguk is – profitálhassanak ötleteikből és energiájukból.¹⁸ A részvétel a közös döntési folyamat azon eleme, amely az egyént és a közösséget, amelyben az egyén él, egyaránt érinti. Az UNICEF szerint ez az állampolgárok alapvető joga és a demokrácia mérésének eszköze.¹⁹

A következő általános elvek képezik az ifjúsági részvételi stratégiák alapját. A szöveget a weboldalon elérhető forrásanyagok alapján készítették: Az Ausztrál Ifjúsági Alapítvány - ifjúsági partnerség és részvétel:

¹⁸ The Australia Youth Foundation - Youth Partnership & Participation - <http://www.youngaustralians.org/library>

¹⁹ R. Hart, Children's participation: from tokenism to citizenship, UNICEF / Inter-Center Child Development Center, Florence, Italy 1992

A fiatalok részvétele előnyös lehet számunkra. Próbáljuk megválaszolni a következő fontos kérdéseket: Miért kellene a fiataloknak bevonódniuk? Mit nyerhetnek belőle? Hogyan tudják aktívan javítani az életüket? Ez szórakoztató nekik? A bekapcsolódás érzékelteti az irányítást? Stb.

Nézzük meg a fenti ifjúsági részvételi szabályok összetevőit:

- **TUDATOS VÁLASZTÁS:** A fiatalokat tájékoztatni kell arról, hogyan vehetnek részt. Ésszerűtlen azonban azt várni, hogy minden fiatal részt vegyen. Ha a részvétel kötelező, a partnerség nem lehetséges.
- **ÖRÖM:** A részvételi tevékenységeknek szórakoztatónak, izgalmasnak és kihívást jelentőnek kell lenniük.
- **JELENTÉS:** A tevékenységeknek olyan kérdésekkel és problémákkal kell foglalkozniuk, amelyeket a részt vevő fiatalok valósan tartanak.
- **FEJLESZTÉS:** A tevékenységeknek irányítaniuk kell a fiatalok figyelmét az őket érintő témák társadalmi, politikai, gazdasági, kulturális és személyes vonatkozásaira.
- **FORMÁLÁS:** A tevékenységeknek lehetőséget kell biztosítani a (nem) formális tanulásra, valamint az informális készségek fejlesztésére.
- **KAPCSOLAT:** A tevékenységeknek lehetővé kell tenniük az aktív és támogató együttműködés kialakítását a fiatalok és a társadalom többi tagja között.
- **TÁMOGATÁS, FELÜGYELET:** A fiatalokat minden lehetséges módon fel kell vértetni a siker fogadásához és a kudarcra való megbirkózásához szükséges eszközökkel.
- **FORRÁSOK:** A tevékenységeket az idő, hely, források, információk stb. mennyiségének megfelelően kell megtervezni.
- **ELŐNYÖK:** A tevékenységeknek tartalmazniuk kell a fiatalok számára nyújtott előnyöket, például azt a meggyőződését, hogy a részvétel kellemes, formáló, hatékony, célzott stb. Bizonyos esetekben tartalmazhat különleges díjazást (pl. konzultáció bizonyos területeken).

2. A fiatal résztvevőknek fel kell ismerniük és tiszteletben kell tartaniuk minden érintett igényeit és hozzájárulását. Legyen érzékeny a tapasztalatok, az állapot, az erő, az irányítás, az erőforrások, a nyelv stb. ismeretében rejlő különbségekre. Gondoljon arra, hogyan tudja elfogadni őket, hogyan vonja be és hogyan oldhatja meg a velük kapcsolatos problémákat.

- **FELELŐSSÉG:** A fiatalok által végrehajtott akciók/tevékenységek nyomon követésének, elszámoltathatóságának és visszacsatolásának mechanizmusát létre kell hozni.
- **CÉLKITŰZÉSEK és STRATÉGIÁK:** A fiataloknak képesnek kell lenniük a probléma felismerésére és meghatározására, és annak megfelelően ahogyan látják, lehetőségeket és alternatív stratégiákat keresni.
- **RÉSZESÜLÉS:** A tevékenységeknek a fiatalok számára az összetartozás érzetét kell biztosítaniuk. A fiatalok a tevékenységeket érezzék magukénak, kísérje őket a valahová tartozás érzése.

- **ÉRTÉK:** A fiataloknak látniuk kell, hogy részvételüket elismerik és hogy befolyásolják azt a folyamatot, amelyben részt vesznek.
- **TÁRGYALÁS:** A fiataloknak nem kell uralniuk a döntéshozatali folyamatot. A tevékenységekben részt vevő felnőttek tudását, felelősségét és kötelezettségeit fel kell ismerni és értékelni kell.
- **„TOKENIZMUS” MEGELŐZÉS (BLUFFING):** A fiataloknak valódi szerepeket kell felajánlani, különben gyorsan észreveszik, hogy nem veszik őket komolyan.
- **RUGALMASSÁG ÉS HELY:** A részvételi lehetőségeknek érzékenyek kell lenniük a fiatalok értékeire, hozzáférhetőségükre, elkötelezettségükre, nyelvükre, készségeikre, kultúrájukra, pénzügyi forrásaikra, az eljutáshoz való hozzáférésre stb.
- **SOKFÉLESÉG:** a „fiatalság” nem homogén csoport - a projektben részt vevő számos fiatal esetében sem biztos, hogy minden fiatal véleményét figyelembe veszik.
- **TAPASZTALAT:** Néhány feladatot szakembereknek kell elvégezniük, mert előfordulhat, hogy a fiatalok képzése egy adott témában nem lehetséges, vagy külső, konkrét jogi követelmények vonatkoznak rájuk.
- **ÉRTÉKELÉS:** A tevékenységeknek tartalmazniuk kell a tapasztalatok, az elvégzett feladatok és az eredmények folyamatos, kritikus és konstruktív elemzését.
- **FELVÉTEL:** A megfelelően tervezett toborzásnak biztosítani kell egy érdekelt és motivált fiatal részvételének lehetőségét egy adott tevékenységben.
- **TITKOSSÁG:** A projekt végrehajtása során feltárt személyes adatok és érzékeny témák titkosságát és adatvédelmét biztosítani kell.

3. Erősen strukturált részvétel esetén a fiatalok és a társadalmi élet más résztvevői közötti interakciók korábban létrehozott „csatornákon” keresztül zajlanak, mint például az ifjúsági, vagy a hallgatói tanácsok. A strukturált részvétel ilyen formáinak előnyei vannak - lehetővé teszik a fiatalok számára, hogy felkészüljenek és részt vegyenek az ifjúságpolitikák és a követendő szabályok kidolgozásában.

4. A fiatalokkal folytatott munka során nagy figyelmet kell fordítani a folyamatorientációra, hangsúlyozva a közös tapasztalatok és a csoportfolyamatok fontosságát. Ez az attitűd támogatja a fiatalok részvételét, mivel segíti azon feltételek meglétét, amely során jobban tudnak kapcsolódni egymáshoz.

2.3 Nem formális oktatás és képzés módszertana

Az információs társadalom dinamikus fejlődése ahhoz a helyzethez vezetett, hogy a hagyományos iskola nem mindig képes lépést tartani a technológiai változásokkal, ideértve az új tantervbe bevezetendő változásokat is. A kortárs iskolának gyakran nincs elegendő forrása a legújabb technológiai megoldások bevezetéséhez az oktatási folyamatba. Az iskolák igyekeznek megtalálni a lehetőségeket és a segítséget a hagyományos iskolai oktatáson kívülről.

Az iskolán kívüli oktatás hasznos megoldássá válik az óvodák és az iskolák számára. Az oktatási folyamat helyes végrehajtása megköveteli bizonyos alapok elfogadását.

Az alábbi táblázat bemutatja a tanulási formák felosztását indikátorokkal, amelyek meghatározzák kimenetet:

	Szervezett oktatási folyamat	Az oktatási program tanúsított/ regisztrált képesítést biztosít	Az oktatási program képesítést biztosít	A tanulási folyamat szándékos (nem önkéntes)
Formális oktatás	Igen	Igen	Igen	Igen
Nem-formális oktatás	Igen	Igen vagy Nem	Igen vagy Nem	Igen
Informális oktatás	Igen vagy Nem	Nem	Nem	Igen vagy Nem

A táblázat három típusú oktatási formát tartalmaz, külön iránymutatásokkal. Az első a hagyományos (formális) iskolai oktatás, beleértve egy szervezett oktatási folyamatot, amely az iskolai bizonyítvány megszerzéséhez és a megfelelő képesítések megszerzéséhez vezet, ahol a teljes tanulási folyamat önkéntes. A nem formális és informális oktatást különböző kimenetek jellemzik. Ez a két típusú oktatás magában foglalja az iskolán kívüli oktatást, de az olyan oktatási típusok esetében, ahol bizonyos tudás, készségek és hozzáállás megszerzése fontos, a nem formális oktatás legfőbb értéke.

A nem-formális oktatás alapvető meghatározása: „intézményesen szervezett tanulás, de azokon az oktatási és képzési programokon kívül, amelyek regisztrált képesítéshez vezetnek”²⁰. A nem-formális oktatás főbb jellemzői a következők:

- a részvétel önkéntes;
- a tanulók motivációja belső;
- a tanulási célt maga a hallgató határozza meg;
- a tanulás tervezett;
- az oktatási folyamat felépítését a tanulóhoz igazítják és előre meghatározzák;
- a tanár figyelembe veszi a résztvevők igényeit;
- a résztvevők és a tanár közötti kapcsolat partnerség;
- a tanterv tartalmát a tanuló individualizálja és kiválasztja;

²⁰ Slawiński, S. (2014), Słownik podstawowych terminów dotyczących krajowego systemu kwalifikacji. Warszawa: Instytut Badań Edukacyjnych, s. 16

- a módszertan elsősorban a tapasztalaton keresztüli tanuláson alapul;
- a csoport heterogén;
- a tanuló felel a tudás megszerzéséért;
- a tanulási környezet az igények szerint változik;
- az oktatás ideje élethosszig tart;
- az ilyen típusú oktatást bárki meg tudja szervezni: egyének, szervezetek, csoportok.

A nem-formális oktatás jó módja a kiegészítő oktatásnak a gyermekek számára, anélkül, hogy konkrét célokra és hatásokra összpontosítanánk. Az ilyen oktatási kezdeményezésekre példa lehet a kiállítás-megnyitók, vagy a múzeumokban történő demonstrációk. Az oktatás típusának megválasztását hozzá kell igazítani azokhoz a célokhoz, amelyeket el akarunk érni, és egyet kell érteni a tanterv célkitűzéseivel az egyes oktatási szakaszokban. A nem-formális tanuláshoz bármilyen játék, gyakorlati tevékenység vagy mindennapi tapasztalat alkalmazható. Fontos, hogy a résztvevők önként csatlakozzanak, vagy mert van kapcsolódó tudásuk, vagy mert ki akarják próbálni.

A nem-formális és az informális oktatás kiegészíti az iskolában szerzett ismereteket. Fő előnyeik, különösen a modern munkaerőpiac fényében, a speciális gyakorlati készségek elsajátításának lehetősége. Ez egyben kulcsfontosságú eszköz, amely elősegíti a körülvevő világ és az emberek közötti különbségek jobb megértését, ezáltal barátságos platformot teremtve a diszkriminációellenes tevékenységekhez. A nem formális oktatás elősegíti a kialakult mintákon történő átlépést, hasznos és tudatosan választott elemeket tanít: kreativitást, önálló gondolkodást és felelősséget vállal az életért és a környező világért.

2.4 Kompetenciák és a készségek fejlesztése²¹

A nem-formális oktatás határozottan épít a puha készségekre (“soft skills”) az ifjúságfejlesztés tekintetében. De mi a „puha készség”?

Egyes szerzők a puha készségeket „érzelmi oldalnak” nevezik; mások a puha készségeket „nem kognitív készségekként” vagy „társadalmi-érzelmi képességekként” azonosítják. Tágabb értelemben elmondhatjuk, hogy a puha készségek magukban foglalhatják mind a társadalmi, mind az interperszonális készségeket, valamint azokat a módszertani képességeket, amelyek az informális tanulásból átvihetők a formális tanulásba .

A YARD projekt esetében a puha készségek fejlesztését alapvető fontosságúnak tartjuk a személyes fejlődés, a fiatalok aktív társadalmi részvételének, valamint a sikerélmény elérésének szempontjából.

A szigorúbb osztályozások elkerülése érdekében idézzünk egy javasolt meghatározást: Haselberger D., Oberhuemer P., Pérez E., Cinque M. és Capasso F.:

“A puha készségek a kognitív és metakognitív készségek, az interperszonális, az intellektuális és a gyakorlati készségek dinamikus kombinációját képviselik. A puha készségek segítik az embereket az alkalmazkodásban és a pozitív viselkedésben, hogy hatékonyan bírkózzanak meg szakmai és mindennapi életük kihívásaival.”²²

A puha készségek (vagy transzverzális készségek) azok az átruházható készségek, amelyek mindenkinek sajátjai, használja és folyamatosan fejlesztheti, például:

- Képes csapatban dolgozni
- Vezetői képesség
- Kreativitás
- Önmotiváció
- Döntési képesség
- Időgazdálkodás
- Probléma-megoldó készség

²¹ Ebben a szakaszban nem mélyítjük el a „készségek” és „kompetenciák” közötti különbségeket, amelyeknek nem feltétlenül ugyanaz a jelentése. A EUCEN szótár kifejti, hogy az európai képesítési keretrendszer összefüggésében a készségeket kognitív (a logikai, intuitív és kreatív gondolkodás használatát magában foglaló) vagy praktikus (a kéz ügyességet, valamint módszereket, anyagokat, eszközöket, szerszámokat használó), míg a kompetenciákat a felelősség és az autonómia fogalmakkal határolja be. Lásd az Európai Parlament és a Tanács 2008. április 23-i ajánlását az európai egész életen át tartó tanulás képesítési keretrendszeréről: <http://www.eucen.eu/EQFpro/GeneralDocs/FilesFeb09/GLOSSARY.pdf>

²² David Haselberger, Petra Oberhuemer, Eva Pérez, Maria Cinque és Fabio Davide Capasso: A soft skills/puha készségek közvetítése a felsőoktatási intézményekben (ModEs projekt: Egész életen át tartó tanulás programja. 2012): https://gea-college.si/wp-content/uploads/2015/12/MODES_handbook_en.pdf

Mivel a munkaerőpiac egyre labilisabb, különösen a fiatalabb generációk esetében nagyobb hangsúlyt kell helyezni a nem formális és az informális tanulásra, mint a készségek és kompetenciák fejlesztésének és elismertetésének folytonos lehetőségeire, összevetve egy hivatalos képzés megszerzésének korlátaival.

A YARD projekt keretében egy holisztikusabb megközelítésre összpontosítottunk: a „fiatalok bevonása” szókapcsolat alatt általánosságban a résztvevők társadalmi beilleszkedését és a társadalomban való aktív részvételét értjük. Ezért az érzelmi intelligencia és az interperszonális készségek fejlesztése kulcsfontosságú elemek a sikeres karrier megteremtéséhez, ám ezek nélkülözhetetlenek a fiatalok személyes fejlődésének általánosabb előmozdításában is. Ebben a kérdésben az OECD nemrégiben készített egy jelentést, amely a társadalmi haladásra összpontosít és amelyben az érzelmi képességek központi szerepet játszottak²³.

A YARD célja a technikai készségek mellőzése volt, amelyeket oktatási rendszerünkben (gyakran formális és informális szempontból is) alapvető fontosságú, a jövedelmezőséget jellemző elemeknek tartanak. A fiatalokkal folytatott tevékenységeink során kevesebb figyelmet fordítottunk az előbbire, és arra koncentráltuk erőfeszítéseinket, hogy hatékonyan fejlesszük a fiatalok alapvető képességeinek, mint a kritikai gondolkodás, együttérző képesség a marginalizáltakkal szemben, valamint a komplex világnak és globális problémáinak megértését.

„A készségek nem olyan változatlan tulajdonságok, amelyek az életciklus során kőbe vésődnek. Genetikai alapjuk van, de a környezetet is formálják, ideértve a családokat, iskolákat és társaikat. A készségek fejlesztése dinamikus folyamat”²⁴.

A YARD projekt általános célja, hogy hozzájáruljon a diszkrimináció leküzdéséhez, a kultúrák közötti párbeszéd és a sokszínűség fontosságának felismeréséhez a fiatalok körében.

Tesszük ezt nem formális módszerek megosztása, cseréje és átadása révén, annak érdekében, hogy a fiatalokat bevonjuk a közösségek aktív szereplőiként.

A YARD projekt megvalósítása során a fent említett készségek fejlesztésének dinamikus folyamatát a kedvezményezettek körében két különböző szinten sikerült végigvinni:

1. Az ifjúsági munkások készségeinek fejlesztése szintjén
2. A fiatalok (közvetlen kedvezményezettek) készségeinek fejlesztése szintjén

Egyrészt a projekt hozzájárult a partnerszervezetek eszköztárának, kompetenciáinak és módszereinek bővítéséhez - ezáltal fejlesztette a tevékenységekben résztvevő ifjúsági munkásokat és alkalmazottakat, valamint kiszélesítette az oktatás lehetőségeket, amelyeket a fiatalok számára nyújthatnak.

²³ OECD, A társadalmi haladás készségei. A társadalmi és érzelmi készségek ereje. OECD Skills Studies (Párizs: OECDKiadás, 2015)

²⁴ A készségek fejlesztése és mérése: A kognitív és nem kognitív készségek fejlesztése az egész életen át tartó siker elősegítése érdekében, Tim Kautz, James J. Heckman, Ron Diris, Basel Weel, Lex Borghans: <http://youtheconomicopportunities.org/sites/default/files/uploads/resource/Fostering-and-Measuring-Skills-Improving-Cognitive-and-Non-Cognitive-Skills-to-Promote-Lifetime-Success.pdf>

Másrésről, figyelembe véve azt a komoly igényt, amely a fiatalok részvételének javításában jelentkezik az inkluzivitás, a megkülönböztetés-mentesség és a sokszínűség fontosságának hangsúlyozása terén, szilárdan hiszünk abban, hogy ez a dinamikus folyamat jó hatással lehet a fiatalokra.

A következő bekezdés célja az egyes speciális készségek átgondolása: a tesztelési fázisok során a projektpartnerek által javasolt összes bevált jó gyakorlat hangsúlyt fektet bizonyos transzverzális készségekre. Ezért a projekt során előkerült kompetenciák, ismeretek és tapasztalatok cseréjének köszönhetően, a partnerek az alábbi transzverzális puha készségeket (soft skills) fejlesztették (többek között):

1. Aktív egymásra figyelési és kommunikációs készségek
2. Kritikus gondolkodás
3. Erőszakmentes kommunikáció
4. Konszenzus és együttműködés
5. Aktív demokratikus részvétel
6. Kifejezőképesség
7. Probléma-megoldás
8. Kreatív gondolkodás

1. Aktív egymásra figyelési és kommunikációs készségek

Ez a kompetencia arra a képességre utal, ahogy teljes mértékben koncentrálni valaki az elhangzottakra, nem csupán a beszélő passzív üzenetének meghallgatására, ezért magában foglalja „minden érzékszervi meghallgatást”.

Az aktív hallgatás tudatos döntés és aktív folyamat. Ezen kívül a hallgató részéről erőfeszítést igényel, mivel neki semleges és nem-ítélkező hozzáállást kell mutatnia. Az aktív hallgatás magában foglalja a másik emberre szánt időt annak érdekében, hogy felfedezzék egymás gondolatait és érzéseit, és erre megfelelő mennyiségű időt szánjanak.

A projekt tevékenységein keresztül figyelmet fordítottunk a kommunikációs képességek következő fő szempontjaira:

- Különböző nézőpontok meghallgatásának képessége
- Képesség kifejezni saját véleményünket
- Képesség elfogadni és értékelni a különböző véleményeket és ennek megfelelően alakítani a sajátunkat

A fent felsorolt képességek elérése érdekében a tesztelési szakaszban a következőkre koncentráltunk:

- A csoportvezető hozzon létre egy résztvevői csoportot, koncentrálna - amennyire csak lehetséges - az életkorra, tapasztalatokra, oktatási háttérre, származásra stb.;
- Állítson fel közös kommunikációs szabályokat a résztvevők körében, ezáltal létrehozva egy „biztonságos helyet”;
- A csoportvezető kísérje figyelemmel és könnyítse meg a csoport dinamikáját, ideértve a bekövetkezett csendes pillanatokot is, és mindig tudatában lenni a peer-to-peer kapcsolat fontosságának a segítők és a fiatalok viszonylatában is.
- Minden ülés után tegyen be egy levezető fázist, hogy megértse a résztvevők érzéseit, elvárásait és belső reflexióját.

2. Kritikus gondolkodás

Ez a kompetencia néhány alapvető elemet foglal magába, többek között:

- Az azon való gondolkodás képessége, hogy honnan származnak pletykák, sztereotípiák és előítéletek, valamint hogy milyen hatással vannak ezek a társadalmi interakciókra.
- A vélemények és a tények közötti különbségek tudatosítása.

A kritikus gondolkodás ösztönzése oktatási útunk egyik fő célja, mivel a kritikus gondolkodás a legfontosabb „kognitív fegyver” (a szellemi beállítottság értelmében), amelyet alkalmazhatunk a populista diskurzus és a sértő általánosítás ellen.

Ennek bizonyítására a YARD projekt során nem javasoltunk hibáztató megközelítést. Tevékenységünk épp ellenkezőleg: a reflexió előmozdítása és a nyitott és előítéletektől mentes viták ösztönzésére irányul, azokkal a fő kérdésekkel, amelyekkel a négy ország egyes oktatási projektjei során foglalkoztak. Alapvető fontosságú volt számunkra, hogy a fiatalok szabadon – akaratuknak megfelelően - egymásra hatást gyakoroljanak és arra ösztönözzük őket, hogy szembesüljenek belső érzelmi dimenzióikkal, fejezzék ki az észrevételeiket és félelmeiket a különbözőségek kapcsán.²⁵

Valójában a kritikus gondolkodás fejlesztése elengedhetetlen kiindulópont az előítéletek és a sztereotípiák, a közvetlen és közvetett diszkrimináció előzményeinek felszámolásához.²⁶

²⁵ Több jelentésű tartalmakat alkalmaztunk a "sokszínűség"-re az egyszerű jelentéssel szemben, ezáltal kibővítve a tartalom önmagából következő és konkrét jelentését. Valójában fiatalokkal dolgoztunk, azért hogy felhívjuk a figyelmüket az etnikai, vallási, nemi, életkor, fogyatékoság és származási sokféleségre.

²⁶ Azért, hogy többet megtudhassunk a két meghatározás közötti különbségről, 2018-ban rendkívül informatív videosorozat készült az Egyesült Királyság Esélyegyenlőségi és Emberi Jogi Bizottsága kiadásában:
https://www.youtube.com/watch?v=BdFw_i03V0A

3. Erőszakmentes kommunikáció

Különböző tevékenységeket támogattunk e puha készség (soft skill) fejlesztése érdekében, amely központi pillére a pozitív párbeszéd felépítéséhez (az erőszakos vagy ellenkező helyett). A közös keret kialakítása és a csoporton belüli stratégiákkal és alapelvekkel kapcsolatos végleges megállapodás megteremtése kulcsfontosságú cél, és egyben nagy kihívás is az ifjúsági munkások számára.

Az YARD megkönnyítette a folyamatot, mert a fiatalok tesztelheték magukat és érzelmileg kapcsolódhattak egymáshoz. Ez elsősorban azt jelenti, hogy azonosítottuk és felismertük egymás igényeit (tehát ismét aktív hallgatást alkalmaztunk). Másodsorban, a kapcsolat egy közös alap kialakítására és egy közös megoldás kidolgozására vezethető vissza. Ennek a pozitív interakciónak a végső célja nem a különbségek kiegyenlítése volt, hanem annak megértése (és elfogadása!), hogy különböző nézőpontok léteznek, és ezzel meg tudunk birkózni anélkül, hogy a különbségeket fenyegetésként érzékelnénk.

Az ilyen közös kommunikációs keret felállítása nem közvetlenül a probléma megoldására, vagy a hatékony tárgyalási „technikák” közvetlen megszerzésére tesz lépést, ám továbbra is elengedhetetlen az érvek, a félreértések kiküszöbölése és a kölcsönös tisztelet és elfogadás elősegítése szempontjából.

4. Konszenzus és együttműködés

Tevékenységeink során e kérdésről is gondolkodtunk:

- Hogyan tudnánk meghatározni közös prioritásokat, amelyek értékeket adnak különbözőségeinknek?

A YARD kezdeményezés során két fogalmat kötöttünk össze: konszenzus és együttműködés. Ennek során hangsúlyoztuk a peer-to-peer egyeztetések és a mediáció fontosságát. Így a közös prioritások meghatározása együtt vezetett a megoldások kereséséhez, a felelősségvállalás ösztönzéséhez és a közös minta megtalálásában a részvételi és horizontális megközelítéshez, melybe ifjúsági munkásokat is bevontunk.

5. Aktív demokratikus részvétel

2019 a demokratikus részvétel éve, valójában a részvételi demokrácia ma már az európai társadalmi modell szerves része, és maga a Lisszaboni Szerződés adja az állampolgároknak "az uniós demokratikus életben való részvétel jogát". Az EU ifjúsági stratégiája arra ösztönzi a fiatalokat, hogy vegyenek részt a demokratikus folyamatokban és a társadalomban²⁷.

A kezdeményezés célja:

- kidolgozni mechanizmusokat a fiatalokkal folytatott párbeszéd megkezdésére és megkönnyíteni részvételüket a nemzeti politikák kidolgozásában;
- támogatni az ifjúsági szervezeteket, ideértve a helyi és nemzeti ifjúsági tanácsokat;
- elősegíteni az alul-reprezentált fiatal csoportok részvételét a politikában, az ifjúsági szervezetekben és más civil társadalmi szervezetekben;
- támogatni a „részvétel megtanulásának” módját már fiatal korban.

A YARD projekt tevékenységein keresztül figyelmet fordítottunk a társadalmi részvétel következő fő szempontjaira:

- képes legyen meghallgatni a másik félt előítéletek nélkül;
- képes legyen véleménye objektív kifejezésére;
- képesnek kell lennie arra, hogy elfogadja és értékelje a másikat és kialakítsa saját véleményét;
- képes legyen beszélni magáról és ossza meg tapasztalatait;
- képes legyen az egész csoport érdekében cselekedni.

A fent felsorolt képességek elérése érdekében a projekt teszt-fázisában a következőket fejlesztettük a fiatalok bevonása során:

- koncentráltunk egy olyan kontextus megteremtésére, amelyben minden fiatal döntést hozhatott saját szerepével kapcsolatban,
- álláspontot alakíthatott ki, szervezési és fejlesztési tevékenységet végezhetett, javaslatokat tehetett, véleményt nyilváníthatott, megoszthatta és elfogadhatta mások véleményét / javaslatát stb. ;
- figyelhette és megkönnyíthette a csoportok dinamikáját, beleértve az alkalmanként bekövetkezett elcsendesült pillanatokat, mindig tudatában kellett legyen a peer-to-peer kapcsolat fontosságának a segítők és a fiatalok körében egyaránt;
- ösztönözte és támogatta a szocializáció és bevonás lehetőségeit és pillanatait;

²⁷ https://ec.europa.eu/youth/policy/youth-strategy/civil-society_en

- fokozta a társadalmi életben való részvételt és a helyi közösséghez való tartozás érzetét;
- elősegítette a fiatalok és felnőttek közötti kommunikációt; támogatta egy olyan kultúra megteremtését, amely tiszteletben tartja a sokféleséget, mint a komplexitás és a társadalmi teljesség elemét.

6. A képesség, hogy kifejezzük magunkat

Azt a képességet, amellyel megosztjuk saját véleményünket, önkifejezésnek nevezzük, s ezt sokféle módon tehetjük. Van néhány „rossz” kifejezési forma, de vannak olyan módszerek, amelyek lehetőséget adnak számunkra, hogy jobban hallathassuk magunkat, és meghalljunk másokat.

Mindannyian nagyon jól tudjuk, hogy mi az önkifejezés, de lássuk, hogyan határozzák meg ezt a szakértők. Kim szerint: „az önkifejezés a gondolatok és érzések kifejezése, és ez a kifejezés szavakkal, döntésekkel vagy cselekedetekkel valósítható meg”²⁸. Ez egy intuitív meghatározás - az önkifejezés lényege az én kifejezése számtalan formában. Az egyén használhatja szavait, arckifejezéseit, testét, mozgásait, ruházatát, tetteit és tulajdonát az autentikus belső én kifejezésére.

Bárhová nézünk, láthatunk példákat az önkifejezésre. Ez túlzásnak tűnhet, de nem az: a körülöttünk lévő emberek mindennap kifejezik magukat sokféle módon, csak annyit kell tennünk, hogy észrevesszük ezeket a megnyilvánulásokat.

Azok az általános módok, amelyekkel emberek a mi életünk folyamán kifejezhetik önmagukat, és véleményüket a következők lehetnek pl:

- Részletek megosztása a napjukról és arról, hogy milyen volt az.
- Nem divatos vagy idejétmúlt ruhát viselni, csak azért, mert az tetszik.
- Gitározni (csak úgy) az utcán sapka, vagy egyéb gyűjtődény nélkül, amelyet az adományok összegyűjtésére tesznek ki általában.
- Ordítani, hogy kifejezzék frusztrációjukat a forgalom vagy más közlekedési akadály miatt.
- Olyan testbeszéd alkalmazása (tudatosan vagy tudattalanul), amely pontosan elmondja, hogy valaki hogyan érzi önmagát, a csúcson és büszkén vagy lecsúszottan és legyőzötten, illetve bárhol a kettő között.

Mint a legtöbb készség esetében, az önkifejezési készség fejlesztésének a legjobb módja az, ha valaki gyakorolja őket. Az önkifejezési képességek magukban foglalják - többek között - a következőket:

- Beszéd
- Írás

²⁸ Kim & Ko, 2007

- Testbeszéd
- Művészi törekvések (zene, tánc stb.)

A YARD ifjúsági tevékenységeiben a partnerszervezetek külön figyelmet szenteltek minden résztvevő esetén az önkifejezés lehetőségének megteremtésére és előmozdítására. Magukat az akciókat is úgy tervezték meg és építették fel, hogy azok által az önkifejezés és így a résztvevők fejlődhessenek.

7. Problémamegoldás

A problémamegoldás olyan puha képesség (soft skill), amelyről egyre gyakrabban hallunk, de miből is áll ez pontosan? Természetes adottság vagy megtanulható? Nézzük meg jobban, mi is ez, miért vált ilyen fontossá, milyen módszerek vannak e képesség fejlesztésére, és tudjuk meg, hogyan kell alkalmazni. Segítünk abban, hogy bármilyen tevékenységet a lehető legteljesebb mértékben el lehessen végezni, minden új kihívással szembe lehessen nézni, amelyekkel életünkben és karrierjük során szembesülhetünk.

A problémamegoldás szószerint „hibaelhárítást” jelent, amely a lehető legjobb választ adhatja egy adott kritikus, és általában új helyzetre. A kis és a nagy problémák mindannyiunk „napi kenyere”, ezért valamennyien hozzászoktunk, hogy szembenézzünk velük. De nem mindannyian vagyunk eredményesek a helyzetek megoldásában, vannak reaktív emberek, mások reflektívebbek; vannak emberek, akik képesek megcsillogtatni az elméjüket egy-egy helyzetben, és megint mások, akik látják a problémákat, de nem tudnak megküzdeni velük.

Manapság az akadályok globálisak, így a problémamegoldó készség még fontosabbá és egyre jelentősebbé válik: a digitális átalakulás, a mesterséges intelligencia, a robotika, az ipar 4.0 során, ahol az egyszerű és ismétlődő feladatokkal járó munka lesz az első olyan forma, ahol a gépek lecserélik az embert. Azok a munkahelyek, amelyek kreativitást és intuíciót igényelnek, lesznek egyre inkább az emberek számára fenntartva, ezek olyan funkciók, amelyeket szoftverekkel nehéz megoldani.

A problémamegoldás mentális folyamatként határozható meg, amely magában foglalja a problémák felfedezését, elemzését és megoldását. Ez a folyamat elsősorban az akadályok leküzdésére és egy olyan megoldás felfedezésére irányul, amely a kérdést legjobban oldja meg. Anderson J.R.²⁹ szerint a kognitív műveletek bármilyen célirányos sorozata meghatározható problémamegoldásként.

A problémamegoldás kezdeti stádiuma mindig egy helyzet vagy egy probléma megállapítása. A folyamat a cél stádium felé halad, ahogy a megoldást megtalálják. E folyamat-szakaszok között számos lépés létezik még, amit az egyéneknek meg kell tennie a probléma megoldása érdekében. Ezeket a műveleteket általánosan problémamegoldó-ciklusnak nevezik.

A leggyakoribb problémamegoldási módszer négy fázist vagy lépést foglal magában:

1. Definiálni a problémát

Tehát először a problémát kell azonosítani és meghatározni. Alapvető fontosságú annak meghatározása, hogy mi okozza a problémát, különben minden erőfeszítés eredménytelen lehet. A helyzet megfelelő

²⁹ 27 Cognitive psychology and its implications J.R. Anderson,(1980).

elemzése, a probléma gyökeréhez való jutás és az eredeti kritikus helyzet meghatározása az egyetlen módja annak, hogy hatékony megoldást érjünk el. Különböző módszerek vannak a probléma gyökeréhez való jutáshoz. Sok kérdés kell feltenni, például: mi okozza a problémát? Hol történik? Hogy történik? Mikor történik? Kivel történik? Miért történik? Miután megválaszolta ezeket a kérdéseket, az egyénnek képesnek kell lennie meghatározni a problémát, vagy problémákat és meghatározni a prioritásokat megoldásukhoz.

2. Alternatívák generálása

A kreatív szakasz a megoldások megtervezése a probléma által felvetett kérdésekre. Fontos, hogy hogyan oldjuk meg a problémát, mely stratégiát alkalmazzuk, amely a probléma természetéhez igazodik. Mindig helyénvaló alternatív utakat keresni a megoldás megtalálására.

3. Értékelje és válassza ki az alternatívákat

A problémamegoldási ciklus következő lépése egy stratégia kialakítása a probléma megoldására. A legjobb stratégia kiválasztásakor a problémamegoldóknak számos tényezőt kell figyelembe venniük. Melyik stratégia oldja meg valószínűleg a problémát hosszú távon? Melyik stratégiát lehet a legrealisabb megvalósítani és rendelkezésre állnak-e a végrehajtásához szükséges erőforrások? Milyen kockázatokat rejtenek az egyes stratégiák?

A cél elérése érdekében a problémamegoldóknak minél több információt kell összegyűjteniük és rendszerezniük a kérdésről, figyelembe véve azt is, amit tudnak és nem tudnak. A probléma prioritásainak meghatározása segít eldönteni, hogyan és mekkora forrásokat kell felhasználni annak megoldására.

4. Végrehajtani a megoldásokat

A problémamegoldási ciklus utolsó szakaszában, amikor a megoldást megtalálták, a problémamegoldóknak fel kell mérniük, hogy mi történt, és el kell döntenie, hogy az adott problémára a lehető legjobb megoldást sikerült-e találni. Időnként az értékelés csak egy percet vesz igénybe, azonban a probléma megoldása hatékonyságának ellenőrzése sokkal több időt vehet igénybe más esetekben.

5. Kreatív gondolkodás

Az életre való felkészülés nem könnyű feladat. Ahogy a világ változik, új technológiák és gyakorlatok jelennek meg. Amit az iskolákban megtanulunk, általában elavulttá válik, mire készen állunk a munka megkezdésére. Ezért kell manapság a gyermekeket és fiatal felnőtteket felkészíteni az állandóan változó valósághoz való alkalmazkodáshoz nélkülözhetetlen készségek fejlesztésére.

A módszer, ahogyan a problémákat vagy helyzeteket új perspektívából nézzük, unortodox megoldásokat eredményezhet. A kreatív gondolkodást stimulálhatja egy strukturálatlan folyamat is, mint például egy brainstorming (ötletroham), vagy egy strukturált folyamat, mint a laterális gondolkodás. Ez a kreatív folyamat lehetővé teszi számunkra, hogy felfedezzünk kapcsolatokat, új kihívásokkal találkozzunk, és szokatlan, eredeti vagy friss megoldásokat keressünk. A kreativitás az újítás képessége. Lehet, hogy ez egy kép, vagy egy zenedarab, de lehet egy új ötlet is.

A kreatív gondolkodás tehát az a képesség, hogy másképp gondolkodjunk valamiről: egy problémát vagy kérdést új nézőpontból vizsgáljunk. Ez gyakran lehetővé teszi, hogy új megoldást találjunk, vagy akár belássuk, hogy nem minden probléma esetében van feltétlenül szükség megoldásra. A kreatív

gondolkodás szükségessége azért merül fel, mert agyunk hajlamos bizonyos „rövidzárlatokra”. Ha már van információnk, hajlamosak vagyunk azt újra felhasználni: így tanulunk. Ennek hatalmas előnyei vannak: például azt jelenti, hogy nem kell megtanulnunk, hogyan kell használni a kést és a villát minden évéskor, ugyanakkor ennek vannak bizonyos hátrányai is, mivel hajlamosak vagyunk abbahagyni a dolgokról való gondolkodást arról, amit rendszeresen csinálunk, nézünk vagy mondunk.

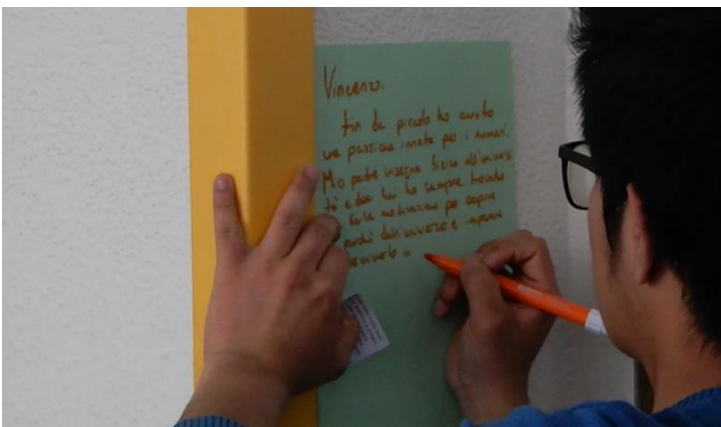
A kreatív gondolkodás fejlesztésének fő előnye, hogy általa a résztvevő:

- növeli az önbizalmát;
- hatékonyabban oldja meg a problémákat;
- tiszteletet vív ki;
- innovatorrá válik;
- változtat;
- sikeresebb lesz a munkahelyén.

Az ötletek megközelítésének és elemzésének innovatív módjaként a kreatív problémamegoldás alapvető képességgé vált a 21. században. Bár egyesek kreatívabbnak tűnhetnek másoknál, ezt a készséget bizonyos technikák és gyakorlatok felhasználásával fejleszteni lehet, például:

- Ötletelés
- Gondolattérképezés ('Mind mapping')
- Újrafogalmazás
- Jövőkép felvázolása
- Szerepjátékok alkalmazása

A YARD projekt keretében cél volt a kreativitás és a kreatív gondolkodás képességének fejlesztése mind a részt vevő fiatalok, mind pedig az ifjúsági munkások esetében.

3. FEJEZET – A partnerek által kidolgozott YARD jó gyakorlatok

A YARD projekt során a projektben részt vevő partnerek különböző jó gyakorlatokat fejlesztettek ki több mint tíz ifjúsági akció adaptálásával és megvalósításával. További jó gyakorlatok találhatóak a projekt weboldalon.

3.1 Turizmus akadályok nélkül: Pécs, az akadálymentes város – NHE

A YARD projekt keretében a Nevelők Háza Egyesület akadálymentes városi túrát dolgozott ki Pécs szívében, amely egy olasz jó gyakorlat átdolgozását jelentette (<http://www.mygrantour.org/en/>). A túra bemutatására 2019. szeptember 25-én került sor, a projekt záró konferenciáján, Pécsen. A szervezet együttműködött más helyi nem-kormányzati szervezetekkel, a pécsi egyházmegyével és középiskolák, valamint egyetemista fiatalokat vont be: a helyi gimnáziumok és a Pécsi Tudományegyetem közel 20 hallgatóját, akik a közösségi tervezés módszerével alkották meg a különleges túrát.

Az ifjúsági tevékenység alapötlete az volt, hogy segítse a helyi turizmust, amely mindenki számára egyenlő mértékben hozzáférhető, és amely elérhető és élvezetes turisztikai szolgáltatásokat biztosít a fogyatékkal élők számára. Az egyik választott célcsoport a fogyatékossgal élő emberek voltak. A második célcsoport az idős korosztály, vagy azok az emberek, akiknek átmenetileg vagy tartósan korlátozódtak a képességeik, ideértve az életkorral összefüggő nehézségeket is, mint például bottal való közlekedés, látássérülés, vagy a babakocsival történő közlekedés.

Célcsoportok:

1.) fogyatékossgal élő személyek 2.) idős emberek

Cél:

Speciális turisztikai útvonalak kidolgozása Pécsen és találkozási pontok kialakítása a városban a többségi társadalom és a célcsoportok között.

A folyamat:

- ELSŐ TALÁLKOZÓ

A YARD projekt bemutatása, konzultáció a résztvevő iskolák/intézmények képviselőivel: általános iskola, középiskola, egyetem.

A résztvevők száma: 15-20 hallgató + segítő szakemberek: időskorúak és fogyatékkal élők, mint az esélyegyenlőségben jártas szakemberek

- MÁSODIK TALÁLKOZÓ

A tudatosság növelése és a fogyatékos emberek életének megismerése.

A második alkalommal, rövid bevezetés után, a résztvevő hallgatók empátiás készségeik fejlesztését célzó tréningen vettek részt, hogy megpróbálják elképzelni azokat az akadályokat, amelyekkel egy látássérült, vagy egy kerekesszéket használók szembesül.

Két látássérült és egy kerekesszékes hallgatót vontunk be a Pécsi Tudományegyetemről, hogy aktívan részt vegyenek és párbeszédet alakítsanak ki a tréningen.

- HARMADIK TALÁLKOZÓ

Az olasz jó gyakorlat bemutatása után a hallgatókat arra kértük, hogy csapatokban dolgozzanak és ötleteljenek a túra részleteinek kidolgozása érdekében. Mivel Magyarországon nincs jelentős számú bevándorló, a választott célcsoport számunkra a valamilyen fogyatékossgal élők köre, illetőleg az idős korosztály volt.

Megvitatott kérdések:

- a túra hossza
- időterv
- tematika

- kommunikációs stratégiák / irányítás
- megállók / látnivalók száma
- fő állomások

A célcsoport túraigényei:

- Miről és mennyit érdemes beszélni az egyes állomásokon, mennyiben függ a csoport összetételétől, és mennyire lehet interaktív?
- Mi a teendő, ha láthatóan unatkoznak a résztvevők?
- Hány pihenőhelyet, mosdót/toiletet kell beiktatni?
- Mennyire változtatható/rugalmas a program a látogatók igényeinek megfelelően?
- Hogyan lehet elosztani a látnivalókat a túra közben úgy, hogy ne legyen túl sok tennivaló, de továbbra is hozzáférhessenek mindenhez, egy kis kápolnától a romkocsmáig.

Számos módon lehet Pécs-et bemutatni történelmi, kulturális, akadálymentesség szempontjából. Alapvetően nyugodt, energikus, fiatalos túrát terveztünk, s nem Pécs hagyományos történelmi bemutatására fókuszáltunk, mint a közismert és klasszikus városinéző túrák. Itt hangsúlyoztuk a túra különlegességét, az akadályokat és azok leküzdésének módját, még az útvonal és a látnivalók megtervezésekor is. Érdemes megpihenni egy akadálymentes WC-t vagy akadálymentes kávézót közbeiktatva.

- **NEGYEDIK TALÁLKOZÓ**

Csoportos munka: csoportmunka és a városnézés megtervezése

A fiatalok két túrát készítettek: (1) a látássérültek számára és (2) a fogyatékkal élők és az idősek számára. A túra tervezett útvonala: Civil Közösségek Háza (találkozási pont) - Székesegyház - Cella Septichora - Lakatfal - Széchenyi tér. A hangsúly azon volt, hogy a túra inkább élményszerű, mint ismeretterjesztő legyen, kevesebb helyszínnel, több pihenési lehetőséggel mindkét célcsoport számára:

Az (1) csoport esetében figyelmet kellett fordítanunk olyan megállóhelyek beillesztésére, amelyeken keresztül Pécs látnivalói rögzíthetők. Itt elsősorban az észlelésre (érintés, hallás / zene, fények stb.) koncentrálnak. A fogyatékkal élőknek komoly felkészülésre van szükségük a programokban való részvételhez, az otthonukból való induláshoz. Nekik és segítőiknek előre kell ismerniük a meglátogatni kívánt hely akadálymentességét és meg kell tudniuk, hogy a program élvezetes-e egy látássérült vagy valamilyen szellemi fogyatékkal élő személy számára.

A (2) csoport esetében elsősorban Pécs-et vizsgálták meg az akadálymentesség, a benne szereplő látnivalók és pihenőhelyek szempontjából.

Az időskorúak és a csökkent mozgásképességű emberek gyakran nem mernek különböző városnéző kirándulásokra, vagy kulturális programokra benevezni, mert attól tartanak, hogy nem tudnak lépést

tartani a program ütemével. A kerekesszékekkel, vagy bottal való közlekedés Pécsen is nagy kihívás. A túra során figyelembe kellett vennünk, hogy több pihenőt kell beiktatni és a túra nem lehet túl hosszú. Ezt a rövid sétát a lehető legélvezetesebbé kell változtatni. A túra során a nevezetességeket és látnivalókat úgy kell bemutatni, hogy ülő pozícióból is könnyen láthatóak legyenek a nevezetességek, figyelembe véve az időskorúak vagy a kerekesszékekkel közlekedő személyek perspektíváját.

A túrák önkéntesek segítségét igénylik.

- ÖTÖDIK TALÁLKOZÓ

Ötödik alkalommal a diákok feladata az volt, hogy felmérjék a túra útvonalán szereplő épületek akadálymentességét.

Akadálymentes megálló:

Bazilika: - kerekesszékekkel rendelkezők számára elérhető a főhajó és két kápolna. A Pécsi Püspökség kiállításai és nyilvános területei az év minden napján ingyenesek a fogyatékkal élők számára.

Dzsámi: - Lépcsőlift van, így a templom megközelíthető és van rámpa, ahol szükséges.

Kincstár Múzeum – Rendelkezésre áll lift.

Magtár – Lépcsőliftek és rámpák is vannak.

- HATODIK TALÁLKOZÓ - A tesztút

A hatodik találkozó alkalmával kipróbáltuk a túránkat, figyelembe véve a kerekesszékekkel közlekedő, az idős vagy látássérült személyek számára felmerülő nehézségeket. A túrán fogyatékkal élő és egészséges

emberek is részt vettek. Érzékenyítés gyanánt a túra során ki lehetett próbálni a kerekesszékekben való közlekedést. Hasonlóképpen a résztvevők kipróbálhatták a túrát szemmaszkban.

A túraútvonalat kétféle módon tesztelték a fiatalok, a két célcsoport szerinti kétféle útmutatással. Először az idegenvezető az érzékekre támaszkodva megpróbálta megmutatni az útvonalat. Szobor, kapu, orgonajáték, beeső fények. A második célcsoport jobban támaszkodhatott a látottakra, de figyelembe kellett venni a kényelmi szempontokat és a könnyű közlekedést.

1. Bazilika

Túravezetés: angyalszimbolika

A túrának szerettünk volna egységes témát adni, egy motívumot, amely kapcsolódhat a sétához, olyasmit, ami inkább érdekes, mint unalmas. Kik ezek a szárnyas alakok és miért jelennek meg a falfestményeken? Az angyalok szellemi lények, akiket testi akadályok nem korlátozzák, ezért gyakran szárnyakkal ábrázolják őket. Közvetítő a fizikai és a szellemi világ között.

A vezetés szempontjai:

A főbejárat négy évvel ezelőtt akadálymentes lett, de a főkapu ajtajának kinyitásához külső segítségre volt szükség. A csoportot a templom belsejébe kellett vezetni, hogy a freskók, amelyeken megjelennek az angyalok, akiket meg szeretnénk mutatni, jól láthatók legyenek kerekesszékből is. A fogyatékkal élők ingyenesen látogathatják a pécsi püspökség kiállítását és nyilvános területeit az év minden napján.

2. Cella Septichora

Az ókori Sopianae (Pécs római kori elnevezése) keresztény temetője felett vezetett el az utunk, alattunk az eddig Magyarországon ismert legnagyobb temetői sír építmény, a Cella Septichora (azaz hétkarélyos kápolna) volt látható. A régészek feltételezik, hogy egykor ezt az épületet templomként használták a középkorban.

A vezetés szempontjai:

Az üvegtetőre fel lehet hajtani, de a rámpa nagyon meredek és nehezen használható.

3. Lakatfal

A szerelmes lakatok egyre több helyet követelnek maguknak a városban, a résztvevők elhelyezhették saját lakatjukat is.

4. Széchenyi tér, Szentháromság-szobor

A pestis járványok után emelték ezt a barokk szobrot a túlélők, hálából, 1714-ben a hajdani Főtéren. A mostani szobor Kiss György szobrász alkotása. A kompozíció két központi alakja a balra elhelyezkedő Jézus, aki keresztet tart a kezében és a mellette ülő Isten. A tekintetünket a csúcson elhelyezkedő Szentlélekhez kis angyalok vezetik, csigavonalban repülnek felfelé az oszlopon.

A túra során beiktatható akadálymentes WC-vel rendelkező kávézók:

Kisház Kávézó (a turné előtt), Magtár Café (a turné alatt), I Love Pécs Café (a turné után)

3.2 TÖRTÉNETMESÉLŐK- ICEI

Az ICEI új jó gyakorlatot tesztelt, négy különböző célcsoporttal együttműködve Milánóban: a négy csoportból három a periférián élő lakosságból, egy pedig a városközpontból érkezőkből került ki.

A közvetlen célcsoportok, amelyekkel az ICEI dolgozott a YARD kezdeményezésére:

1. Két különböző tinédzsercsoport vett részt az ArtEducazione tér által támogatott iskola utáni tevékenységeken. Az ArtEducazione a milánói önkormányzat ifjúsági központja, amely oktatási és szabadidős szolgáltatásokat kínál. Székhelye Milánó egyik több nemzetiségű kerületében található, ahol a hátrányos helyzetű fiatalok nagyobb eséllyel marginalizálódhatnak.
2. A Bovisa kerület közelében lévő fiatalok csoportja. Bovisa még mindig perifériának számít, de nagyon dinamikusan fejlődik és nagyon közel van az egyetemi campushoz. Ezen a területen dolgozik az ICEI kedvezményezettek azon csoportjával, amely együttműködik az önkormányzat fenntartásában lévő ún. „Egyesületek Házával”, amely egy referenciapont ebben a kerületben.
3. A Medionauta Egyesülettel való együttműködésnek köszönhetően az ICEI a kedvezményezettek negyedik csoportjával is együttműködhetett. A Medionauta Garibaldi kerület központi részén helyezkedik el. Az egyesület olyan helyet kínál, ahol a fiatalok találkozhatnak és kapcsolatba léphetnek. Strukturált tevékenységeket, valamint nem-formális oktatási tanulási tevékenységeket kínál.

A YARD projektnek köszönhetően az ICEI lehetőséget kapott új típusú jó gyakorlatok kipróbálására a partnerek által biztosított tapasztalatcsere révén. A partnerségben megosztott tapasztalatok alapján az ICEI két jó gyakorlatot választott ki, amelyek kifejezetten a **Teatrikon Fundacion** és a **Fratelli dell'Uomo** munkájához kapcsolódtak. Így, figyelembe véve az eddigi eredményeket, az ICEI adaptálta a partnerek szakmai tudását és eszközkészletét, valamint tevékenységeit annak érdekében, hogy kifejlesszen és teszteljen egy új ifjúsági akciót diszkriminációellenes témában.

Mint fentebb említettük, az ICEI által kidolgozott jó gyakorlat néhány olyan alapvető elemet tartalmaz, amely a partnerek közötti tapasztalatcserén alapszik. Az ICEI a Teatrikon Foundation által javasolt „**Lokomotive**” jó gyakorlat révén megismerte a közös célok meghatározásával kapcsolatos új eszközöket. Míg a Fratelli dell'Uomo-tól az ICEI olyan új eszközöket ismert meg, amivel alkalmazni tudta a történetmesélés, valamint a különbözőségekről és a vándorlásokról szóló pozitív narráció elemeit, amelyet a projektpartner már korábban kidolgozott a „**DIMMI**” kezdeményezés keretében.

Ennek során az ICEI ezen eszközök és néhány speciális módszertani elem vegyítésével és újragondolásával új oktatási programot fejlesztett ki. Az átvett jó gyakorlat célja a fiatalok közötti diszkrimináció ellensúlyozása, valamint a fiatalok aktiválásának és részvételének előmozdítása volt. A létrehozott új gyakorlat neve **#Storytellers/#Történetmesélők (Giovani Narratori)**.

Mivel az ICEI által átvett YARD jó gyakorlat 4 különféle célcsoportot ért el, az egyes kontextusoktól függően más stratégia vált szükségessé az adaptáció és a megvalósíthatóság tekintetében.

Ezekre a speciális különbségekre figyelemmel, a tesztelés során az ICEI az adaptált jó gyakorlatot az egyes csoportok igényeihez igazította. Ennek során speciális összeállítású gyakorlatot és tevékenységet javasoltak a 4 csoport számára, figyelembe véve elvárásaikat, érdekeiket és korábbi tapasztalataikat.

Az ICEI által tesztelt jó gyakorlat 4 fő fázis segítségével írható le.

Fontos továbbá megjegyezni, hogy az ICEI facilitátorai mindig sok eszközt használtak a pozitív és eredményes csoportdinamika kialakításához, például: ismerjük-meg-egymást típusú játékok, bizalmi játékok és „jégtörő” módszerek alkalmazása a csoportban. Ezen előzetes gyakorlatokkal együtt egy jól strukturált ismertető fázist is tartalmaztak (erősen ajánlott).

1. FÁZIS: TEGYÉL EGY SÉTÁT VALAKI MÁS CIPŐJÉBEN³⁰

Az ICEI ezt a gyakorlatot a csoport számára az empátia fejlesztésére javasolta, a kritikus gondolkodás fejlesztésére és a meglévő (közvetlen és közvetett) megkülönböztetés különféle típusainak reflektálására, összpontosítva arra a pontra, hogy mindannyian megkülönböztetések áldozatai lehetünk, és így legyőzhetjük a „mi-szemben-ővelük” paradigmát.

E feladat során minden résztvevőnek van egy papírdarabja, amelyre az új személyazonosságát feljegyzik. Az új identitás eltér a valódi identitástól, de tartalmazhat néhány közös elemet. Minden résztvevő információkat kap az új koráról, eredetéről, családi helyzetéről, álmairól, félelmeiről, hobbijáról stb.

Minden résztvevőnek csendben el kell olvasnia a papírját és ettől a pillanattól kezdve az új identitást nem szabad felfedni. A facilitátorok által nyújtott támogatás után, amelynek célja az új énnel való azonosulás ösztönzése, magában foglalva minden aspektust és részletet, minden résztvevőnek új nevet kell választania és új elemeket kell hozzáadnia, hogy többet tudjon mondani a szerepéről és a történetéről. Ebben a fázisban lehet szöveget írni, rajzolni vagy szemet becsukva elmerülni a fantázia világában! Ez az önmegfigyelés, a befelé fordulás ideje és erős koncentrációt igényel, hogy az új személyiség érzéseit átéljék. Az új identitás ugyanakkor nem lesz megosztva a csoportban egészen a tevékenység végéig. Ahogy korábban említettük, minden résztvevőt ellátunk további részletekkel és választhatnak pár hasznos holmit az identifikációs folyamat részeként.

³⁰ Ezt a tevékenységet az ICEI javasolta, kétféle tevékenységet újra-adaptálva: az egyik a „Lépj előre!”, amely az emberi jogok oktatására vonatkozó kézikönyv az Európa Tanács kiadásában, valamint az Emberi (Élő) Könyvtár gyakorlat, amit a Fratelli dell’Uomo, a YARD projekt egyik partnere javasolt.

Erősen javasolt, hogy néhány sort leírjanak és az új identitásukat a csoporttal csak a program végén osszák meg. Ebben a fázisban a facilitátornak feladata, hogy ezt a kényes folyamatot végigvezesse. Néhány kérdéssel segíthetik a reflexiót és támogathatják az egyenlőtlenségekkel, diszkriminációval és exklúzióval kapcsolatos helyzetek megértését.

Miután az összes résztvevő készen áll és már elég közel érzi magát új identitásához, megkezdődhet a tevékenység dinamikus része. Most minden résztvevő ugyanazon a vonalon áll, egymás mellett. A segítők ösztönzése mellett csak mozgással válaszolnak a kérdésekre, beszélés nélkül. A képzeletük használatával a résztvevők új szerepüket figyelembe véve válaszolnak, igenlő válasz esetén lépést tesznek előre, és a helyükön maradtak, ha új identitásuk nem ért egyet a koordinátorok által elmondott állítással

Nagyon fontos emlékeztetni arra az egész csoportot, hogy mindenki figyeljen minden résztvevő mozgására: egyetlen pillantással megfigyelhető az a hatalmas távolság, amely két résztvevő között létrejöhet a kezdeti felálláshoz képest!

Miután a mozgásos rész véget ért, mindenki elfoglal egy új helyet. (néhány másodpercet ajánlott szánni a megtett mozgások utolsó megfigyelésére).

Íme néhány példa állításokra és kérdésekre, amiket a mozgásos rész közben használhatunk:

- 1. Soba nem érezhetél hátrányos megkülönböztetést családot eredete, története, vallása vagy kultúrája miatt.*
- 2. Senki nem zaklat téged a fizikai megjelenésed vagy a fogyatékoságod miatt*
- 3. Ha felnősz, a jövőd boldog lesz.*
- 4. Jó iskolába vagy egyetemen jársz, és rengeteg időd van a hobbij és a barátokkal való játékra.*
- 5. Nem félsz kimenni. Senki sem csinál rossz vicceket veled kapcsolatban és a kinézetedről. Szabadon járkhatsz a területben, ahol élsz.*
- 6. Úgy érzed, hogy képviselteted magad a fő médiában: a tv-műsorokban, vagy filmekben gyakran láthatsz olyan hozzád hasonló embereket, akik épp úgy élik az életüket, mint te.*
- 7. Elismerve és bátorítva érzed magad abban, amit csinálsz.*

Amint a dinamikus tevékenység és a szerepjáték befejeződik, minden résztvevő válaszol néhány további kérdésre, az új identitássát figyelembe véve.

Ehhez az ICEI készített néhány kreatív posztert az önértékelés tükrözésére, amelyen ezeket kérdezi:

- Hogyan érzed magad most?
- Mennyire érzed magad diszkriminálva?
- Szerinted hogyan látnak mások?
- Úgy érzed, hogy a közösség része vagy, vagy sem?
- Mit szeretnél megváltoztatni az életedben?

Amint mindezek átgondolása befejeződik, valamint egy jól strukturált lezáró szakasz után a résztvevőket arra ösztönzik, hogy válaszoljanak ugyanezekre a kérdésekre, de most valós helyzetüket vegyék figyelembe.

Ily módon a fiatalok elhagyhatják új identitásukat, és szabadon megoszthatják gondolataikat.

A fentebb leírt 1. sz. fázist az ICEI javasolta az ArtEducazione központban részt vevő két kedvezményezett csoport számára, míg az Egyesületek Háza (3. csoport) és a Medionauta (4. csoport) által generált oktatási formára egy másik tevékenységet javasoltunk.

Csakúgy, mint az ArtEducazione esetében, a 3-as és 4-es csoport tevékenységei is tartalmaztak szerepjátékot, az identifikációs folyamat részeként. A 3-as és 4-es csoport fázisa nagyrészt a migráció témájához kapcsolódtak, mert a célcsoport ez iránt fejezte ki érdeklődését.

Számukra az ICEI egy interaktív gyakorlatot javasolt a migrációs téma és annak valódi okainak tükrözésére és elemzésére. A módszertan egy csoportos szerepjátékot foglal magában. Ezt az inklestudios online platformon végezték. Ezen a tevékenységen keresztül a résztvevők a bevándorló helyébe képzelik magukat, és így hoznak meg kritikus döntéseket: <https://writer.inklestudios.com/stories/n565>.

Ebben az esetben a történetmondás és az önelbeszélés a csoportos reflektálás eszköze, de az egyéni együttérzőképesség ösztönzésére is szolgál.³¹

Ezt a gyakorlatot követően a migrációról és annak okairól szóló közös reflexió következik, elsősorban a migránsok választását befolyásoló okok elemzése arra vonatkoztatva, hogy mi készítette őket, hogy elhagyják házukat, családjukat, városaikat, a szülőföldjüket.

Mindkét esetben az összes érintett csoporton belül a javasolt tevékenységek a következőkre irányultak:

- Az empátia előmozdítása
- A kritikai gondolkodás fejlesztése
- A társadalmi egyenlőtlenségek és következményeik tudatosítása
- A személyes ráhatások tudatosításának erősítése a kisebbségekhez, a marginalizált vagy megkülönböztetett csoportokhoz kapcsolódóan.

Ezen gyakorlatot követően, amelyet egy hatalmas befelé figyelő karakter jellemez, elérkeztünk a 2. fázishoz, amely a prioritások meghatározásának és a közös célok kitűzésének folyamatáról szól, amely előkészíti a fiatalok helyi akcióit.

³¹ Ahogy az 1. és 2. csoporttal teszteltük, ez az eszköz érdekesen fókuszál az interaktív elbeszélésre, kibővítve az Emberi (Élő)Könyvtár módszer során szerzett tapasztalatokat.

2. FÁZIS: TÉRKÉPEZÉS

Az ArtEducazione központ fiataljaival a helyi kontextus megfigyelése és meghatározása vezet ehhez a specifikus fázishoz. Ez a gyakorlat alapvető fontosságú ahhoz, hogy megértsük, hogyan lehet kialakítani helyi akciókat, reflektálva az ifjúság észleléseire és önértékelésére a társadalmi különbözőségek témájában. A „Szomszédság, amelyet szeretnénk” elnevezésű gyakorlatnak köszönhetően minden csoport reflektálhatott a következő szempontokra:

- Mennyire érzi, hogy ismeri a környéket?
- Mennyire érzi azt, hogy a részese?
- Egyetért-e a környezetével kapcsolatos általános megítéléssel?³²

Ezt a gyakorlatot egy interaktív tevékenység során hajtották végre, amely lehetővé tette a csoport számára, hogy együtt dolgozzanak, és közösen ábrázolják a referenciaterület valós térképét. Minden résztvevő hozzájárult munkájával ehhez, így közös rajzot hoztak létre. A feltérképezés („mapping”) kulcsfontosságú szakasz a közös igények csoportos átgondolásának ösztönzésére, a környező területtel kapcsolatos elvárások és félelmek megosztására. A terület elemzése és a közös alap létrehozása jelenti a kiindulási pontot. A résztvevő megosztja múltjának néhány részletét. Az eredmény egy közvetlen narráció a fiatalok részéről, a befogadásról és sokféleségről szóló elképzeléseikről.

Ebben a szakaszban az ICEI ifjúsági munkásai segítették a csoportot, megfigyelve annak dinamikáját, elkerülve az interferenciákat vagy megítélő véleményeket: az oktatók feladata a fiatalok gondolatainak igelenlése, a különféle nézőpontok meghallgatása.

Figyelembe véve az ArtEducazione központ oktatási területen végzett munkáját, ennek a tevékenységnek a végrehajtása nagyon érdekes volt, mivel a központ Milánó egyik legmultikulturálisabb szomszédságában található. Ezen kívül lényeges kiemelni, hogy a csoport elsősorban a második generációs, vagy külföldi származású fiatalokból áll. Ezért különösen fontos volt a fiatalok saját környezetükről alkotott felfogásának megfigyelése, valamint az azzal kapcsolatos érzéseknek a meghallgatása, amely a helyi környezetükkel kapcsolatban bennük él.

A csoport által elmondottak alapján, valamint a térkép elkészülte után az alábbi szempontok merültek fel:

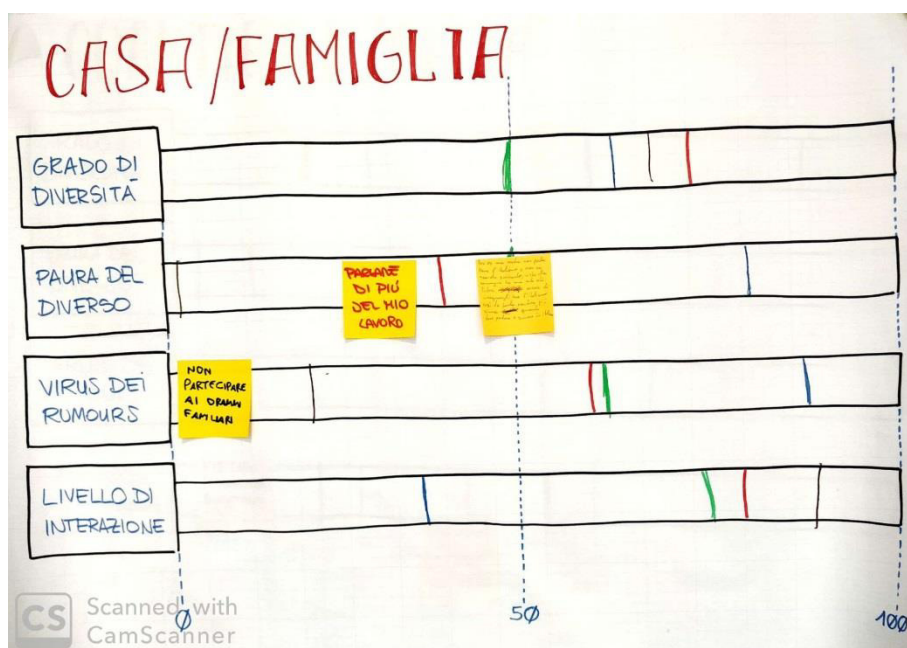
- Pihenőhelyek és találkozóhelyek
- Kerülendő helyek: veszélyes helyek, alkalmatlanok a fiatalok számára, mert nem biztonságosak, vagy ott megkülönböztetésnek vannak kitéve

³² Meg kell jegyezni, hogy ez a Via Padova és a Viale Monza környékén található környék, észak-kelet Milánóban. A terület, amely ma NOLO néven ismert (betűszó Loreto-tól északra utal) a gentifikáció közepe, sok új vállalkozással, újjáépítési kísérletekkel és az új milánói éjszakai élet és movida központja. A kollektív gondolkodásban azonban ez a terület veszélyesként rögzült, ahol kisebb bűncselekmények történnek. Manapság a régi épületekben, amelyek az 1960-as és 1970-es években a belső vándorlás során közép-olasz munkavállalók központjának számítottak, elsősorban külföldi származású migránsok élnek, mindenekelött peruiak, arabok, bengáliak.

- Helyi érdekelt felek: olyan szövetségesek, akiket a fiatalok meghatározónak tartanak a területi beilleszkedés javítása érdekében

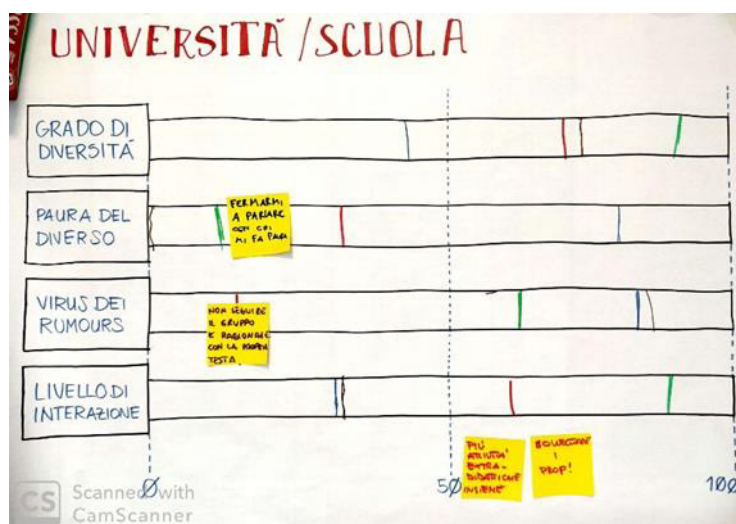
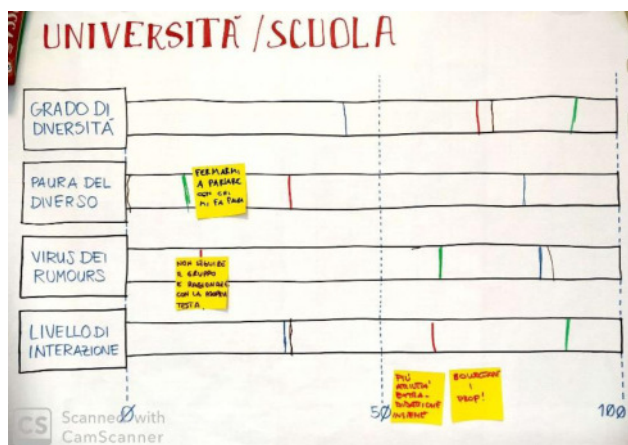
A leírt tevékenység helyett a Medionauta és a Casa delle Associazioni közreműködésével kidolgozott tevékenységek során más feladatot hajtottak végre (a tevékenység digitális interaktív történetmondás volt).

A 3. és 4. csoport tevékenységei egy szélesebb áttekintést tettek lehetővé a fiatalok lehetséges interakcióival kapcsolatosan a saját környezetükre vonatkoztatva.

Általánosságban elmondható, hogy az ezekkel a csoportokkal folytatott munka a társadalmi közegükben tapasztalható diverzitások szintjén a következő kontextusokra terjedt ki:

- Ház / család
- Környék / város
- Társak között (barátok, más fiatalok)
- Egyetem/ iskola

3. FÁZIS: PRIORITÁSOK MEGÁLLAPÍTÁSA

Az előző gyakorlatok után az ICEI kidolgozta a megvalósítás harmadik szakaszát.

Ebben a szakaszban a csoport elmagyarázza, melyik fő szempontot kívánja megváltoztatni.

A szakasz legelején önálló munka zajlik, és minden fiatal elmagyarázza elképzelését és álláspontját. Később a csoport egy „problémafán” dolgozik együtt, közös reflexiók és nyílt viták révén azonosítja az okokat és a következményeket. Erre a lépésre szükség van a prioritások meghatározásához és annak eldöntéséhez, hogy hogyan kellene folytatni a tevékenységeket a változás elősegítése érdekében.

Ezen túlmenően a plenáris szakasz során a fiatalok megosztják javaslataikat és gondolataikat arról, hogy a fiatalság hogyan tudná aktívan kivenni a részét és ösztönözni a nagyobb befogadást, elkerülni a pletykákat, leküzdeni a sokféleség elutasítását, az előítéletek és a diszkriminációt.

4. SZAKASZ: DIALÓGUS ÉS AKTIVÁLÁS

Figyelembe véve a 3. fázisban a csoportokon belül kidolgozott javaslatokat, az összes ifjúsági ajánlás rendszereződik. Ezek a javaslatok bemutatásra kerültek a helyi hatóságok felé a YARD nemzeti multiplikációs eseménye során Milánóban 2019. június 3-án, a milánói önkormányzat „Jogok Házában” (Via E. De Amicis, 10).

Ezért a 4. fázis szorosan kapcsolódik a javaslatok megosztásának pillanatához. Ez alkalommal az ICEI párbeszédet moderált nyílt vitaként, a helyi szereplők és az esemény résztvevőinek jelenlétében. Ily módon lehetőség nyílt arra, hogy új szektorközi együttműködések jöjjenek létre és a YARD projekt befejezése után is megvalósulhassanak helyi akciók fiatalok irányításával.

Számos helyi érdekelt vett részt a nemzeti multiplikációs eseményen (tanárok, ifjúsági egyesületek, nem kormányzati szervezetek), jelen volt Irene Ghizzoni is a milánói önkormányzattól (ifjúsági, egyetemi és felsőoktatási egység) aki különösen jártas és nagyra becsült szakértő a témában.³³

Június 3-án azok a fiatalok, akik részt vettek a projektben, a többi résztvevővel megosztották tapasztalataikat. Jelen voltak még a helyi érdekelt felek és a milánói önkormányzat mellett (ifjúsági egység), a Milánó más területeiről, a perifériáról érkezők, valamint más informális ifjúsági csoportok is.³⁴

Az esemény során az ICEI a következő eredményeket érte el:

- Tájékoztatta a nyilvánosságot a YARD projektről: meghívást kapott a Fratelli dell’Uomo (FdU), a YARD partnerségben részt vevő másik olasz szervezet. Az ICEI és az FdU közösen mutatta be a YARD módszertani és stratégiai megközelítését, fő célkitűzéseit és az eddig elért célokat a milánói (ICEI) és Padova (FdU) által végrehajtott tesztelési szakaszban.

ICEI OXFAM Italia AGENZIA ITALIANA PER LA COOPERAZIONE ALLO SVILUPPO

**TAVOLA ROTONDA di
ATTIVAZIONE GIOVANILE**

CONFRONTO TRA GIOVANI E DECISORI LOCALI SUI
TEMI DELL'EDUCAZIONE ALLA CITTADINANZA
GLOBALE

03/06/2019
dalle 10:00 ALLE 13:00
e dalle 14:00 alle 18:00
presso la CASA DEI DIRITTI
Via Edmondo de Amicis, 10 - 20125 Milano

La partecipazione agli incontri è completamente gratuita e propedeutica alla creazione di spazi di dialogo con le Istituzioni attraverso Tavoli di Coordinamento Regionali e Nazionali che daranno voce alle competenze e alle proposte dei giovani verso le istituzioni locali, regionali e nazionali per il miglioramento della qualità della vita e dello sviluppo sostenibile della propria città. Sarà rilasciato attestato di partecipazione.

in collaborazione con: YARD Erasmus+

³³ Sajnos az ArtEducazione központ fiataljai közül egyetlen sem lehetett jelen a multiplikátor eseményen, mert oktatóik nem tudtak velük jönni. Javaslatokat azonban beillesztettük, megosztottuk és megvitattuk a többi ajánlással együtt.

³⁴ Az eseménynek köszönhetően új kapcsolatok alakultak ki és a résztvevők javaslatokat tettek újabb találkozókra és az együttműködésre. A milánói önkormányzat például felkérte a jelenlévőket, hogy vegyenek részt néhányan a MIGeneration, a milánói ifjúságpolitikai hálózat, amelynek az ICEI is tagja

- Nyílt vitát szervezett a diszkrimináció-ellenességről és az ifjúsági részvételről, ezáltal ösztönözve az ifjúság, a polgárok, a hatóságok és a helyi érdekelt felek közötti párbeszédet.
- Ösztönözte az aktivitás és a megosztás kreatív pillanatait (fotókabin), megosztva néhány szlogent és pozitív üzenetet, amelyeket az esemény során gyűjtöttek, valamint a projekt teljes ideje alatt.

Az ifjúság és más helyi érdekelt felek közötti párbeszéd létrejötte nagyon fontos pillanat volt, az egész eseményt konstruktív párbeszéd jellemezte, ahol a fiatalok és a felnőttek is részt vehettek egy kerekasztal beszélgetésen, és nyíltan megvitathatták a következő témákat: a diverzitás észlelése, ifjúsági aktivitás és globális állampolgársági oktatás a diszkrimináció-ellenes intézkedések előmozdítása érdekében.

Példaként a vita során ezek az ajánlások és „személyes / csoportos aktivitások” merültek fel:

A különféle csoportokkal való interakció szintjének növelése a társcsoporton belül:

- Felhagyni az elrejtőzést és elkezdni kommunikálni, elhagyni a kényelmi zónát.

- Lehetőségek bemutatása olyan már meglévő projektek felvillantásával, amelyek elősegítik a térségben a sokféleség megismerésének útjait.
- Barátok meghívása rendezvényekre, hogy bővítsék ismereteiket a migráció kérdésében (jelenleg ez áll az olaszországi nyilvános viták középpontjában) és megerősítsék a tudatosságukat a témában.

Családon belüli küzdelem a különbözőségtől való félelem okán:

- Többet beszélni és megosztani a munkáddal kapcsolatos tapasztalataidat.
- A családtagok (pl. szülők) támogatása a sokszínűség megismerésében és megértésében, akár különféle nyelvek megismerésén keresztül.

A saját szomszédságban/városban is ellensúlyozható a különbözőségtől való félelem, ugyanakkor növelhető az interakció szintje:

- Nyilvános rendezvények létrehozása, ahol a résztvevő szocializálódhat és elmélyítheti a migrációval, az elfogadással és a befogadással kapcsolatos tudását.
- A különböző emberek által gyakran látogatott találkozóhelyek, környékek és események megismerése, látogatása és az azokon való részvétel.

A félelem ellensúlyozása az iskolai és egyetemi környezetben, az interakció szintjének növelése:

- Beszéljünk tőlünk eltérő emberekkel.
- Gondolkodjunk a saját fejünkkel más csoportok követése helyett.
- További tanórán kívüli tevékenységek ajánlása a migráció és a sokféleség témájában, a tapasztalatok megismétlése, például a YARD projekt során javasolt #Történetmesélők jó gyakorlat alapján.

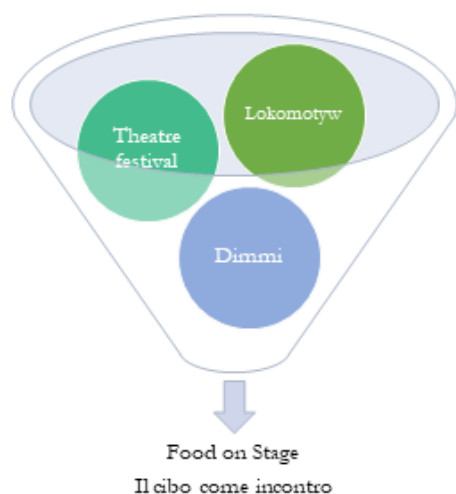
3.3 Étél a színpadon – FDU

A gyakorlat eredete

A YARD projekt kapcsán a diszkrimináció témája központi kérdés volt, amit az egyes városok sajátosságai, valamint azok kulturális és társadalmi-gazdasági összefüggései alapján vizsgáltak. A jelenlegi olasz helyzet figyelembevételével az interkulturális párbeszéd és az integráció témái különösen kiemelkednek, és a migráció témájában felépített diskurzusok és narratívák virágzanak. Másrészt, a migrációval és az etnikai háttér alapján történő diszkriminációval kapcsolatos téves információk és elképzelések veszélyesen elterjedtek mind a politikában, mind a mindennapi személyes kapcsolatokban. Valójában a jelenlegi társadalmi és geopolitikai kérdésekkel kapcsolatos ismeretek és tudatosság hiánya nem csupán bizonyos sztereotípiák és előítéletek megszilárdulását vonják maguk után, hanem lehetővé teszik, hogy ezek a torzulások befolyásolják annak megítélését, ahogy a különböző háttérrel rendelkező emberek kapcsolatban lépnek egymással, vagy ahogy kommunikálnak a közösségükben. Tekintettel ezekre a helyzetekre, a diszkrimináció kérdésének mérlegelésekor a Fratelli dell'Uomo csapatainak vitája az etnikai megkülönböztetés problematikájára összpontosított.

A YARD projektben részt vevő partnerekkel folytatott első találkozók során a Fratelli dell'Uomo

lehetőséget kapott arra, hogy megismerje a diszkrimináció kérdésének különböző megközelítéseit különböző kontextusokban, és megismerje a különféle projekteket és módszereket is, amelyeket ebben az összefüggésben is megvalósítottak. Miután meghallgatta a fiatalokkal végzett tevékenységek bemutatását és konkrét információkat gyűjtött azok végrehajtásáról, a Fratelli dell'Uomo úgy döntött, hogy két fő gyakorlatra összpontosít, amelyeket Sao Joao de Madeira önkormányzata és a Teatrikon mutatott be. Az első gyakorlat a színház volt, pontosabban a visszatérő színházi fesztivál, amely Sao Joao de Madeirában zajlik és a társadalom különböző szegmenseit/csoportjait vonja be. A második gyakorlat a Lokomotyw volt, amely egy

A Partnerek jó gyakorlatainak vegyítése

alulról felfelé építkező és ifjúság-központú megközelítés. Ezt a Teatrikon a lublini ifjúság bevonásán keresztül valósítja meg azon elemzés alapján, amelyet a fiatalok végeznek ott, ahol élnek, és az általuk elvégzett tevékenység vagy tevékenységek kiemelten fontosak az azonosított kérdések kezelése szempontjából. Ami az első gyakorlatot illeti, alapvető fontosságú volt, hogy a Fratelli dell'Uomo megfogalmazza, hogyan lehet ezt a tevékenységet didaktikai eszközzé alakítani, amelyet különféle kontextusokban lehet alkalmazni és adaptálni annak érdekében, hogy a diákok egyedi módon fejezhessék ki érzelmeiket és saját tapasztalataikat.

Ezen kívül a színházi előadás jellege, valamint a színpadi ötletek és struktúrák során játszott szerepek hatékony lehetőséget jelentettek arra, hogy a nagyon eltérő háttérrel és tapasztalattal rendelkező hallgatók és fiatalok bevonódva érezzék magukat és részt vehessenek egy befogadó és nyitott környezetben, amelyben az empátia és az azonosulás fontos szerepet játszik. Ami a Lokomotyw módszertant illeti, a gyakorlatra jellemző sokoldalúság és annak szoros összefüggése az alkalmazott kontextussal, valamint az érintett célcsoporttal érdekes kiindulási pontot jelentett a tevékenységekre történő összpontosításhoz, amelyekben a fiatalok szerepe és érzékenysége a közösségüket átható kérdések tekintetében kulcsfontosságú elemként jelentek meg. A képzés testreszabásának lehetősége a fiatalokkal folytatott párbeszéd és a projekt tevékenységeinek közös megtervezése során azonosított érdekek és igények szerint lehetőséget és kihívást jelentett. Az első gyakorlat különösen

szempontjából, és sok tekintetben annak adaptálása volt a közös szál, amely összekapcsolta a projekt során végrehajtott tevékenységek sokaságát. A második gyakorlat viszont módszertani eszközt és perspektíva-váltást képviselt, amely befolyásolta az egész folyamatot és meghatározta a tevékenységek megközelítését.

Ezeket a gyakorlatokat végül egyesítették a Fratelli dell'Uomo által fejlesztett Dimmi gyakorlat néhány fontos elemével, amelyet a különféle olasz városokban folytattak a migrációs tapasztalatok elbeszélésére összpontosítva: az önkifejezés/elbeszélés és a kultúrák közötti párbeszéd elemei fontos szerepet játszottak az elemzés során.

A következő bekezdésekben a hibridizáció és az adaptáció folyamatát elemezzük tovább. Az így kapott gyakorlat „Étel a színpadon - Il cibo come incontro” címet kapta.

A gyakorlat célja

A Fratelli dell'Uomo, miután kiválasztotta azokat a gyakorlatokat, amelyeket helyi szinten lehetne végrehajtani, és elemeire bontotta ezeket a gyakorlatokat annak megértéséhez, hogy mely elemeket lehet kiválasztani egy új gyakorlatba történő beépítés céljából. Ezeket a célokat úgy választották ki, hogy figyelembe vegyék az új gyakorlat megvalósításának körülményeit, és összpontosítsanak az érintett célcsoport sajátosságaira, amelyeket később bemutatunk.

- **Első cél**

A diszkrimináció témájával kapcsolatos viták ösztönzése a középiskolások között helyi és nemzeti szinten.

Amint az a bevezetésben elhangzott, az etnikai háttér alapján történő megkülönböztetés témája kemény témának számít jelenleg a jelenlegi olasz környezetben és jelentős hatással van a helyi szintű napi interakciókra. A fiatalokhoz eljutó, a migrációval és az interkulturális viszonyokkal kapcsolatos információk mennyisége ugyanolyan változatos, mint amennyire kaotikus, így emiatt a jelenség téves értelmezése is bekövetkezhet. A diákok ösztönzése az e témával kapcsolatos ismereteik bővítése iránt és új, változatos eszközkészlet biztosítása számukra, amelyek lehetővé teszi, hogy ezeket a tényeket más szempontból értelmezzék, vezetett a tevékenységek és az együttműködésben kidolgozott képzési csomag meghatározásához együttműködve tanárokkal, a diákok mindenkori érdekeinek és igényeinek figyelembe vételével.

- **Második cél**

A nyilvános beszéd, a nyilvános olvasás és előadási készségek fejlesztésének ösztönzése.

A színházi előadás alkotóelemeit olyan meghatározó módszertanként azonosították, amelyet az adott kontextusban alkalmazni lehet annak érdekében, hogy a célcsoport számára új eszközöket biztosítsanak az önkifejezéshez, és ennek eredményeként értelmezzék és megértsék mások véleményét és történeteit. A kiválasztott gyakorlatokat részekre bontották és megvizsgálták annak megértése céljából, hogy mely elemeket lehet adaptálni és milyen módon. Ebben az esetben a színházi előadás alkotórészeit tágabban értelmezték beleértve olyan tevékenységeket, mint a nyilvános beszéd, a nyilvános olvasás és az interaktív és kevésbé hagyományos előadások. Egyrészt ez az adaptáció lehetővé tette az ifjúsági munkások számára, hogy eltérő és innovatív módon vonják be a fiatalokat, akiknek eltérő háttere, tudása, ugyanakkor eltérő hozzáállása is volt a nyilvánosság előtt történő előadáshoz. Másrészt minden bevont fiatal számára esély volt arra, hogy tovább fejlessze ezen a területen meglévő készségeit, megpróbálva kijutni a kényelmi zónájából, de a végső cél az volt, hogy aktívabb és empatikusabb módon hallgassanak meg másokat.

- **Harmadik cél**

Az ifjúság által vezérelt kezdeményezések támogatása az etnikai háttér alapján történő megkülönböztetés kihívásának kezelésére.

A hangsúly a diákok és a fiatalok egyes tevékenységekben játszott szerepének meghatározásán, és - mindenekelőtt - az érvelés és az egyes választások mögötti viták folytatásán volt, amely összekapcsolta a gyakorlat elemeit. E cél elérése érdekében néhány tényező játszott jelentős szerepet, és tükröződtek a gyakorlat végrehajtása során alkalmazott módszertanon. Az első meghatározó tényező az erős együttműködés megteremtése volt az iskolával, valamint a gyakorlatban résztvevő tanárok és hallgatók csoportjával. A második releváns tényező az volt, hogy támaszkodhattak a projekt partnerek szakértelmére, akik megfelelő tapasztalatokkal rendelkeztek fiatalok bevonásával történő, alulról építkező és ifjúsági központú megoldások sikeres

A DIMMI Gyűjtemény borítója

megvalósításában. Végül, a Fratelli dell'Uomo informális oktatásban szerzett tapasztalata támogatta az adaptált gyakorlat megvalósítását, hiszen a projekt ugyanazon módszereket alkalmazta, csak eltérő témákban, mint amikben a szervezet addigi tevékenysége is zajlott.

A gyakorlat adaptálása

A kiválasztott gyakorlat adaptálását a fent említett célok, valamint a környezet és a célcsoport előzetes felmérése vezérelte. Az eredményül kapott gyakorlat két különálló, mégis szorosan összekapcsolt fázisból állt, amelyek egyike a képzés, a másik pedig egy záró esemény volt. Később szemléltetni fogjuk ezeket, ahol látszik majd, hogy a gyakorlatok adaptálása mindkét fázist magában foglalta. A színházi gyakorlat és a Sao Joao de Madeirában rendezett színházi fesztivál leírása inspirálta a Fratelli dell'Uomo-t a projekt kezdetén a projekt partnerekkel folytatott egyeztetések alapján, hogy felfedezzék ezt a módszert közösen a fiatalokkal, valamint lehetőséget kapjanak az intergenerációs párbeszéd kialakítására, s a különböző háttérrel és felkészültséggel rendelkező emberek bevonásán keresztül a kiválasztott módszertan végrehajtására és adaptálására. Ezt a gyakorlatot először integrálták a képzési anyagba. A tevékenységek során a fiatalok lehetőséget kaptak történeteik előadására, valamint a Dimmi gyűjteményben szereplő egyes szövegek nyilvános olvasására és értelmezésére.³⁵

³⁵ Ez a gyűjtemény a „Dimmi” verseny során bemutatott szövegekészlet, amely a migráció tapasztalatainak válogatását tartalmazza. 2014-ben a versenyhez kapcsolódó kötet első kiadásában 37 feljegyzés került összegyűjtésre, míg a 2017-es második kiadásban az összegyűjtött feljegyzések száma 99 volt. Az első, 2014-ben lezajlott verseny eredményeként e-könyv

Ez a megközelítés mindenekelőtt lehetőséget biztosított számukra, hogy "járjanak valaki másnak a cipőjében"/képzeljék magukat valaki másnak a helyébe azáltal, hogy azonosulnak a „Másikkal”, aki lehet az osztálytársuk, akinek a története és útja hasonlíthat a sajátjukhoz, mégis egyedi és sajátos, ugyanúgy mint egy másik etnikai háttérrel rendelkező személyé, akit társadalmi és kulturális szempontból gyakran távolinak tartanak. Ebben az értelemben a Dimmi gyűjtemény hasznos eszközt jelentett, mivel kiindulópontként szolgált azoknak a diákoknak, akiknek esélyük volt olyan témákról vitatkozni, mint például a migráció, a rasszizmus, az egyenlőtlenség és a diszkrimináció, valós történetek olvasásán és értelmezésén, valamint egymás élettörténetének megosztásán keresztül szembesülhettek az előítéletek és a téves információk következményeivel és kockázatával. A színházi módszertant bemutatták a záró rendezvényen is, amely egy interaktív és eklektikus előadás volt, amelyet a hallgatók terveztek, szerveztek és adtak elő. Ebben az esetben a választott jó gyakorlat sokoldalúsága olyan hasznos eszköz lett, amelyet a hallgatók adaptálhattak saját igényeikhez és érdeklődésükhöz, és lehetővé tette számukra, hogy ne csak új készségeket és tehetségességet fejlesszenek ki vagy fedezzenek fel magukban, hanem bemutassák a már megszerzett kompetenciákat, amiért a csapat értékes tagjaivá váltak.

A Lokomotyw logó

A második jó gyakorlat, amelyről a Fratelli dell'Uomo úgy döntött, hogy integrál saját gyakorlatába, a Teatikon által bemutatott Locomotyw megközelítés volt. Ebben az esetben a gyakorlat főbb jellemzőit transzverzálisan adaptálták a projekt mindkét fázisának végrehajtása során, mivel ez egyedülálló perspektívát adott a képzési anyag tevékenységeinek megtervezéséhez, valamint javaslatot tett a záró rendezvény szervezésére. Pontosabban, az alulról felfelé építkező megközelítés közös szálát képviselt a

képzés során, a viták fő témájának bemutatásakor, amely az etnikai hovatartozáson alapuló hátrányos megkülönböztetés volt, valamint a záró rendezvény programjának összeállítása során, mivel olyan megközelítést nyújtott a hallgatók számára, amely segítette őket a tevékenységek meghatározásában és megszervezésében. Szintén ebben az esetben a partner által bemutatott gyakorlat szétbontása különösen hasznos volt ahhoz, hogy a régi gyakorlatot új kontextusba lehessen integrálni, és a két meghatározó szempont, mint a kreatív gondolkodás és a nyílt-szemléletű megközelítés beépítése hozzájárult a hallgatók felfedezéséhez az interkulturális párbeszéd és az etnikai hovatartozáson alapuló diszkrimináció témájával kapcsolatban.

A gyakorlat kedvezményezettjei

A gyakorlat megvalósításának egyik első lépése a potenciálisan érdekelt felekkel való kapcsolattartás volt, akik a gyakorlatban közvetlen kedvezményezetteként, közvetett kedvezményezetteként vagy általában véve a Fratelli dell'Uomóval együttműködhetnek. Az előzetes szakaszban részt vevő érdekelt felek három csoportba sorolhatóak:

készült, amely különböző szakaszokból áll: áttekintés a projekt eredetéről, kezdetéről és fejlődéséről, valamint a megvalósítás területének társadalmi háttéréről, a projektekhez kapcsolódó oktatási tevékenységek és workshopok magyarázata, valamint a 2014-es verseny nyertesének története.

1. Iskolák és ifjúsági informális csoportok
2. Migráns egyesületek
3. Migráns közösségek

Az első csoportba tartozók képviselték a kapcsolatok egyik részét, mivel a középiskolás diákokat a gyakorlat fő célcsoportjaként azonosította a projekt. A kiválasztás meghatározásában döntő szerepet játszott a közösség sokszínűsége, valamint a kultúrák közötti párbeszéd relevanciája és fontossága a társadalom ezen adott szegmense számára. Az ezzel a célcsoporttal való kapcsolattartás célja a workshopok, és általánosságban a migráció, a diszkrimináció és a kultúrák közötti párbeszéd témáira összpontosító, informális oktatási és peer-to-peer oktatási módszertanon alapuló képzési tematika kipróbálása volt. Ezeket a diákkapcsolatokat általában egy referenciatanár, ifjúsági munkások vagy általánosságban egy ifjúsági csoport képviselője közvetítette, és Padova régió területére összpontosított, elsősorban az iskolákat és olyan csoportokat bevonva, amelyek már részt vettek a Fratelli dell'Uomoval közös tevékenységekben. A második csoport szintén jelentős szerepet játszott a projekt első szakaszában, mivel a bevándorlók történeteinek és tapasztalatainak összegyűjtése, valamint a Padova régió területén működő egyesületekkel folytatott együttműködés lehetővé tette a Fratelli dell'Uomo csapat tagjainak, hogy a terület mélyrehatóbb ismeretén és dinamikáján keresztül fejlessze ismereteit a migráns populáció tekintetében. Ezeknek az egyesületeknek a tapasztalata ezért alapvető eszközévé vált annak, hogy a workshopok során hangsúlyt fektessenek a helyi adottságokra, és valós tapasztalatokra támaszkodjanak, amelyeket a diákok a napi tapasztalásaikhoz közelíthetnek. Végül a harmadik csoporttal felvett kapcsolat azt tette lehetővé, hogy a diákok számára tényleges lehetőségeket és teret biztosítsanak a migrációs tapasztalatokkal rendelkező emberekkel folytatott párbeszéd kialakítása során. Ezen együttműködés ismét releváns volt, hiszen olyan képzési lehetőséget biztosított a diákoknak, amely csökkentheti a területükön lévő migráns közösségekkel szembeni távolságtartást. Ezen közösségek a képzés során beszédekkel és tapasztalataik megosztásával működtek együtt a műhelymunkában, de a főzőleckék megszervezésének köszönhetően hozzájárultak a záróesemény megszervezéséhez is.

Istituto Salesiano Manfredini

Az első kapcsolatfelvétel és az értékelés első fázisa után az egyik iskola úgy döntött, hogy csatlakozik a

projekthez, és a jó gyakorlatot bevezeti saját iskolájában, azaz az „Istituto Salesiano Manfredini” -ben, a Padova régió Este nevű településén, egy középiskolában, amely szakmai továbbképzéseket nyújt több területen is. A Fratelli dell'Uomo korábban együttműködött ezzel a középiskolával a "Szociális Nap" projekt³⁶ keretében és gyümölcsöző együttműködést alakítottak ki, elősegítve ezáltal jelen projekt-kooperáció első szakaszát, azaz a jó gyakorlat terjedelmének és általános szerkezetének közös meghatározását. Ebben a konkrét esetben az első információkat az iskola igazgatója és a referens tanárok egy csoportja közvetítette, akik együttműködtek a Fratelli dell'Uomo csapatával annak a diák célcsoportnak a kiválasztásában, akik részt vettek a jó gyakorlat megvalósításában. Pontosabban meghatároztunk két csoportot, amely közvetlenül részt vesz a gyakorlatban:

Közvetlen kedvezményezettek

- A képzésben közvetlenül részt vevő diákok: 10 osztály - 250 középiskolás diák
- A záró előadásban közvetlenül részt vevő diákok: 6 osztály, 100 középiskolás diák

Ezenkívül egy nagyobb és sokszínűbb csoport vett részt közvetett kedvezményezettként a pilotban, de ők főként a projekt második szakaszában kapcsolódtak be a tevékenységekbe.

Közvetett kedvezményezettek

- A tanárok és az iskolai együttműködők (diákok), akik közvetlenül és közvetetten is részt vettek a kurzuson
- A diákok szülei, akik segítettek az ételek elkészítését, valamint fiatalok és felnőttek, akik közönségként vettek részt a záró előadáson
- Az előadáson részt vevő vagy arról tájékoztatott önkormányzatok

³⁶ A Társadalmi Nap egy olyan projekt, amelyet különböző olasz városokban valósítanak meg és amely komplex módon integrálja a az emberi jogokhoz, valamint a globális összetartozáshoz kötődő tréningeket és az aktív állampolgársággal kapcsolatos helyi akciókat és célja a nemzetközi együttműködési projektek támogatása. Ezt 2006 óta évente NGO-k hálózata szervezi meg, pl. szövetségek és ifjúsági egyesületek, és kapcsolódik fiatalok aktív állampolgárságát és részvételét támogató európai hálózathoz.

Az egyik iskolai összejövetel

Az utolsó fontos szempont, amely a korábbi együttműködésekől levezethető, egy hálózat létrehozása volt, amelyet a projekt különböző szakaszaiban aktivált kapcsolatok alakítottak ki. A bevont célcsoportok, a diákok, a tanárok és a bevándorló közösségek tagjai mellett a pilot lehetőséget adott a Fratelli dell'Uomo számára, hogy szinergikus módon kapcsolatba lépjen más stakeholderekkel (érdekelt felekkel), akik korábban már részt vettek a helyi tevékenységekben, mint például az önkormányzatok és az ifjúsági szövetségek.

A jó gyakorlat megvalósítása

1. szakasz: képzés

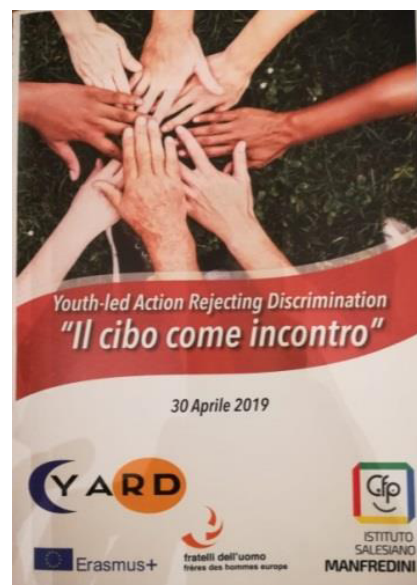
A pilot, amint azt korábban is jeleztük, két fő építőelemből állt, amelyeknek az első része a képzési szakasz, majd a záró előadás szakasza, amelyeket most bemutatunk. A két szakasz fő témái a migrációs utak és ezek elmesélése, kulturális azonosítása, kihívásai, az ezzel összefüggésbe hozható diszkrimináció és ez utóbbiak eredete. E témák megválasztása szorosan kapcsolódik a gyakorlat megtervezésének kezdetén azonosított első célhoz, amely ösztönözte a fiatalokkal folytatott beszélgetéseket e témákról és azok különböző szintű hatásáról.

A képzés leírása

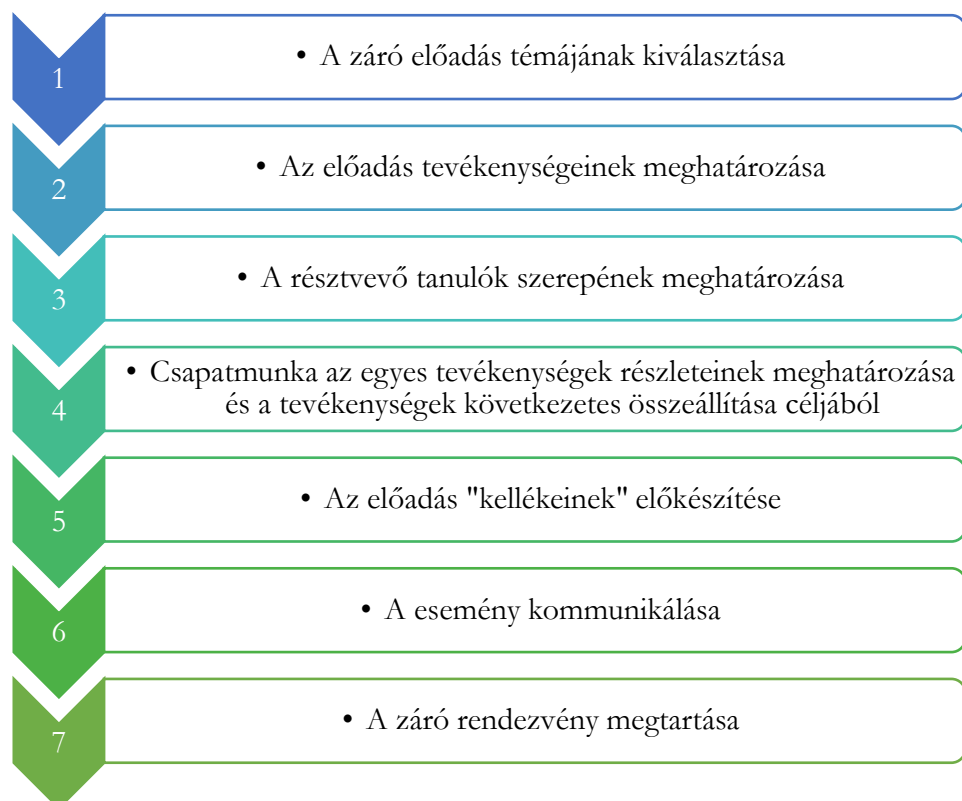
1. A találkozók száma és az egyes találkozók témái
2. Tevékenységek (a célok, a kedvezményezettek és az egyes tevékenységekhez felhasznált anyagok részletes leírása)
3. Módszertan (minden tevékenység esetében)

2.szakasz: záró rendezvény

A záró előadás célja az volt, hogy új és kreatív módon vizsgálja meg azon érzelmek kifejeződését, amelyeket az etnikai hovatartozáson alapuló megkülönböztetés okaként azonosítottak, mint például téves információ, félelem, szkepticizmus vagy bátortalanság. Ezért a diákok úgy döntöttek, hogy kilépnek a kényelmi zónájukból, és a képzés során fejlesztett készségekre összpontosítanak, mint például a történetmesélés és az aktív hallgatás gyakorlása, valamint egy interaktív előadás elindítása vegyes közönség előtt. Az utolsó eseményre 2019. április 30-án került sor az iskolában, néhány hetes előkészület után. Az alábbi táblázat összefoglalja a záró esemény megvalósításának fázisait

Étel a színpadon – a rendezvény szórólapja

A záró esemény fázisainak meghatározása

Az első szakasz az előadás közös szálának azonosítása volt, és a diákok úgy döntöttek, hogy az ételekre és a kulináris hagyományokra összpontosítanak. Ez a választás több szinten bizonyult különösen hatékonynak: az ételek lehetővé tették a résztvevők számára, hogy a különböző országok hagyományaira összpontosítsanak, kihívást érezzenek a sztereotípiák leküzdésére és továbbfejlesszék az országgal kapcsolatos ismereteiket. Ezt kutatással, a kutatási készségek fejlesztésével és a felhasználható digitális eszközök fontosságával kapcsolatos tudatosság növelésével, de párbeszéd útján is megtették, mivel a kiválasztott országok az iskolában olyan diákok származási országai voltak, akiknek családjai migráltak Olaszországba, vagy bizonyos esetekben konkrét migrációs tapasztalatokkal rendelkeztek. A kiválasztott országok Marokkó, Bissau-Guinea, Albánia, Románia és végül Olaszország. Ez az eszköz különösen hatékonynak bizonyult a szakmai képzésen részt vevő diákoknak köszönhetően, akik szakácsnak tanultak. A második szakasz azon tevékenységek meghatározása volt, amelyeket a záró rendezvényen be akartak mutatni. A diákok úgy döntöttek, hogy interaktív előadást hoznak létre, amelyben a korábban felsorolt országok hagyományaival kapcsolatos történetek mesélnek és néhány tipikus ételről szóló anekdotát mutatnak be, miközben ezeket az ételeket felszolgálták és a közönséget is megszólították, hogy kóstolják meg ezeket.

Étel a színpadon – a hagyományos ételek készítésének folyamata

A fő tevékenységek a következők voltak:

- Az étel elkészítése és szétosztása
- A hely előkészítése
- Egy szórólap elkészítése, amely a felolvasott anekdotákat tartalmazta
- A szövegek kidolgozása
- A szövegek előadása

A tevékenységek meghatározása összekapcsolódott azoknak a diákoknak a szerepével, akik érdeklődési körük és hajlandóságuk alapján egy vagy több tevékenységre is összpontosítottak a fentiek közül. Az előkészítő szakaszban csapatmunka zajlott a tevékenységek kidolgozásában, például az elkészítendő receptek és a bennük foglalt mennyiségek részleteiről, a felolvasandó történetekről, valamint a különféle témák hangsúlyozásáról, a közönség meghatározásáról és a rendezvény helyszínéről. A csoportos munka után a különböző részeket következetesen összeállítottuk és elkészítettük a végső előadás menetrendjét.

Az előadás előkészítésével egyidejűleg zajló fontos tevékenység volt még - amelynek külön csapata volt - a kommunikáció a bevonni kívánt felekkel, akiket meghívtak az előadásra közönségként / vendégként.

Végül az előadást lezajlott, és a diákok szórakoztatták a közönséget azáltal, hogy egy világ körüli utazáson vezették őket végig, bemutatták a különböző tevékenységeket és ezzel egyidejűleg gyakorolják a képzésen tanult és gyakorolt képességeket, például a nyilvános felolvasást, mesemondást és előadást.

1. Multiplikációs esemény

2. Visszajelzések és "útravalók" Annak érdekében, hogy felhívjuk a figyelmet néhány gondolatra a pilotról, és kiemeljünk néhány kiindulási pontot a további fejlesztéshez, érdemes beszámolni és röviden kommentálni a projektben részt vevő érintettek néhány visszajelzését mindkét szakasz után:

Amikor az iskolástársad elmondja neked a tengeren történő átkelés szenvedéseit, az Olaszországba érkezést és az elutasítást, nem lehetsz közömbös.

Sofia. ötödéves diák az Istituto Salesiano Manfredini-ben

Ez az első megjegyzés azért érdekes, hogy megértsük a képzésen és a záró eseményen alkalmazott megközelítés lehetséges hatásait, valamint a gyakorlat közvetlen kedvezményezettjeinek megértését. A gyakorlat elsősorban az volt, hogy a hallgatók számára eszközöket biztosítson, és olyan speciális készségek fejlesztésével foglalkozzon, mint például az aktív hallgatás, a másokkal való azonosulás és a mesemondás. Mindezen tevékenységek végső célja a sokféleség elfogadása és a diszkrimináció témájáról folytatott vita ösztönzése volt, hogy rávegye a diákokat arra, hogy a sztereotípiákat és a téves információkat megkérdőjelezzék, és hogy mérlegezzék az egymás mellett létező és egyre inkább összefonódó közösségek közötti távolság lebontását.

Ez a projekt döntő jelentőségű számunkra, mert osztályainkban számos külföldi diák van. Ez az egyik oka annak, hogy úgy döntöttünk, hogy részt veszünk a kezdeményezésben.

Tanár és projekt kapcsolattartó az Istituto Salesiano Manfredini-ben

Ezek a kommentek, amelyeket a pilot közvetett kedvezményezettjeként azonosított szereplők gyűjtöttek össze, a program diákokra gyakorolt hatására és a magasabb célokra irányultak, amely rávezette az iskolát a projekthez való csatlakozásra. Az első esetben alapvető fontosságú, hogy ismét megemlítsük a diákok döntését, hogy teljesítményük fő „szereplőjeként” az élelmiszerekre összpontosítottunk, és ennek a megközelítésnek a hatékonyságára, mivel ez lehetővé tette a diákok számára, hogy szakértelmükre támaszkodjanak a kritikus témák kezelése során és teljesítményüket egy jól ismert témában alakíthatták ki. Ezen kívül az elemzés relevanciája és a kontextus ismerete a második kommentből vezethető le. Ebben az esetben fontos kiemelni, hogy a konkrét környezetben napi szinten dolgozó tanárokkal és ifjúsági munkásokkal folytatott együttműködés alapvető eszköz a gyakorlat megtervezésének és adaptálásának fázisában, mivel meghatározza a hangsúlyt és a megközelítést, amely az egész projektet irányítja, és potenciálisan magának a programnak/pilotnak az eredményét is befolyásolja.

Az ezekben az osztályokban még mindig meglévő "falakat" és szkepticizmust az elmondott és előadott történetek őszintesége és spontán jellege lebontotta.

Maricica Gerghinis – a Fratelli dell’Uomo tréner

Végül, figyelembe véve a Fratelli dell'Uomo trénerének kommentjét, aki a gyakorlatot irányította, és facilitálta az osztályban végzett tevékenységeket, fontos kiemelni a választott módszertan hatékonyságát és adaptálhatóságát. A diákoknak biztosított lehetőség, hogy a történeteiket és más emberek meséit többféle módon fejezzék ki és értelmezzék, lehetőséget adott számukra, hogy együttérzésüket kinyilvánítsák a Másik iránt, és életre keltve a történeteiket és tapasztalataikat csökkentsék a távolságot egymás közt. Befejezésül az alábbi táblázatban össze szeretnénk foglalni néhány olyan "útravalót" és következtetést, amelyek a pilot elemzése során születtek.

Az étel a kulturális azonosítás eleme, egy lehetőség arra, hogy különféle emberek és kultúrák bemutassák magukat, és így találkozzanak.

Az Istituto Salesiano Manfredini igazgatója

Food on stage- The beginning of the performance

Útravalók	Következtetések
✓ A projekt pozitív hatással volt a diákok migrációval és külföldi közösségekkel kapcsolatos viszonyulására, mivel egyre közelebb érezték magukat az elmondott és előadott történetekhez. ✓ Megváltozott a diákok tudásanyaga a bevándorlók helyzetének ismeretével kapcsolatban. ✓ A diákok és a tanárok a projekt osztályra gyakorolt pozitív hatásáról számoltak be, mivel a téma iránti lelkesedés és érdeklődés tükröződött az osztálytermi munka dinamikájában. ✓ A részvétel és bevonás pozitív volt, mivel a hallgatók arról számoltak be, hogy hajlandóak részt venni hasonló kezdeményezésekben.	○ A tanárok, az ifjúsági munkások és általánosságban a tevékenységek elősegítőinek szerepe döntő jelentőségű volt a projekt első szakaszában, különösen az új módszerek bevezetésekor, például a nyilvános olvasás és előadás. ○ A környezet- és a helyismeret kritikus jelentőségű és fejleszthető az iskolákkal és a helyi civil szervezetekkel történő együttműködéssel, amelyek meghatározó szereplői lehetnek a gyakorlat megtervezésének. ○ A diákokkal folytatott nyomon követés és további monitorozás szükséges és alapvető fontosságú a pilot hatásának értékeléséhez

3.4 Több szektorra kiterjedő megközelítés – SJM

Az önkormányzat több szektorra kiterjedő megközelítést alkalmaz a fiatalok részvételére és a helyi társadalmi kohéziós tevékenységekben való bevonására. Az „állampolgársági oktatás koncepciója” különféle tevékenységeket, érdekelt feleket és a nyilvánosságot foglalja magába valós együttműködésben az iskolákkal, a nem kormányzati szervezetekkel és egyesületekkel, köztük a tanárok és a szülők egyesületeivel. Különleges célcsoport az önkormányzati lakásokban élő fiatalok csoportja, akik részt vesznek a sporttal kapcsolatos tevékenységekben, képzésekben és részesülnek a vállalkozóvá váláshoz szükséges támogatásokban. Helyi hatóságként az önkormányzatnak komoly helyi civil hálózati kapcsolata van (ideértve az ifjúsági szervezeteket is), amelyeknek jelentős tapasztalata van a módszerek megismertetésében. Ez az oka annak, hogy São João da Madeira önkormányzata (SJM), mint a YARD projekt partnere, úgy döntött, hogy kiváltságosnak ítélt szervezetek csoportját vonja be a diszkriminációellenes oktatás kérdéseinek kezelésére. Olyan szervezeteket, amelyek napi és folyamatos közösségi munkájuk miatt könnyen elérhetők a különböző közönségek számára. Ebben a projektben az SJM kifejezetten a következő megkülönböztetés típusaival foglalkozik:

Az ageizmus vagy az életkoron alapuló diszkrimináció, megkülönböztetés és sztereotípiák az életkor alapján. Az ageizmus leggyakrabban az idős emberekre irányul;

A fogyatékossgal élők hátrányos megkülönböztetése, amely a nem fogyatékossgal élő személyeket a „normális élet” sztenderdjének tekinti, olyan nyilvános és magántulajdonú helyiségeket és szolgáltatásokat, oktatást és szociális munkát eredményez, amelyek a „normál/ép” emberek kiszolgálására készültek, kizárva ezzel a különféle fogyatékossgal élőket;

A faji és etnikai megkülönböztetés az egyéneket a valós és észlelt faji és etnikai különbségek alapján osztályozza, amely az etnikai büntetés különféle formáihoz vezet;

A hátrányos nemi megkülönböztetés és a szexizmus a személy nemével kapcsolatos meggyőződésekre és attitűdökre vonatkozik, ezek a meggyőződések és attitűdök társadalmi természetűek, és általában nem járnak jogi következményekkel.

A bevont szervezetek a következők:

Cine-Clube de Arouca: Kulturális társulás erős ifjúsági háttérrel, amely fontos filmfesztivált szervez a régióban, valamint szerzői filmek sorozatát vetíti havonta S. João da Madeirában. Ebben a projektben felkértük az Egyesületet egy rövidfilm elkészítésére, amely az emberi kapcsolatok problémáival foglalkozik a fiatalok körében. Majd három iskolát kértünk fel, hogy mutassa be a filmet az intézményben. De nem akartuk, hogy a filmet magyarázat nélkül vetítsék le! Tehát meghívtunk egy fiatal színésznőt, Laura Galvão-t, hogy vegyenek részt a fiatalokkal folytatott vitában. Ez a színésznő példa a fiatalok körében az ifjúkori problémái leküzdésében mutatott kitartása miatt.

CERCI São João da Madeira: Ez egy nem kormányzati szervezet, amely a mentális és halmozott fogyatékossgal élő gyermekek, fiatalok és felnőttek prevenciójában, rehabilitációjában, és társadalmi integrációjában vesz részt. A CERCI különféle területeken működik, ideértve a korai fejlesztését, a speciális oktatást és elfoglaltságok szervezését, a szakképzést és a foglalkoztatást. Felkértük őket, hogy készítsenek egy játékot, amelybe bevonnak fogyatékossgal élő fiatal szereplőket. A játékot bemutatták a fiatalokból álló közönségnek. A fiatalok válaszoltak egy kérdőívre a bemutató előtt és után. Ezzel a fiatalok bizonyos fogyatékossgal kapcsolatos tévhiteire mutattunk rá.

Ecos Urbanos: Ifjúsági egyesület különböző részlegekkel. Munkája a következő beavatkozási területekre koncentrálódik: a társadalmi integráció előmozdítása; helyi és kulturális fejlesztések; személyes és társadalmi promóció és fejlesztés; Oktatás, képzés és foglalkoztatás; szervezetfejlesztés. Meghívtuk őket, hogy vonzzák be a fiatalokat különféle tevékenységekbe, például a „Láthatatlan vacsora” megszervezésébe és az abban történő részvételbe.

Iskolák: Az iskolák azok a kiemelt szervezetek, amelyek a fiatalokkal való kapcsolattartáshoz és a velük történő együttműködéshez leginkább kapcsolódnak. São João da Madeirában az iskolák a formális és a nem-formális oktatás középpontjában állnak. Képesek voltunk aktív és proaktív iskolaigazgatók és tanársoportok bevonására, akik motiválni, bevonni és ösztönözni tudták fiatal diákjaikat olyan tevékenységekben való részvételre, amelyek a diszkrimináció-ellenes oktatásra irányultak. Kiállítások, műhelyek, „láthatatlan ebédek és vacsorák”, színjátékok és viták keretében nem csak a fiatalokat, hanem

családtagokat is bevontak. Kiemelt partnereink a **Dr. Serafim Leite Iskola, a João da Silva Correia Iskola és az Oliveira Júnior Iskola** voltak.

São João da Madeirában a YARD projekt körülbelül 1700 fiatalt vont be: aktívan rendezvényeket, műhelyeket vagy kiállításokat szerveztek; színészként részt vettek játékokban; filmeket és műsorokat néztek speciális üzenetekkel. Mindenki önkéntesként vett részt benne. Az önkéntesen végzett tevékenységek végrehajtása a társadalmi célok tiszteletben tartását jelenti, elősegíti a személyes gazdagodást, hozzájárulva sok készség fejlesztéséhez. A felelősségvállalás, az együttműködés szelleme, az interperszonális kapcsolatok, a kommunikációs készség, a problémák elemzésének és a megoldási stratégiák megtalálásának képessége, a vezetői készségek olyan dolgok, amelyek ettől várhatóan javulnak. Megtanulják kiválasztani és jobban kihasználni a rendelkezésre álló forrásokat. Az altruizmust és a szolidaritást gyakorolják és fejlesztik. Nagyobb társadalmi tudatosságot szereznek. Az a tudat, hogy hasznosak és hozzájárulnak a társadalmi fejlődéshez, a személyes boldogságot teremt és növeli az önértékelést.

Minden diáknak joga van iskolába járni, játszótéren játszani, faluban vagy városban élni olyan környezetben, ahol biztonságban érzik magukat! Az ifjúság kulcsfontosságú rétege a népességnek, amelyre a diszkrimináció csökkentésére irányuló erőfeszítéseket lehet összpontosítani, mivel sokkal inkább fogékony a hátrányos megkülönböztetésre, mint az idősebbek, és ezért egyedülálló lehetősége van a változás elindítására.

A megvalósított tevékenységek összefoglalva:

- **Ebéd és vacsora** (a magyar tapasztalatok ihlették)

Tevékenység: Vak/Láthatatlan ebéd

Dátum: 2019. február 28.

Hely: Étterem az „Oitava avenida bevásárlóközpontban”

Résztevők száma: 32 fő

Szervező: João da Silva Correia önkormányzati iskola

Cél: A fiatalok érzékenyítése a vaksággal/látássérüléssel élőkkal kapcsolatban. Részt vett egy vak lány a kutyájával is. A fiatalok tudatosságnövelő üzeneteket tartalmazó brossúrákat osztottak szét a nagyközönség számára ebben a bevásárlóközpontban.

Tevékenység: Költészet és vak/láthatatlan étkezés

Dátum: 2019. május 7.

Helyszín: Serafim Leite Iskola

Résztevők száma: 28 fő

Szervező: Önkormányzat és a Serafim Leite Iskola

Cél: A befogadás és a tolerancia, a különbség, a fogyatékossgal élő emberek megkülönböztetésmentessége felértékelésének előmozdítása. A diákok és szüleik érzékenyítése az elfogadás gesztusaira és attitűdjeire, valamint a különbség tiszteletére. A helyszínt felkészítették a résztvevők (diákok és kísérőik) számára, hogy megtapasztalják a vakok/látássérültek mindennapi életének nehézségeit, mivel bekötött szemmel kellett mozogniuk és táplálkozniuk. Az ebben a nagyon személyes érzékszervi élményben felhasznált élelmiszerek egy részét fogyatékossgal élő emberek készítették.

Tevékenység: Láthatatlan/Vak vacsora

Dátum: 2019. május 22.

Helyszín: Egy iskolai étkeзде, amelyet erre az alkalomra készítettek elő

Résztevők száma: 40 fő

Szervező: Az Önkormányzat és az Ecos Urbanos ifjúsági egyesület

Cél: Fiatalok érzékenyítése a vakságra. Egy érzékszervi esemény vitákkal kiegészítve.

- **Viták és workshopok**

Tevékenység: CAMINHADA AZUL (Kék séta)

Dátum: 2019. április 2. (Autista világnap ünneplése)

Helyszín: A város utcái

Résztevők száma: 350 fő

Szervező: Önkormányzat és a Serafim Leite Iskola

Cél: közös séta a hallgatókkal, a tanárokkal és a szülőkkel, érdekelt felekkel a kritikus polgárokká nevelés érdekében. Célja a figyelem felkeltése az autista polgárok diszkriminációja ellen.

Tevékenység: “Az Európai klub tájékoztat a kontinensen tapasztalható diszkriminációról” – workshop és kiállítás

Dátum: 2019. május 9.

Helyszín: Serafim Leite Iskola. Kiállítás a városházán.

Résztevők száma: 75 fő

Szervező: önkormányzat, Serafim Leite Iskola

Cél: workshop és vita az európai diszkrimináció különböző formáiról.

Tevékenység: “Milyenek a fiatalok emberi és társadalmi kapcsolatai?” - mozifilm

Dátum: 2019. május 19.

Helyszín: 3 iskola (09h30 / 11h30 / 14h30)

Részvevők száma: 200 fő

Szervező: Önkormányzat és mozi São João da Madeira

Cél: rövidfilmek bemutatása fiatalok számára, amelyet vita követ. Célja, hogy érzékenyítse a fiatalokat a legjobb viselkedés elfogadására annak érdekében, hogy jobb polgárok legyenek és példát mutassanak társaik számára, valamint bemutatja, hogy az emberi és társadalmi kapcsolatok kritikus jelentőségűek. Ez egy több érdekelt felet felvonultató kezdeményezés volt, amelyet São João da Madeirában fejlesztettek ki egy kulturális egyesület, a Cineclube de Arouca, São João da Madeira önkormányzata (MUNSJM) az iskolákkal közösen. A projekt általános célja a gyűlöletbeszéd, a rasszizmus és / vagy a zaklatás elleni küzdelem. A projekt keretében a MUNSJM 3 iskolájában végeztek tesztelést a YARD projekt során. A film vetítését a bemutatott helyzetek megvitatása követte. Az első vita vezetője a híres portugál színésznő, Laura Galvão volt, akit a fiatalok jól ismernek egy népszerű TV sorozatban való szereplése miatt.

Tevékenység: “Hogyan készítsünk videoklippet” workshop

Dátum: 2018. november - 2019. március. Prezentáció: 2019. május 14.

Helyszín: 3 iskola

Résztevők száma: workshopokon 15 fő, a prezentáción 200 fő

Szervezet: Önkormányzat és az Ecos Urbanos ifjúsági egyesület

Cél: Audiovizuális műhelymunka videoklip készítésére a diszkriminációellenes oktatás témájában.

Tevékenység: “Bairro doce bairro” - kiállítás

Dátum: 2019. május 28.

Helyszín: Paços da Cultura

Résztevők száma: 15

Szervező: Önkormányzat és az Ecos Urbanos ifjúsági egyesület

Cél: A „társadalmi szomszédság” és az ehhez köthető stigmák demisztifikációja, amelyek akadályozzák a helyi fiatalok zavartalan fejlődését.

- **Színházi előadások**

Tevékenység: "Intermitências da cegueira..." (A vakság villanásai) - színdarab

Dátum: 2019. március 1.

Helyszín: Paços da Cultura hall

Résztvevők száma: 190

Szervező: João da Silva önkormányzata és Correia Iskola

Cél: Színházi játék jelenetekkel, amelyek a diszkriminációs helyzetekre utalnak. A színpadon a közönséget felkérték, hogy reagáljon ezekre a helyzetekre. A színpadon idős emberek, fogyatékkal élők, szudáni menekült, fiatalok és gyermekek voltak.

Tevékenység: "A Caixa" (A doboz) színdarab – Különbözőségek tükrözése, kifejezése, eljátszása

Dátum: 2019. május 10.

Helyszín: Casa da Criatividade Színház

Résztvevők száma: 50

Szervező: Serafim önkormányzata és Leite Iskola

Cél: Színházi játék jelenetekkel, amelyek diszkriminációs szituációkra utalnak. A színpadon a közönséget felkérték, hogy reagáljon ezekre a helyzetekre.

Tevékenység: "Os 11 beijos perdidos" ("A 11 elveszett csók")- színdarab

Dátum: 2019. május 3.

Helyszín: Casa da Criatividade színház

Résztvevők száma: 28, nézők száma 450

Szervező: Önkormányzat és Oliveira Júnior iskola

Cél: A játék a kor szerinti diszkrimináció különféle helyzeteit és a fizikai vagy pszichológiai problémákkal küzdő embereket vizsgálja. Ezeket a kalandokat egy utcai party zárja le, amelynek célja a befogadás iránti figyelem felkeltése, a különbözőség elfogadása és általában a vegyes összetételű zenekarok megbecsülése. A fő cél a társadalmi befogadásra érzékenyítés.

Tevékenység: “Desenredar as Emoções” (“Egymás mellett befogadóan”) - színdarab

Dátum: 2019. május 21.

Helyszín: Paços da Cultura

Résztevők száma: 150 fő

Szervező: Önkormányzat és CERCI (ONG)

Cél: Ez a nem kormányzati szervezet színházi alapú témán dolgozott, ahol a "színészek" fogyatékosággal élő emberek voltak és a közönség a lakosság köréből került ki. A csoport egy eredeti játék építésén dolgozott, amelyet a tagjai által végzett gyakorlatok és drámai játékok ihlettek a közös és együttműködő művészi építkezés során. Arra szánták, hogy a közönség megértse az értelmi fogyatékosággal élő személy képességét, pontosan a fogyatékoságon túli személyiség megismerése/elismerése céljából. Ezt követően a darabot a középiskolák által kiválasztott fiataloknak mutatták be. Az előadáson részt vevő fiatalokat felkértük arra, hogy az előadás előtt gondolkodjanak a fogyatékoságról, és gondolkodjanak a műsor megtekintése után is, hogy jobban elérje hatását a darab. Ez egy vitát és interjút generált a színészekkel az előadás után.

3.5 Az élő szekrény - TEATRIKON

Az **élő szekrény projekt** egy alulról szerveződő esemény volt, amelyet kilenc lublini diákból álló csoport hozott létre, s amely része volt az „Ifjúság a diszkrimináció ellen” projektnek, amelyet az Ifjúság-vezérelt akciók a diszkrimináció visszaszorításáért kezdeményezésben, a diszkriminációt elutasító nemzetközi

összefogás részeként hajtanak végre. A résztvevőket a T.E.A.M. Teatrikon Alapítvány munkatársai segítették a tevékenységükben.

A fiatalok számos példát ismerhettek meg olyan jó gyakorlatokból, amelyeket a Teatrikon olasz, portugáliai és magyarországi partner szervezetei mutattak be annak eldöntésére, hogy melyik módszer lenne a legmegfelelőbb a saját rendezvényeikhez. Miután megismerték a jó gyakorlatokat, a csoport úgy döntött, hogy részben alkalmazza a Fratelli del'Uomo által megvalósított **DiMMi** projekt módszereit, és ennek módszertanát adaptálja a lublini eseményre.

Azok a szempontok, amelyek a legnagyobb hatást gyakorolták projektjükre, a következők voltak:

- a bevándorlók történetének és közvetlen tapasztalatának fontossága
- érzékenyítő műhelyek a migrációról és annak hatásáról
- összefoglaló találkozó Emberi/Élő könyvtár formájában - innen származik az esemény címe, amikor a résztvevők hivatkoztak a Fratelli del'Uomo jó gyakorlatának, az Emberi/Élő könyvtárnak és annak az ötletnek a kapcsolatára, amely szerint ez a könyvtár egy élőlény, emberekből áll, magukban hordozzák a saját történeteiket; Így látta a Lublin-csoport az eseményt - a ruhatár/ruhásszekrény, amelyben az emberek által viselt ruhák vannak, élő dolgok, tehát azt testesítik meg, akik vagyunk, segítenek az önkifejezésében, de befolyásolják az embereket abban is, hogy miként látnak minket, és mi az első benyomásuk rólunk, és nagyon gyakran ítélik meg rólunk annak alapján, hogy hogyan nézünk ki és mit viselünk
- a kultúrák közötti párbeszéd előmozdítása a bevándorlók élettapasztalatainak és perspektívájuknak bemutatásával

A fiatalok nem akarták egyszerűen lemásolni a DiMMi tevékenységeit, úgy döntöttek, hogy tevékenységük célcsoportja nem a migránsok lesznek, hanem azok az emberek, akik külső megjelenésük miatt hátrányos megkülönböztetésben részesülnek. Először a csoport workshopokon vett részt, amelyeknek köszönhetően többet megtudhattak a diszkrimináció témájáról és megismerhették a hátrányosan megkülönböztetett emberek történeteit. A diszkrimináció-ellenes szemináriumokat aktív dráma módszerrel tartották, hogy a résztvevők könnyebben megértsék a diszkrimináció okait és következményeit. A workshopok során végzett gyakorlatok célja a résztvevők érzékenyítése (a különböző társadalmi csoportokhoz való tartozás tükrözése), mely felhívta a figyelmet a sztereotíp gondolkodás problémájára („Lépj előre”) valamint a fogyatékosságon alapuló diszkrimináció tapasztalatokra („Ezt a történetet hátizsákba zárták”). Ahogy a coachok hangsúlyozták, a rendezvényen részt vevő csoport tagjai széles látókörűek és tisztában voltak a különböző társadalmi kérdésekkel. A workshopok kezdetén a résztvevők határozottan kijelentették, hogy nem sztereotíp módon gondolkodnak, és senkivel szemben nincsenek előítéleteik. A műhely segített nekik felfedezni, hogy a sztereotípiák mélyen gyökereznek, és hogy még a legtoleránsabbak is rendelkeznek bizonyos előítéletekkel. A műhely részletes leírása a fejezet végén található.

A hallgatók által létrehozott projekt eredeti gondolata az volt, hogy találjon néhány önkéntes influencert Lublinban, de csak olyanokat, akik előzetesen kijelentették, hogy megjelenésük miatt soha nem tapasztaltak megkülönböztetést, és akik számára az ilyen típusú megkülönböztetés nem létező problémának tűnik. A meghívott személyek a szervezők figyelő szeme következtében metamorfózis mentek keresztül - identitásukat a ruházat és a smink megváltoztatta. A szervezőkkel közösen előre megbeszéltek néhány olyan helyzetet, amelyben benne találják majd magukat, és együtt fognak működni azért, hogy egy adott személy „beleélje magát” abba a karakterbe, amelyet „megszemélyesít”. Az élő szekrény projekt neve hasonlít az emberi/élő könyvtárra, ahol ugyanúgy, mint egy élő könyvtárban, az

embert „történetekkel teli” könyvként kezelik. A felforgató ötlet, amelyet a résztvevők felvetettek, az volt, hogy megmutassák, hogy egy embert nem csak fizikai megjelenése vagy ruhája tesz valakivé, hanem a ruhásszekrényben található teljes kollekció határozza meg őt, amelyet darabonként végigböngészve teljesen megváltoztathatja egy ember véleményét, amit a másiktól kialakított. A meghívott embereknek lehetőségük nyílt megválasztani, mely szerepeket és stílust választják a projektben. A terv magában foglalta a szubkultúrák (azaz punk, a skinhead) tagjait, a vallási és etnikai kisebbségeket (mint például a muzulmánokat és az ukránokat), valamint a gazdagságtól vagy életmódtól függő különféle társadalmi rétegekből származó emberek (pl. hajléktalanok, gazdag emberek) bemutatását.

Végül csak két ember döntött úgy, hogy aktív szerepet vállal a projektben hajléktalan, muszlim nő szerepét játszva. A stilizáció megváltoztatásának köszönhetően a meghívott emberek egy pillanatra megtapasztalhatták, hogy megjelenésük megváltozása miatt az utcán járók eltérően kezelik-e őket, és az emberek megváltoztatják-e a velük való beszédmódjukat. A lényeg az volt, hogy passzív maradjon, amennyire csak tud - elkerülvén a reakciók kiváltását, vagy

megpróbálni úgy tenni, mintha valaki más lenne. A megfigyeléseket hétköznapi helyzetekben végezték - sétá a városközpontban, pihenés a padon, vásárlás a boltban. A résztvevőket a szervezők kísérték és távolról jegyzeteket készítettek a körülvevő emberek reakciójáról, valamint szükség esetén támogatást nyújtottak. Közben a filmes csapat riportot készített. Mielőtt kimentek, az átalakulások résztvevői fotózáson vettek részt egyéni stilizálással.

Az Élő szekrény projekt véglegesítésére 2019. június 23-án került sor, a lublini Ogród Saski Muszla Koncertowa-ban. Az eseményre érkezőknek először lehetősége volt egy fotókiállítást megtekinteni, ahol a résztvevők átalakulását mutatták be - maguk a résztvevők is ott voltak, de aznap megjelenésük annyira különbözött a szerepeiktől, hogy a közönségben senki sem volt képes felismerni őket. Aztán egy a YARD tevékenységek ihlette előadás következett a (W) Inny? Nic Konkretnego Színház - középiskolás diákok csoportja közreműködésével. A színpadon a szláv korban a lengyel történelemben megjelenő diszkrimináció jelenségét mutatták be.

A program következő pontja az Élő szekrény részeként létrehozott riport sugárzása volt, azután egy nyílt vita következett, amelynek során a metamorfózisok résztvevői megosztották az előítéletekkel és a

diszkriminációval kapcsolatos tapasztalataikat – valamint szembesültek a problémával kapcsolatos korábbi véleményükkel.

A megbeszélésen részt vettek a lublini városháza képviselői és a diszkriminációval foglalkozó helyi civil szervezetek is. A civil szervezetek képviselői röviden ismertették a lublini helyzetet azon emberek szempontjából, akikért dolgoznak és akik velük dolgoznak. Jelen voltak Kazimierz Strzelec (Fundacja Wiara i Tecza) (a homoszexuális, biszexuális és transzszexuális keresztények segítője), Milena Kloczkowska (Helsińska Fundacja Praw Człowieka w Warszawie i na Litwie) és Magda Łuczyn a HerStory nevű szervezettől (a hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelemben a multikulturális és emberi jogok területén). Az önkormányzatot Anna Szadkowska képviselte a lublini Biuro Partycypacji Urzędu Miasta-tól. A tanácskozás egyik következtetése annak felismerése volt, hogy a résztvevők a projekt során inkább „előítéleteket” tapasztaltak, mint „diszkriminációt”. A projekt egész koncepcióját az érintettek kedvezően fogadták, és az Élő szekrényt szervező hallgatókat arra buzdították, hogy szervezzenek újabb riportokat és nyílt vitát, hogy bemutassák tevékenységüket az egyetemi hallgatók körében, októberben, amikor a tanév kezdődik.

Az összes tevékenységet egy coachokból álló csoport támogatta, amely a T.E.A.M.-hez kapcsolódik. A Teatrikon Alapítvány workshopok sorozatát tartotta a hallgatók számára, amely segítségül szolgált a projekt koncepciójának finomítására.

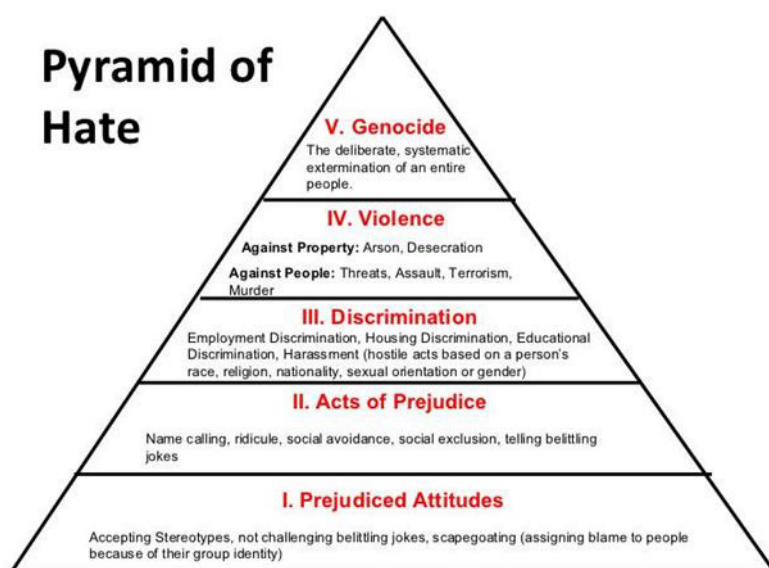
1.workshop – Hol lakik a diszkrimináció? Klaudia Waryszak-Lubás

A workshopban a tartalmi bevezetés után 3 konkrét gyakorlat következett. A bevezető elméleti rész után az Allport skáláról folytatott megbeszélés szolgált annak bemutatására, hogy a társadalom diszkriminatív magatartása hova vezethet, tudatosítva a résztvevőket, hogy az emberiség története során egy-egy népirtás gyakran egy bizonyos társadalmi csoport elleni előítéletből származik. Ez a tény mélyen megmozgatta és cselekvésre ösztönözte őket.

Az első gyakorlat az identitás kérdésével foglalkozott, amelyet gyakran figyelmen kívül hagynak az esélyegyenlőségi törekvések során. Bemutatta, hogy mindegyikünk különböző helyzetekben azonosul a különböző csoportokkal, és hogy senki sem csak nő, rendőr, roma stb., így tudatosítva, hogy az embereket nem lehet kizárólag nem, nemzetiség, vallás vagy foglalkozás alapján besorolni.

A résztvevők egyénileg felsorolták azokat a társadalmi csoportokat, amelyekkel azonosulnak és amelyekhez tartoznak, majd később hangosan felolvasták a legjellemzőbb társadalmi csoportbesorolások nevét. Ha egy adott csoport szerepelt a résztvevő kártyáján, akkor ez a személy felállt - néha csak egy ember volt, néha többen. Megvitatták azokat

az érzéseket is, amelyek egy adott csoport hangos felolvasásakor előjöttek - hogyan érezte magát egy ember, aki a társadalom egy adott részének magányos képviselője volt, hogyan érezte magát néhány ember együtt és hogyan érezte magát a csoport.

A következő feladat a „Lépj előre” nevet kapta: tudatosították a résztvevőkben, hogy szinte minden ember sztereotípiákat követ. A résztvevők húztak kártyákat azokról a szerepekről, amelyekkel azonosulni kellett: fiatal menekült, gazda fia, gazdag üzletember fia, fogyatékkal élő, stb. Kicsit távolabb álltak egymástól, és a coach kérdéseket tett fel nekik, hogy el tudják-e képzelni karaktereik életét – Milyen egy napja? Milyen volt a gyermekkor? Mit csinálnak szabadidejükben?

A gyakorlat következő szakaszában mindenki felsorakozott és a tréner kérdéseket tett fel nekik, mint pl. biztonságban érzi magát a mai világban? Szabadon járhat-e az utcán, és megfoghatja-e a partnere kezét? Olyan kérdések, amelyek a karaktereik életének gazdasági és társadalmi vonatkozásaival, valamint a kirekesztéssel kapcsolatosak, amelyekkel a mindennapi életben szembesülhetnek. Ha a személy egyetértett a kérdéssel, akkor lépést tett előre, ha nem, akkor egy lépést hátra. Ez a szerepjáték megmutta, hogy noha a hallgatók csoportja, amellyel a tréner dolgozott, nagyon érzékeny volt, a sztereotípiák továbbra is információforrásként szolgáltak az általuk megszemélyesített karakter kapcsán. A reflexió során többen beismerték, hogy az általuk játszott szerepekben az első gondolat sztereotípiákon alapult - ez a gyakorlat segített nekik rávilágítani a gondolkodásukban bekapcsolt mechanizmusra, amikor megpróbálták válaszolni az általuk megszemélyesített emberek életével kapcsolatos kérdésekre.

A harmadik gyakorlat körülbelül két órán át tartó drámaszimulátor volt. Ezt a gyakorlatot „Ezt a történetet egy hátizsákba zárták” –nak nevezték. Egy történetet kellett kitalálni azokra a tárgyakra gondolva, amelyeket a főszereplő visz a hátizsákban. A tréner hozott egy hátizsákot, és egy kitalált világba vezette a csoportot azzal, hogy megkérte őket, hogy húzzanak ki gondosan válogatott tárgyakat a

hátizsákból - szándékosan választották őket egy történet elbeszéléséhez. Ezen tárgyak alapján a résztvevők maguk írhatják meg a hátizsák tulajdonosa - Chris nevű fogyatékos fiú - történetét, aki az iskolai megkülönböztetést szenved el. A hátizsákjába tettek betegszabadságos igazolást, orvosi kenőcsöket, jegyzetfüzetet, néhány öntapadó jegyzetet helyeztek a napló lapjai közé, amelyeket osztálytársaival cserélt ki, stb. Társaik között volt egy olyan személy, aki nevetett a fogyatékoságán, ezzel növekvő rossz érzést okozva neki. A történet felépítése után a tréner kiosztotta a résztvevők között a

szerepeket- Chris fogyatékos fiú, két barátja, egy zaklató, egy tanár és Chris anyja. A résztvevőket arra kérték, hogy páronként vitassák meg karakterük viselkedésének motivációit és azt, hogy Chris története hogyan hatott rájuk. Később a coach konkrét kérdéseket tett fel az egyes résztvevőknek - Miért szórakoztál Chris-szel? Miért nem mesélt Chris az egész ügyről korábban? Mióta tart ez a helyzet? stb. A résztvevők azon tűnődtek, hogy mi áll a zaklató magatartása mögött, és hogy hogyan magyarázható és oldható meg ez a helyzet. A trénerrel együtt azon gondolkodtak, hogyan lehet megakadályozni az ilyen viselkedést, és mit kell tenni, ha megkülönböztetés történik.

2. Workshop - Inspirációk az antidiszkriminációról- Agata Wiatr

A következő műhelymunka két részből állt - az első részben a Teatrikon Locomotive projektje módszertanában alkalmazott gyakorlatok a kommunikációra irányultak, különös tekintettel a kultúrák közötti különbségekre. A második részben a résztvevők megismerték a jó gyakorlatokat, amelyeket a Teatrikon YARD projekt partnerei használtak a korábbi tevékenységeik során.

Használt gyakorlatok:

„Asztria” - a csoport fel van osztva - az egyik részük a mérnökök szerepét játssza, akik a faluba jönnek, hogy egy másik települést egy híddal kössenek össze. A mérnököknek meg kell osztaniuk tudásukat a falusiakkal. A helyieknek nagyon sajátos nyelve van, ami azt jelenti, hogy a kommunikáció megszakad, és mindkét csoportnak meg kell tanulnia kommunikálni.

„Öngyilkos tojás” – a coach a tojásokat és a filctollakat elosztja a csoportnak, és mindenkinek az a feladata, hogy a tojásából testet öltött lényt készítsen, azaz elkészítse egy személynek a történetét, például a nyolc éves Simonét vagy az idősödő Mrs. Sophie történetét. A feladat befejezése után kiderül, hogy avatárunk éppen úgy döntött, hogy öngyilkosságot követ el egy felhőkarcolóból való leugrással. A résztvevőknek két feladatuk volt: egyrészt olyan szerkezetet kell felépíteniük, amely megmentheti a tojást, amikor “kiugrik”, másrészt a csoport megpróbálja megérteni és megoldani az avatár problémáját, és gondolkodni azon, hogy hogyan és mit lehetne az életében megváltoztatni, ha az avatár túléli az ugrást.

„Torony építése” - a résztvevők flipchartot kaptak, a lehető legmagasabb torony építése volt a feladatuk, miközben a hátukra különböző szavakkal vagy kifejezésekkel ellátott kártyákat ragasztottak, pl. „Hagyj figyelmen kívül”, „gúnyolódj velem”, „sérts meg”. Kétféle reakció mutatkozott erre a viselkedésre - néhány résztvevő megpróbálta elvégezni a feladatot anélkül, hogy figyelmet fordított volna a történésekre, mások a csoport kritikus nyomása miatt kiszálltak a feladatból. A gyakorlat megmutatta a résztvevőknek, hogy hogyan befolyásolja a viselkedésünket és a társadalmi interakciókban való részvételünk szintjét a többiekkel szembeni bánásmód.

A műhely utolsó részében kiosztották a résztvevő csoportoknak a diszkrimináció-ellenes tevékenységek jó gyakorlatainak leírását, amelyeket a Teatrikon partnerei a YARD projektből vettek át. Feladatuk az volt, hogy mini jeleneteket készítsenek, amelyek bemutatják, miről is szól az adott projekt. A végén a résztvevők megvitatták az egyes projektek erősségeit és gyengeségeit, és elgondolkodtak arról, hogy mely módszertant lehetne használni a Lublinban zajló rendezvényeken.

3. Workshop – Kreatív problémamegoldás Darek Figura

A műhely a Locomotive projektben alkalmazott kreatív problémamegoldási módszereken alapult („indiai nevek”, „2 melléknév”, „egy tárgy - sok felhasználás”). Ezután a Teatikon külföldi partnereinek jó gyakorlatai alapján a fiataloknak kellett döntenie arról, hogy mely tevékenységeket szeretnék végrehajtani, és azokat kreatív módon átalakítani, hogy a legjobban működjenek Lublinban. A végén a résztvevők elkészítették saját hibrid módszerüket - diszkriminált emberek történeteinek felhasználásával (DiMMi) és beöltözéssel (színházi elemek).

A coach feladata az volt, hogy elősegítse a koncepció kidolgozását és a részletek finomítását, hogy mit és hogyan kell csinálni, és hol lehetnek érzékeny pontok, azaz hogyan lehet elkerülni a hátrányosan megkülönböztetett személyek sértésével vagy rágalmazásával kapcsolatos vádakat. Fontos kérdés volt az esemény jellegének megvitatása és az eredmények bemutatásának módja. Később a workshopon a coach szerepe a csoport támogatása volt: segített a tevékenységek és azok költségvetésének megtervezésében, a feladatok egymás közötti megosztásában stb.

A projekt résztvevői: Klaudia Oleksiuk & Iga Prażmo

A projekt koordinátorai: Magdalena Opoka, Magdalena Hajczuk, Adrianna Wróbel

Néhány példa a használt gyakorlatokra:

- **Asztrikusok**

Résztvevők száma: 10-16 fő (vagy több)

Időtartam: Kb. 2 óra:

- előkészület 10-15 perc
- játékok 30-45 perc
- 45-60 perc megbeszélés

Eszközök:

- két tréning helyiség (vagy legalább legyen lehetőség a folyosóra kimenni)
- A4-es lap (legyen benne 5 piros és 5 zöld)
- emellett – zöld és piros toll
- piros ollók
- széles ragasztó (lehetőleg átlátszó)
- kinyomtatott instrukciók asztriaiaknak
- kinyomtatott instrukciók a szakértőknek
- két asztal
- egy kb 0,5 kg-os tárgy (pl.egy üveg víz)

A módszer leírása:

Egy csoportot (legalább 10 fő) két részre osztunk. Ha a csoport több mint 16 főből áll, akkor megfigyelői csoportot is létre lehet hozni, amely kíséri a szakértőket (és az ő észrevételeik alapján megjegyzéseket készíthet). Az asztriai csapat megkapja az utasításokat, és elmegy egy másik szobába. A szakértők helyben maradnak a szükséges utasításokkal és anyagokkal.

Utasítások az Asztriaiaknak:

„Az Asztria hegyvidéki országában egy kis faluban élsz. A falut mély völgy választja el a nagyvárostól. Ahhoz, hogy odajuthass a heti piacra, két napig kell vándorolni. A mélyedés feletti híd az utazás idejét négy órára rövidítené. A mérnökök az országába jöttek, hogy megtanítsanak a hidak építésére. Felügyeletük alatt építéd az első hídát Asztriában és később más hidakat az ország egész területén. Nagyon odafigyelsz a híd építésére, de az együttműködés feltétele a lakosság tiszteletben tartása. Ha a szakértők kizárnak téged a híd építéséből és maguk építik fel, akkor akár a hídát meg is semmisítheted. A lakosság és szokásai nagyon fontosak számodra. Nekik köszönhetően érzed a népcsoportodhoz való tartozás jelentőségét és egyediségét:

- Az asztriaiak bólintással üdvözlnek egymást
- A kézfogást támadásnak tekintik. Amennyiben felajánlják a kézfogást, védekező testtartással kell válaszolni – hátralépni, kezet keresztezni a mellkason.
- Az asztriaiak érintés útján együttérzést mutatnak. Néhány percenként simogasd meg a kiválasztott szakértőket.
- Az asztriai férfiak nem éríthetik meg a ragasztószalagot - számukra ez sértő.
- A nők nem érhetnek hozzá az ollóhoz - az asztriai nőknek tilos fémtárgyakat megérinteni.
- Az asztriaiak nem tudják, mire való a papír, szalag vagy olló. A szakértőknek meg kell tanítaniuk, hogyan kell használni őket.
- Vezetőd (ki kell választani őt) nem nézhet más népcsoportból származó emberek szemébe, és nem érítheti meg őket. Ha egy idegen megérinti a vezetőt, azt egy "U-hu!" kiáltással jelzi, és akkor mindenki abbahagyja a munkáját, és legalább négyszer meg kell forgatni a szemgolyóját.
- • A piros szín a kultúrájukban a veszély szimbóluma. Amikor meglátják, befutnak a szoba sarkába, és felkiáltanak „oi, oi!”
- • Az asztriaiak nagyon vallásosak. Öt percenként részt vesznek a népcsoport rituáléjában. Ez azt jelenti, hogy egy kört helyeznek a vezető köré, és a kezüket felemelik a fejük fölé. A rituálé kb. 20 másodpercig tart.
- • Az asztráknak nagyon korlátozott szókincsük van. Csak szóbeli nyelvet használnak, amikor válaszolnak a kérdésekre: 1. Zárt kérdések: „IGEN” jelentése „IGEN”. 2. Zárt kérdések: „IGEN (a jobb láb egyidejű remegésével)”: „NEM”. 3. A külföldiek minden nyitott kérdésére azt felelik, hogy „VILÁGOS”.

Minden egyéb esetben az asztriaiak csendben vannak. Kb.15 perced van megtanulni a szabályokat”

Utasítások a szakértőknek:

„Mérnökök csoportja vagytok - szakemberek, akik szerződést nyertek hidak építésére egy ismeretlen, feltérképezetlen ASZTRIA nevű országban. Mivel Asztriában sok völgy és folyó található, az a feladatotok, hogy megtanítsátok a lakosokat hidakat építeni - hogy az asztriaiak az útmutatásoknak köszönhetően maguk építsék meg első hídjukat, majd az országban a többi hidat is. Rendelkezésre áll: papírlap (zöld, piros és fehér), olló, széles ragasztószalag és körülbelül 15 perc alatt kell elkészíteni egy stratégiát, hogyan lehet hidat építeni korláttal együtt. Körülbelül 30 perc alatt meg kell tanítani az asztriaiaknak, hogy hogyan kell két asztal között (kb. 1 m hosszú) hidat építeni korlátokkal. A hídnak fél kilogramm súlyú tárgyat kell tartania. Fontos: az azonos színű lapok nem érintkezhetnek egymással a hídon.”

Megjegyzések:

A fenti gyakorlat különféle módokon használható fel. A részvétel lehetővé teszi, hogy egyértelműen megtapasztaljuk, hogy a különböző nyelvi kódok, a feladathoz való hozzáállás, az észlelés vagy szokások különbségei hogyan határozzák meg mások észlelésének módját, és hogyan tudunk velük kommunikálni. A szimuláció legfontosabb része a mélyreható elemzés. Enélkül maga a játék károkat okozhat a várt előnyök helyett. A forrongó érzelmeknek, amelyek néha nagyon erősek, fokozatosan vissza kell állniuk az egyensúlyba a beszélgetés során. Az ilyen típusú gyakorlatok előfeltétele a bizalom és a biztonságérzet légkörének megteremtése a csoportban. Ha kétségeink vannak azzal kapcsolatban, hogy a csoport készen áll-e egy ilyen élményre - jobb, ha abbahagyják a játékot.

- **Indián nevek**

Résztevők száma: minimum 5 fő

Időtartam: 5-10 perc

Eszközök: Nincs

A módszer leírása:

Az elején megkérdezik a résztvevőket, hogy fel tudnak-e idézni néhány indiai nevet. Olyan neveket használhatnak, mint például „Ülő bika”, „Amerikai ló”, „Reggeli harmat” stb. Arról beszélgetnek, honnan származik a név (általában egy adott személy életének pillanatára vagy karakterére utal). Arra kéri a résztvevőket, hogy körülbelül egy percig gondolkodjanak el, hogy milyen nevet adnának maguknak - ez összefügghet azzal, ami ma történt az életükben, vagy ami általában leírja őket. Ezután megosztják ezeket a neveket és minden résztvevő megmagyarázhatja, honnan származott a neve.

Megjegyzések:

Jó, ha a tréner kezdi a sort és elmondja saját indián nevét, ezzel bátorítva a többieket.

- **Melléknevek**

Résztevők száma: Minimum 4.

Időtartam: 10-15 minutes

Eszközök: Kártyák melléknevekkel, papírok, tollak

A módszer leírása:

A résztvevőket kisebb csoportokra vagy párokra osztjuk. Minden csoport / pár kap egy papírlapot és egy tollat. Ezután a résztvevők húznak 2 kártyát - mindegyikre egy-egy melléknevet írnak. A résztvevők feladata, hogy 5 percen belül írják le a lehető legtöbb elemet (létező vagy fiktív), amelyek megfelelnek a melléknevek által meghatározott mindkét tulajdonságnak.

A melléknevek listája szabadon módosítható, de fontos, hogy változatosak legyenek.

Példák melléknevekre:

• kemény	• elektromos
• zöld	• durva
• bolyhos	• ragadós
• négyzet	• gyors
• fém	• ehető
• meleg	• fénylő

- **Egy tárgy – többféle használat**

Résztevők száma: 5-10 fő (efölötti létszám esetén két csoportra kell osztani a résztvevőket)

Időtartam: 5-10 perc

Eszközök: Különböző tárgyak, amelyek rendelkezésre a

A módszer leírása:

A résztvevők körben állnak. Egy önkéntes jelentkezőt kérnek. Feladata, hogy a helyiségben találjon olyan tárgyat, amely elég könnyű és elég kicsi, hogy minden résztvevő képes legyen a kezébe venni, forgatni stb. (A résztvevők általában olyan tárgyakat hoznak, mint például ragasztószalag, filc, olló, bögre, távirányító stb.). Azt kell megvitatni, hogy mire használják az adott elemet, pl. az ollóval papír vágható. A résztvevők feladata, hogy új funkciókat találjanak ki az adott tárgyak használatához. Megemlíthetjük, hogy olyan kreatívnak kell lenni, mint a gyerekek - a gyerekek nagyon jó eredményeket érnek el egy ilyen gyakorlatban, mert elképzelik, mi történne, ha az adott tárgy négyszer kisebb vagy tizenöt-ször nagyobb lenne, mi lenne, ha a tárgyat elosztanák, ha 1000 darab ilyen cikk volna, vagy ha teljesen más anyagból készülnének.

- Lépj előre

Résztevők száma: 5-10 fő

Időtartam: 10-15 perc

Eszközök: kártyák a résztvevők szerepeivel (fiatal menekült, gazda fia, gazdag üzletember gyereke, mozgáskorlátozott ember)

Módszer leírása:

A résztvevők rajzoltak kártyákat azokkal a szerepekkel, amelyeket meg kell személyesíteni, mint pl. fiatal menekült, egy gazda, egy gazdag üzletember fia, fogyatékkal élő stb. Milyen egy napja? Milyen volt a gyermekkoruk? Mit csinálnak szabadidejükben?

A gyakorlat következő szakaszában mindenkit felsorakoztatnak, és a tréner kérdéseket tett fel a gazdasági és társadalmi helyzetükről: Biztonságban érzi magát a mai világban? Szabadon járhat-e az utcán, és megfoghatja-e a partnere kezét?

Ha a résztvevő egyetért a kérdéssel, akkor egy lépést tesz előre, ha nem, akkor egyet hátra.

KONKLÚZIÓ

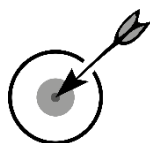
Ez a kézikönyv rövid áttekintést nyújt egyes európai országok jelenlegi helyzetéről és az „aktív állampolgárságról” vagy a polgári elköteleződésről, valamint az oktatás szerepéről ezek előmozdításának érdekében a fiatalok körében. Ezen felül tükrözi a témához kapcsolódó relatív elméleti paradigmákat, intellektuális perspektívákat és politikai megközelítéseket.

A YARD projekt hangsúlyozza az interperszonális, interkulturális, társadalmi és civil kompetenciák megszerzésének fontosságát. Ehhez erősíteni kell a demokratikus értékeket, az emberi jogokat és felelősségeket, a társadalmi részvételt és az állampolgári szerepvállalást formális, nem formális és informális oktatási környezetben. Az aktív állampolgársági kompetencia középpontjában a kritikus gondolkodási készségek állnak, amelyeket tovább kell fejleszteni, különösen a tanárok, az ifjúsági munkások stb. támogatása érdekében. A fiataloknak már korai gyermekkortól meg kell tanulniuk a társadalmilag felelősségteljes viselkedést. Igazolhatóan alátámasztható, hogy a legfiatalabb korcsoportok különösen érzékenyek a populista és radikális narratívákra. Az oktatási és képzési rendszereknek olyan megkülönböztetésre irányuló kérdésekkel kell foglalkozniuk, mint a gyűlöletbeszéd, a bántalmazás, az erőszak, az intolerancia, a radikalizálódás, a fogyatékosokkal élők kezelése és minden más olyan kérdés, amely akadályozza a kulturálisan sokszínű, demokratikus társadalmakban való egyenlőként való együttélést.

A YARD Kézikönyv és a kapcsolódó YARD Eszköztár egyaránt illeszkedik az aktív állampolgárság oktatásához, világos útmutatást nyújtva a bevált gyakorlatok és más oktatási eszközök (beleértve az interaktív közösségi médiát) kidolgozásához és adaptálásához, hogy minden korosztály képes legyen felelős polgárként viselkedni. A rendelkezésre álló statisztikai információk hangsúlyozzák az oktatás fontosságát a szociális értékek és a polgárok pozitív aktivitásának előmozdításában, egész életük során. Innovatívabb megközelítés lehet a gyakorlatok olyan jó példáinak begyűjtése, amelyek hatékonyan vonják be a tanulókat, a tanárokat, a szülőket, az iskolavezetést és az önkormányzatokat a hatékonyabb, aktív állampolgársági oktatás és az elkötelezettség elérése érdekében.

Összegezve: bizonyíték van arra, hogy az oktatás és az aktív polgárság / polgári elkötelezettség között szoros kapcsolat van. És kétségtelenül az összes EU tagállam közös érdeke, hogy feltárja az oktatás teljes potenciálját, mint az aktív társadalmi és politikai részvétel fő mozgatórugóját, és felvértezze a fiatalokat az információk felelősségteljes felhasználására.

A **YARD – Ifjúsági akciókkal a diszkrimináció ellen** projektről további információt az alábbi címen talál:

yardproject.wordpress.com³⁷